

Bibl. Jag

Kaleidoskop

TYGODNIA
CHICAGO, 12/22/89 MAGAZYN WEEKENDOWY, NR 45

Co? Gdzie? Kiedy?

W celu zamieszczenia informacji o nadchodzącym wydarzeniu kulturalnym, sportowym, bądź innego rodzaju wydarzeniu otwartym dla szerokiej publiczności, prosimy nadesłać list na adres:

Kalejdoskop Tygodnia
Co? Gdzie? Kiedy?
6100 N. Cicero
Chicago, Il. 60646

z następującymi dokładnymi danymi: datami, godzinami, miejscem wydarzenia oraz nr telefonu. Warunkiem zamieszczenia informacji jest jej otrzymanie przez nas minimum dwa tygodnie przed datą wydarzenia. Rezerwujemy pełne prawa do re-edycji nadesłanych informacji.

Informacje w rubryce: Co? Gdzie? Kiedy? zamieszczane są bez opłat i nie mają żadnego związku z reklamami.

Informacje ułożone są w kolejności chronologicznej.

Muzyka Poważna

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

Chicago Youth Symphony — pod dykcją Michaela Morgana w utworach Fauré i Mahlera. Orchestra Hall, 220 S. Michigan Ave. 8 p.m. Bilety \$4-\$18. Tel.: 939-2207.

Music of the Baroque — pod dykcją Thomasa Wilkmana w chóralnych i kameralnych utworach wieku XVI i XVII. St. Alphonsus Church, 1429 W. Wellington. 8 p.m. Bilety \$13-\$32.50. Tel.: 461-9541.

SOBOTA, 23 GRUDNIA:

Mostly Madrigal Singers Holiday Concert — Woodstock Opera House, 121 Van Buren, Woodstock. 8 p.m. Bilety \$13-\$15. Tel.: (815) 338-5300.

ŚRODA, 27 GRUDNIA:

Talman Dame Myra Hess Memorial Concerts przedstawi recital pianisty **Nicholasa Underhill**. Koncert odbędzie się w Preston Bradley Hall w czasie przerwy na lunch o 12:15 p.m. Koncerty finansowane są przez Talman Home Federal Savings and Loan i transmitowane na żywo przez stację radiową WFMT, 98.7 FM. CPL Cultural Center, Washington i Michigan. Tel.: 346-3278.

Mesjasz

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

City Musick w Mesjaszu Handela pod dykcją **Ellen Scott Banks**. Soliści: Ellen Hargis, Jeffrey Gall, Steven Stolen i David Arnold. Pick-Staiger Hall, Northwestern University, 1977 Sheridan Rd. w Evanston. 7:30 p.m. Bilety \$15-\$28. Tel.: 489-2100.

SOBOTA, 23 GRUDNIA:

City Musick w Mesjaszu Handela pod dykcją **Ellen Scott Banks**. Blackstone Theatre, 60 E. Balbo. 7:30 p.m. Patrz piątek.

Messiah prezentowany przez St. John Church Baptist Chancel Choir. Sanctuary of St. John Church, 4821-35 S. Michigan Ave. 8 p.m. Wstęp wolny.

Dziadek do Orzechów

Nutcracker — Chicago Tribune Charities zorganizowało przedstawiienie baletu "Dziadek do Orzechów" Czajkowskiego, w którym występują artyści większości chicagowskich zespołów baletowych. Jest to wersja w choreografii Ruth Page. Arie Crown Theatre, McCormick Place, E. 23rd, nad jeziorem. 7 p.m. Bilety \$9-\$26. Tel.: 902-1919. Sobota i środa — 2 i 7 p.m. Wtorek, czwartek — 7 p.m.

Blues

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

Deitra Farr — Blue Chicago, 937 N. State. 9 p.m. Wstęp \$5-\$6. Tel.: 642-6261. Dwa drinki minimum.

Johnny B. Moore Blues Band i Bonnie Lee — Lilly's, 2513 N. Lincoln Ave. 9 p.m. Wstęp \$5. Tel.: 525-2422.

Otis Rush Blues Band — B.L.U.E.S., 2519 N. Halsted. 9 p.m. Wstęp \$5. Tel.: 528-1012.

All-Bubba Blues Band oraz Ron Shanaver i Buzz Kilman — Wise Fools Pub, 2270 N. Lincoln Ave. 9:30 p.m. Wstęp \$7. Tel.: 929-1510. Dwa drinki minimum.

Magic Slim & The Teardrops oraz Eddie Clearwater Blues Band — B.L.U.E.S. Etcete-

ra, 1124 W. Belmont Ave. 9:30 p.m. Wstęp \$6. Tel.: 525-8989.

Vallerie Wellington Blues Band i Dion Payton's 43rd Street Blues Band — Kingston Mines, 2548 N. Halsted. 9:30 p.m. Tel.: 477-4646.

Eddie Shaw i The Wolf Gang — Buddy Guy's Legends, 754 S. Wabash Ave. 10 p.m. Tel.: 427-0333 lub 427-1190.

SOBOTA, 23 GRUDNIA:

Deitra Farr — patrz piątek.

Johnny B. Moore Blues Band i Bonnie Lee — patrz piątek.

Otis Rush Blues Band — patrz piątek.

All-Bubba Blues Band oraz Ron Shanaver i Buzz Kilman — patrz piątek.

Magic Slim & The Teardrops oraz Eddie Clearwater Blues Band — patrz piątek.

Vallerie Wellington Blues Band i Dion Payton's 43rd Street Blues Band — patrz piątek.

Jimmy Johnson Blues Band — Buddy Guy's Legends, 754 S. Wabash Ave. 10 p.m. Tel.: 427-0333 lub 427-1190.

Koko Taylor, Betsy i the Boneshakers — Fitzgerald's, 6615 W. Roosevelt Rd., Berwyn. 10 p.m. Wstęp \$8. Tel.: 788-2118.

NIEDZIELA, 24 GRUDNIA:

"Legend Blues Jam" prowadzony przez **George Baze** — Buddy Guy's Legends, 754 S. Wabash Ave. 8 p.m. Tel.: 427-0333 lub 427-1190.

WTOREK, 26 GRUDNIA:

Pinetop Perkins — B.L.U.E.S., 2519 N. Halsted. 9 p.m. Wstęp \$3. Tel.: 528-1012.

ŚRODA, 27 GRUDNIA:

Son Seals — B.L.U.E.S., 2519 N. Halsted. 9 p.m. Wstęp \$3. Tel.: 528-1012.

CZWARTEK, 28 GRUDNIA:

Son Seals — B.L.U.E.S. Etcetera, 1124 W. Belmont Ave. 9:30 p.m. Wstęp \$3. Tel.: 525-8989.

Country

PIĄTEK-SOBOTA, 22-23 GRUDNIA:

"Kenny Rogers and Christmas" — Megacenter w Pheasant Run Resort, Rte. 64, St. Charles. 7:30 p.m. Bilety \$22-\$50. Tel.: (708) 584-584-6300.

Jazz

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

"Tenor Madness Xmas Party" z Redem Holloway, Von Freemanem, Ericem Schneidrem, Johnem Youngiem, Johnem Whitfieldem i Wilburem Campbellem — Jazz Showcase Joe Segala, Blackstone Motel, 636 S. Michigan Ave. 9, 11 p.m. i 1 a.m. Tel. 427-4300.

Ramsey Lewis, Marlana Shaw — Moulin Rouge, Fairmont Hotel, 200 N. Columbus Dr. 9 p.m. i 11 p.m. Wstęp \$22-\$25. Rezerwacja wymagana. Tel.: 565-7440.

SOBOTA, 23 GRUDNIA:

Ramsey Lewis, Marlana Shaw — patrz piątek.

WTOREK, 26 GRUDNIA:

Clark Terry Quintet i Red Holloway — Jazz Showcase Joe Segala, Blackstone Hotel, 636 S. Michigan Ave. 8 i 10 p.m. Wstęp \$12. Tel.: 427-4300.

ŚRODA, 27 GRUDNIA:

Bob Stone Big Band — Moosehead Bar & Grill, 163 W. Harrison. 6 p.m. Wstęp \$4. Tel.: 922-3640.

Clark Terry Quintet i Red Holloway — patrz wtorek.

CZWARTEK, 28 GRUDNIA:

Clark Terry Quintet i Red Holloway — patrz wtorek.

Rhythm & Blues

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

Bill "Ain't No Sunshine" Withers — George's, 230 W. Kinzie. 8 p.m. i 10:30 p.m. Wstęp \$15-\$22. Tel.: 644-2290 lub (TM) 559-1212. Dwa drinki minimum.

SOBOTA, 23 GRUDNIA:

Eddie Kendricks, David Ruffin, Dennis Edwards i The Dramatics — New Regal Theatre, 79th St. i Stony Island Ave. 7:30 i 11:30 p.m. Bilety \$22.50. Tel.: 721-9230 lub (TM) 559-1212.

Bill "Ain't No Sunshine" Withers — patrz piątek. Dodatkowy koncert o północy.

Stephanie Mills i Christopher Williams — Holiday Star Music Theatre, I-65 i US 30, Merrillville, Ind. 8 p.m. Bilety \$22. Tel.: 734-7266 lub (TM) 559-1212.

NIEDZIELA, 24 GRUDNIA:

Bill "Ain't No Sunshine" Withers — patrz piątek.

Reggae

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

The S.W.A.M.M.P. Band — Club Negrill, 6232 N. Broadway, 9 p.m. Wstęp \$7. Tel.: 761-4133.

Premiery filmowe

Born on the Fourth of July — dramat oparty na prawdziwych wydarzeniach. Ron Kovic — weteran wietnamski usiłuje prowadzić normalne życie pomimo swych przeżyć i fizycznych ran. W rolach głównych Tom Cruise, Wilem Dafoe i Kyra Sedgwick. Reżyseria: Oliver Stone. Od środy na ekranie McClurg Court.

Always — romans przygodowy z Richardem Dreyfussem, Holly Hunter, Johnem Goodmanem, Bradem Johnsonem i Audrey Hepburn. Reżyseria: Steven Spielberg. Od piątku na ekranach lokalnych kin.

Tango & Cash — dwaj policjanci z L.A. (Sylvester Stallone i Kurt Russell) nie darzą się specjalną sympatią, możnaby nawet użyć mocniejszego sformułowania na określenie ich wzajemnego stosunku. Pomimo to gdy przychodzi walczyć z międzynarodowym gangiem zjednoczyć się przychodzi łatwo. Reżyseria Andrei Konchalovsky. Od piątku na ekranach lokalnych kin.

Teatr

Birth Rate — spektakl teatralny sztuki Ta-deusza Różewicza, pod tytułem "Przyrost naturalny", scenariusz i reżyseria Ricka Helwega i Kazimierza Brauna, który reżyserował już tę sztukę w Teatrze Współczesnym. Chicago Actors Ensemble, 941 W. Lawrence Ave. Czwartek-sobota o 7:30 p.m. Bilety \$12. Tel.: 275-4463.

Galerie

Galeria Johnson Fine Art wystawia grafiki amerykańskich i europejskich mistrzów z lat 1890-1980: od Toulouse-Lautrec'a do Jaspera Johnsa. 646 N. Michigan Ave. Do końca grudnia. Tel.: 943-1661.

Gronk — malarstwo twórców latynoskich z Los Angeles. Galeria Deson-Saunders, 750 N. Orleans. Do końca grudnia. Tel.: 787-0005.

Pablo Picasso — oryginalna ceramika. Galeria Goldman-Kraft, 300 W. Superior. Do 31 grudnia. Tel.: 943-9088.

Vienna Gallery wciąż prezentuje niesprzedane w czasie wystawy dzieła **polskich profesorów z Warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych**. 750 N. Orleans. Galeria otwarta jest codziennie: 5-8 p.m. (poza poniedziałek, 25 grudnia). Tel.: 951-0300.

Galeria **Dart** przedstawia IRVIN, pokaz prac wykonanych przez jugosłowiańską grupę artystów, której motywacją była sytuacja społeczno-społeczna. 750 N. Orleans. Do 5 stycznia. Tel.: 787-6366.

Galleria 58 — polska galeria wystawia **Współczesne malarstwo polskie — Szkoła Krakowska**. Wystawa trwa do 13 stycznia. Wystawionych ponad 40 prac polskich malarzy w tym dzieła dwóch profesorów krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, Juliusza Joniaka i Włodzimierza Kunza. 18 E. Huron. Galeria otwarta jest od wtorku do soboty w godzinach 11 a.m.-6 p.m. Tel.: 787-5066.

Galeria **Baruch** przedstawia fotografie znanego czeskiego artysty **Vaclava Chocholi**. 40 E. Delaware. Tel.: 944-3377.

KALEJDOSKOP TYGODNIA MAGAZYN WEEKENDOWY

Redaktor Naczelny: **Maciej J. Cybulski**

Redakcja: **Anna Błaszczuk, Tomasz Kowalski, Alicja Remiszewska**

Stale współpracują: **Wojciech Białasiewicz, Kazimierz Dziubiński, Jan Fijor, Wiesław Leżanka, Iwona Lippert, Les Kuczyński, Lidia Dura-Rozmus, Jan. T. Stanisławski, Wojciech Wierzewski, Grażyna Lippert-Zajączkowska.**

Korespondenci:

Warszawa — **Joanna Futkowska**

Paryż — **Urszula Gaspard**

Adres redakcji: 6100 N. CICERO AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60646

tel: 312/286-0500 wew. 307

Kalejdoskop Published Weekly by Polish Daily Zgoda, Second Class Postage
Paid At Chicago Main Post Office.

© 1989, All Rights Reserved.

Jan Tadeusz Stanisławski

Białostoczek i Moniuszczki

Sledztwo zaczynam za każdym razem od tych samych, rutynowych pytań: nazwisko, imię, miejsce zamieszkania i to bardzo dokładnie określone, numer telefonu. Niejednokrotnie pytam o imię ojca, matki, albo też i współmałżonka. Przepytany, (lub przepytwana) często-gęsto płacze się w zeznaniach, na własną szkodę utrudniając dotarcie do prawdy materialnej. Kobiety zaczynają szukać po torebkach, mężczyźni grzebią w portfelach. Ale ja jestem nieubłagany. Żądam podania kontaktów w Kraju. Staruszki zwłaszcza, potrafię tak zastraszyć, że podają najdokładniejsze dane, swych najodleglejszych nawet wnuków. A mnie uskrzydla wielka idea: oto jestem na tropie wielkiej afery obejmującej południowo-wschodnie kresy Polski, afery, która w okresie świąteczno-noworocznym może zaowocować na tych terenach niespotykaną ilością złamań i zwichnięć kończyn dolnych, jak i górnych. Z całą więc bezwzględnością prawa pytam wystraszoną staruszkę:

- Miejsce zamieszkania wnuka?
- Białystok — szepczą przerażone wargi.
- Ulica?
- Białostoczek...
- Jak?...I tu rozpętuje piekło. — Pani sobie kpiny robi z wojewódzkiego miasta?...A gdzie mieszka pani wnuczka?
- Mońki...
- Ulica?
- Moniuszczki...

Tego było już za wiele. Nie mogłem przecież pozwolić na jawne kpiny z najważniejszej miejscowości w Kraju. Jako zawodowy śledczy opanowałem więc nerwy i przeszedłem na zadawanie pytań szerszych, wypróbowaną metodą "gawędy rodzinnej".

— Proszę się uspokoić, nie pani nie grozi, to tylko dla pani dobra i jej wnuków musimy znać całą prawdę. Proszę spokojnie opowiedzieć gdzie mieszkają.

Staruszcza otarła łzy i łamiącym się głosem zaczęła:

— Pietrek mieszka w Białymstoku przy ulicy Białostoczek. Ulka mieszka w

Mońkach, ale w mieście Mońki. Zuzia mieszka w Mońkach, ale we wsi Mońki. Dyziu jest zamieszkały w Moniuszkach. A Zdzicha mieszka w Moniuszczkach... Więcej grzechów nie pamiętam — zakończyła staruszcza i rozplakała się rzewnie, bo jej się śledztwo ze spowiedzią adwentową pomyliło.

— A zatem — zacząłem teraz ja — pani twierdzi, że w Kraju mamy: Białystok, Białostoczek, Mońki-miasto, Mońki-wieś, Moniuszki i Moniuszczki, tak?...I, że tam wszędzie mieszkają pani wnuki, tak?... A czy pani wie, co im teraz grozi?...I to przez panią?...Oto połamią sobie ręce i nogi w okresie świątecznym.

W oczach staruszki osłupienie walczyło z przerażeniem. Ale ja byłem beztrosny.

— Proszę podpisać protokół zeznań — wycodziłem zimno. — I proszę z nim do...kasy...

I tu już nie mogę dłużej wytrzymać ze śmiechu, więc parskam ci w nos, Szanowny Czytelniku, że tak się dałeś nabrać. Nie, nie jestem żadnym oficerem śledczym, CIA, KGB, UB, czy SB. Nie jestem nawet oficerem Immigration. Po prostu jestem od paru miesięcy pracownikiem firmy ślączej paczki do Polski i miałem przyjemność uczestniczyć w nieprawdopodobnej przygodzie jaką jest wysyłka paczek owocowych na Święta.

Przygoda ta pozwoliła mi na bliższe poznanie ludzi ciężkiej pracy i wzruszającej troskliwości i ciepła rodzinnego. Ta przykładowa babcia z białostoczczyzny, jest syntezą babć z suwalskiego, łomżyńskiego, siedleckiego, tarnowskiego, zamojskiego, rzeszowskiego, krakowskiego i każdego innego, które zapomniałem wymienić, województwa, a które tkwi na południowo-wschodniej Polsce. Te zeznania — to mozolne nieraz wysypywanie adresów jakichś przysiołków, gdzie "wszyscy się znają". ale pocztę to mało obchodzi i żąda kodów.

Babcie ślącze to jeden rozdział. Wnuki ślącze do babć — to drugi. "Może tę paczkę"? — podsuwam katalog niezdecydowanym. Śmieją się: "Tu są orzechy,

a babcia nie ma zębów. Wyślemy babci banany, bardzo lubi".

Tak oto coś się w dziejach odwróciło. Najuboższe kiedyś regiony, dzięki ciężkiej pracy i skrzętnemu zabieganiu, ślą na święta banany... I to na adresy, gdzie rzadko kiedy podaje się numer mieszkania. "Nie trzeba" — machają niedbale ręką — i ja już wiem: własny dom. Przez pierwsze dwa tygodnie pytałem naiwnie o ten numer mieszkania. Teraz nie pytam. Młodzi, na dorobku — sami mówią gdy trzeba.

Pewnie, że jest tam napewno i wiele jeszcze ubóstwa. "Kwaśniakowej wysyłasz"? — słyszę jak jazgocze mojej klientce nad uchem stojąca za nią sąsiadka (wszyscy się tu przecież znają). Klientka miesza się i czerwona cała, mówi: "A bo tam tyła dzieciaków i bieda taka...jak moje będą jadły to tamtym będzie żal..."Wpadnie ktoś i w pośpiechu nada cukier dla jakiejś wieloletniej wdowy, podtykając mi pod nos wyćcinę z "Dziennika". Ktoś wyśle dwieście na fundusz Jacka Kuronia.

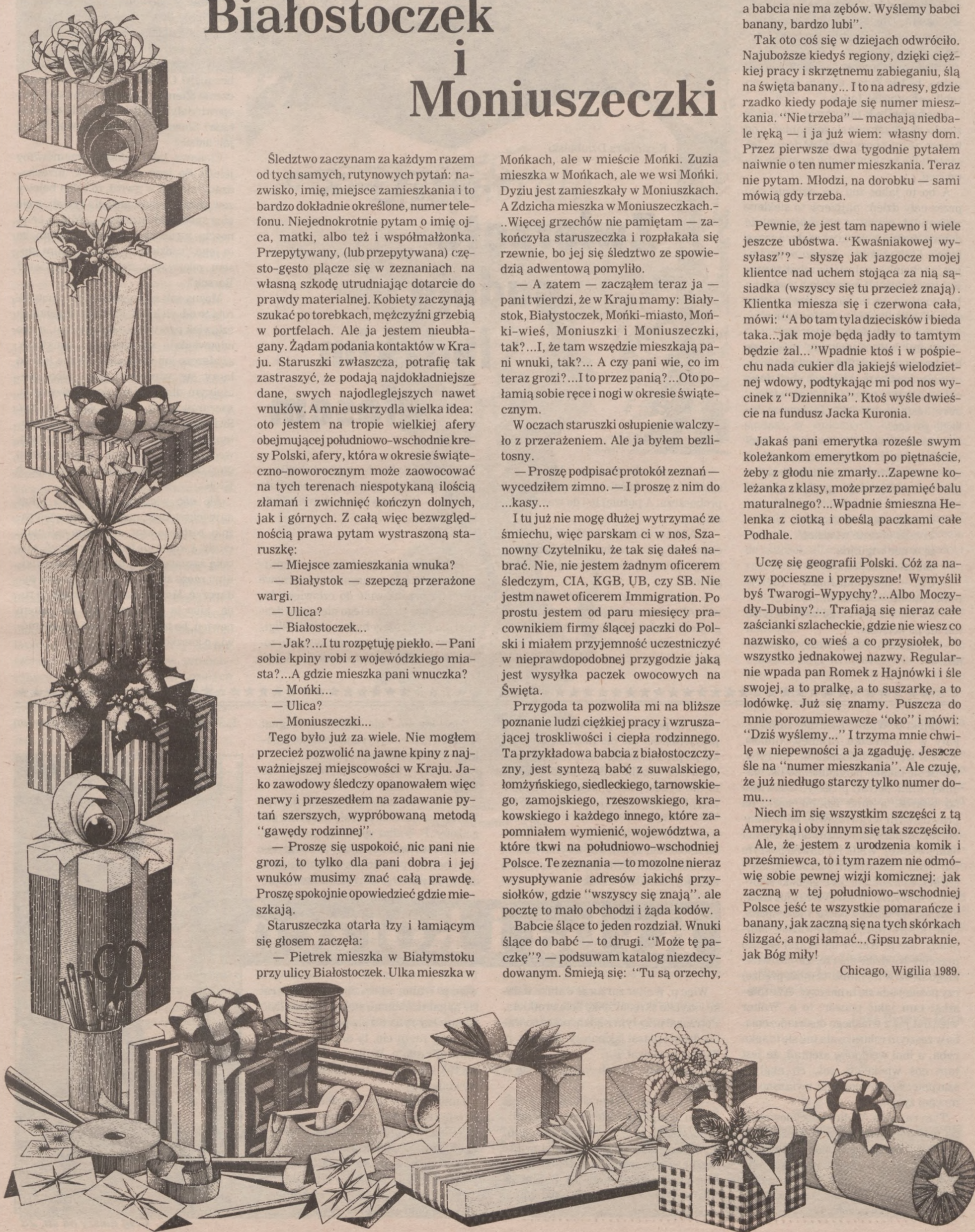
Jakaś pani emerytka roześle swym koleżankom emerytkom po piętnaście, żeby z głodu nie zmarły...Zapewne koleżanka z klasy, może przez pamięć balu maturalnego?...Wpadnie śmieszna Helenka z ciotką i obeślą paczkami całe Podhale.

Uczę się geografii Polski. Cóż za nazwy pocieszne i przepyszne! Wymyślił byś Twarogi-Wypychy?...Albo Moczydły-Dubiny?... Trafiają się nieraz całe zaścianki szlacheckie, gdzie nie wiesz co nazwisko, co wieś a co przysiołek, bo wszystko jednakowej nazwy. Regularnie wpada pan Romek z Hajnówki i śle swojej, a to pralkę, a to suszarkę, a to lodówkę. Już się znamy. Puszczą do mnie porozumiewawcze "oko" i mówi: "Dziś wyślemy..." I trzyma mnie chwilę w niepewności a ja zgaduję. Jeszcze śle na "numer mieszkania". Ale czuję, że już niedługo starczy tylko numer domu...

Niech im się wszystkim szczęści z tą Ameryką i oby innym się tak szczęściło.

Ale, że jestem z urodzenia komik i prześmiewca, to i tym razem nie odmówię sobie pewnej wizji komicznej: jak zaczną w tej południowo-wschodniej Polsce jeść te wszystkie pomarańcze i banany, jak zaczną się na tych skórkach ślizgać, a nogi łamać...Gipsu zabraknie, jak Bóg miły!

Chicago, Wigilia 1989.

Spieszył się Janek niemało ażeby zdążyć z choinką do domu jeszcze przed zmrokiem. Głodny już był porządnie i pachniał mu już wigilijny barszcz i pierogi.

— Tata będzie się złościć czemu ja tak późno, będzie pytać gdzie był i com robił — pomyślał Janek.

A późno już było faktycznie, już słońce zaszło, zaraz zacznie się ściemniać, a on tu jeszcze ma spory kawał do domu. Jeszcze tylko brakowało aby go ojciec skrzyczał.

A bo to jakoś mu tak dziwnie szło przez cały dzień: najpierw to siekiery zapomniał, potem to nie mógł znaleźć dobrej choinki — bo ta za mała, a ta nie ładna, i tak w koło — a jeszcze potem, jak już choinkę znalazł i wyrębał, to musiał się przyzwać i przeczekać tego pana Bartłomieja, bo też się gajowemu chce przy Wigilii chodzić po lesie i pilnować, żeby mu ktoś choinki nie wyrębał!

Spieszył więc Janek jak mógł, nie bardzo się oglądał. Toteż zaskoczyło go niemało kiedy zza stojącego obok drogi chojaka wytoczyło się jakieś wielkie, bure, kosmate zjawisko. Jankowi zrobiło się gorąco.

— Jezus Maria! Niedźwiedź! — wyrwało mu się niechcący, mimowoli. A zjawisko pomruczało, podrapało się po głowie i pod pachą i grubym głosem rzekło:

— Nie ma czego wrzeszczeć.

Trzeba przecie wiedzieć, że w noc wigilijną chadzają niedźwiedzie!

— Uff! — odetchnął Janek — Aleście mnie, Antoni, nastraszyli.

— Iii, nie ma się czego bać. Ja tylko tak idę po kołędzie.

— A gdzie to reszta waszych kołędników?

Kazimierz Dziubiński

Zwierzęta gadają ludzkim głosem

— Pewno się zbierają. Mamy się spotkać przy kościele, zaczniemy od proboszcza. A później to i do was przyjdziemy.

— A bo to, wiecie — Jankowi było trochę wstyd przestrachu — ludzie mówią, że dziś w nocy zwierzęta gadają ludzkim głosem.

— A tak — przytaknął Antoni — mówią. Ale jeszcze nigdy sam mówiącego niedźwiedzia nie słyszałem. A ty? — błyszczały mu oczy, pokpiwał trochę z Janka.

— No, tyle tylko to, co przed chwilą — zacerwienił się Janek i postanowił się odciąć: — Pierwszy raz, że do mnie bydlę zagadało!

* * *

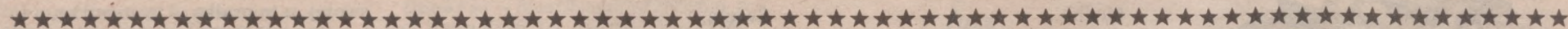
Polska legenda głosi, że w noc wigilijną zwierzęta, a szczególnie te domowe potrafią przemawiać do człowieka ludzkim głosem. Sam tego nie sprawdzałem, bo zbyt zajęty byłem zwykle Wigilią aby sprawdzić czy rzeczywiście toczy się w obórce jakaś rozmowa. A jeśli

tak, to bardzo, bardzo chciałbym ją usłyszeć. I chciałbym także posłuchać takich rozmów wśród zwierząt łownych i innych dzikich mieszkańców lasu. Co miałyby nam do powiedzenia? Czy skrzyłyby się na nasze postępowanie wobec nich? Czy wymawiałyby nam zniszczenie Ziemi? Czy klóciłyby się? Czy opowiadałyby plotki o innych zwierzętach? Słowem, czy zachowywałyby się jak ludzie?

Ciekawe, jakim głosem przemówiłby jelen? Bo jego miłośny ryk, przechodzący niemal w gwizd, to tylko bojowy zew, to tylko wyzwanie dla rywali, a nie głos spokojnej rozmowy... Miś, z pewnością, mrucałby głębokim basem, bo to jego "codzienny" głos. A jakim głosem odezwałby się lis? Jeżozwierz? Borsuk?

Można tak sobie pomarzyć, człowiek robi to od wielu lat. I w wielu legendach człowiek przemawia do zwierząt, a one odpowiadają mu mądrze i wnikliwie, sztytaczko lub serdecznie. Wiele legend łączy się właśnie z nocą albo specjalnym dniem. Do takich dziwnych, zaczarowanych nocy zalicza się noc Świętego Jana, także znana jako Świętojanki. Wtedy też zwierzęta mówią, według jednej legendy. A inna znowu głosi, że zwierzęta mówią w noc Trzech Króli.

Ale noc wigilijna ma chyba jakąś największą moc, rozpala naszą wyobraźnię, roztacza czar, sprawuje nad nami rządy. I wcale nie trudno uwierzyć, że w taką zaczarowaną, magiczną noc wigilijną może się coś nadzwyczajnego wydarzyć. Może przemówi do mnie ta ruda, albo ta blondyna? Ale nie jestem pewien, bo te legendy jakoś nic nie mówią o koczokodanach...

Niejaki p. Walter Klenszak, zamieszkały w miasteczku Bradley, Illinois, wybrał się 9-go listopada br. na ryby. Ubrał się ciepło, porządnie, bo listopadowy wiatr potrafi przeszyć człowieka na wskroś, a miał zamiar łowić na prawdziwym wygwizdowie, bo w zalanej już od dłuższego czasu starej kopalni odkrywkowej. Woda już dawno pokryła ten dziki i brudami poorany grunt i stworzyła z kopalni dość głęboki zbiornik, w którym p. Walter nieraz już zasał się na dużego bassa i szczupaka, choć łowiły mu się przeważnie bull-heady. Ale p. Walter nie zrażał się. Bo przecież wiedział dobrze, że coś wielkiego siedzi w tej jamie, to może prędzej czy później uda się to uhaczyć. A że mieszkał tam jakiś potwór, to p. Walter wiedział już z własnego doświadczenia, bo w zeszłym roku urwała mu się taaaka ryba, a inni wędkarze szepotali, że jest tam coś wielkiego, coś, co nagłym szarpnięciem zrywa haki uwiązane na mocnej żyłce.

Tym razem p. Walter zdecydował się na poważną rozprawę z rybą. Przygotował sobie mocną wędkę z silną żyłką nanizaną na porządny kołowrotek, a na przynętę wabik — już dobrze znany i słynny z odnoszonych sukcesów Hellbender. I zaczął pracować.

No, bo pewnie, wędkowanie to wielka przyjemność, ale nie możesz, człowieku, po prostu zawiesić sztuczną przynętę na hak, zapalić fajkę i czekać. Wabik to nie żywiec, który własnym ruchem potrafi skusić drapieżną rybę, to nie robak, którego zapach roznosi się po wodzie. Wabikiem trzeba pracować. Trzeba nadać mu życia, aby swym ruchem udawał jakieś licho-nie-wie-co, jakiś kuszący, smaczny kąsek.

Więc p. Walter zarzucał wabika daleko i szybko skręcał żyłkę kołowrotkiem. Potrząsał przy tym wędką, przez co wabik drgał i plasał jak należy. Słowem, p. Walter pracował.

I nagle duc. Wabik zatrzymał się w miejscu.

— Psiakrew! — pomyślał p. Walter — znowu uczepliłem ten cholerny korzeń!

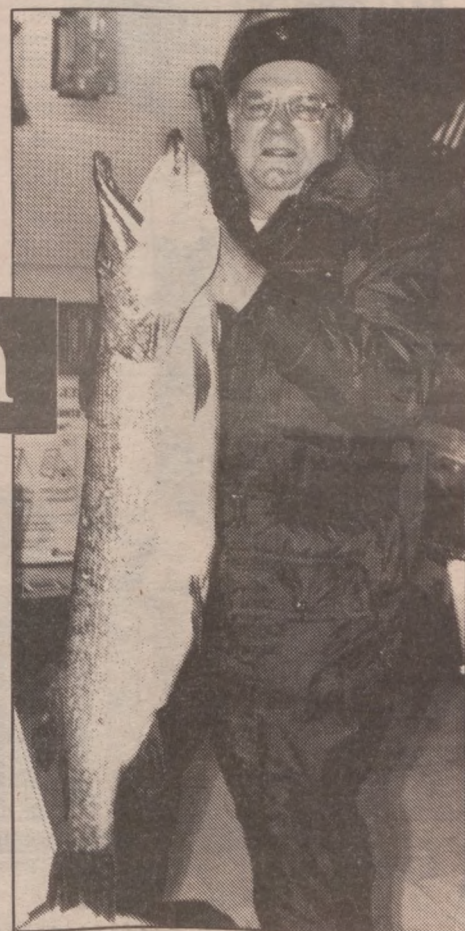
Bo właśnie w tym miejscu stracił już p. Walter niejedną haczyk, zostawił tu już niejedną przynętę. A Hellbender to dobra przynęta, szkoda jej. Zaczął się więc p. Walter zastanawiać jakby ją uratować.

Ale "korzeń" nie czekał. Pociągnął silnie za żyłkę, wrywając niemal wędkę z ręki zdumionego wędkarza.

— Oho! — pomyślał p. Walter — to wcale nie korzeń!

I zaczęła się zabawa. Ryba swoje, a p. Walter swoje. Szarpali się tak przez pół godziny. P. Walter spocił się, gorąco już mu było w kombinezonie. Nie mógł nawet obtrzeć potu z czoła, bo bał się puścić wędki nawet jedną ręką. Trzymał się

P. Walter Klenszak ze swoim rekordowym szczupakiem.

Ryba i korzeń

więc p. Walter wędki oburącz, zapierał się nogami, ciągnął, stękał, i pocił. (Nie wiemy czy ryba też się pociła.)

— No, mam cię, ty draniu! — przemawiał czule p. Walter do ryby, kiedy się tak siłowali — Już mi się teraz nie wywiniesz!

I miał rację. Po pół godzinie szamotania się z tym potworem udało mu się go, w końcu, wyciągnąć. A było co wyciągać! Ten szczupak (northern pike) okazał się nowym rekordem stanu Illinois, ważącym 26 funtów i 15 uncji (12,25 kg). Ryba miała 44 cali (112 cm) długości, i 20½ cala (52 cm) w obwodzie. Gra-

Ciąg dalszy na str. 23

Dezyderata

W związku z nadchodzącymi Świętami Bożego Narodzenia i Nowym Rokiem dzisiejsze spotkanie ze sztuką będzie miało charakter nieco odmienny. Opóścimy gościnne progi The Art Institute of Chicago, by na chwilę wrócić do Polski a ściślej mówiąc do starego Krakowa, gdzie Józef Mehoffer (1869–1946), rówieśnik Stanisława Wyspiańskiego, jeden z głównych przedstawicieli Młodej Polski tworzył swe oryginalne dzieła. Mehoffer, uczeń Jana Matejki, obdarzony był nie często w Polsce spotykanym, talentem dekoratorskim. Na początku lat 90-tych, wraz z Wyspiańskim, wyjeżdża do Paryża, gdzie zapoznaje się z działalnością prerafaelitów, malarstwem Amerykanina przebywającego w Paryżu Jamesa Whistlera, a także z bogatymi zbiorami Luwru. Jednak najwięcej czasu poświęca na zwiedzanie katedr francuskich i studiowanie ich witraży. Zachwycając się starymi witrażami nie chce ich naśladować, lecz myśli o nowej koncepcji, innej niż bizantyjska czy gotycka, koncepcji malarstwa płaskiego nie wywołującego iluzji przestrzeni. Nie zaprzestaje malarstwa sztalugowego, tworzy szereg płócien: wnętrz, krajobrazów, symbolicznych scen czy portretów pełnych intymnego nastroju, poetyckich i pięknych w kolorze ("Słońce majowe", "Dziwny ogród"). Malarstwo sztalugowe jest jakby drugoplanową działalnością artysty. Problematyka witrażu zajmuje go najbardziej. Przełomowym momentem w twórczości Mehoffera było wygranie konkursu na witraże przeznaczone do gotyckiej kolegiaty we Fryburgu w Szwajcarii. Jest to dzieło monumentalne. Prace nad nim trwały prawie 40 lat. Całość obejmuje trzy witraże 16-metrowej wysokości i szesnaście 7-metrowej. Monumentalność realizacji podkreśla zdumiewająco jednolita kompozycja. Do mniejszych prac dekoratorskich Mehoffera można zaliczyć projekt polichromii katedry w Płocku. Właśnie z tego projektu wybrałam dla Państwa wizerunek anioła z twarzą natchnioną dobrocią i zrozumieniem, w geście przypominającego trochę anioły

Józef Mehoffer "Anioł"

wieszane na pachnące żywicą choinki, te z dzieciństwa, z domu.

Nadchodzi czas Świąt i Nowy rok, czas postanowień zrealizowania tego wszystkiego, czego nie udało nam się wykonać w poprzednim roku. Robiąc plany na ten nowy 1990 rok, wieźmy pod uwagę kilka, tak wydawałoby się, oczywistych wskazówek, które w swej oczywistości umykają nam często. Chciałabym zacytować Państwu mądre słowa Dezyderaty, podobno znalezionej

w starym kościele św. Pawła w Baltimore, a napisanej w 1692 roku (śpiewana jest także w jednym z hymnów kabaretu "Piwnicy pod Baranami"). Gdyby udało się nam chociaż w części wcielić te słowa w życie, świat byłby lepszy dla nas i my dla świata.

Przechodź spokojnie przez hałas i pośpiech i pamiętaj, jaki spokój można znaleźć w ciszy.

O ile to możliwe bez wyrzekania się siebie bądź na dobrej stopie ze wszyst-

kimi.

Wypowiadaj swą prawdę jasno i spokojnie i wysłuchaj innych, nawet tępych i nieświadomych, oni też mają swoją opowieść.

Unikaj głośnych i napastliwych, są udreka ducha.

Porównując się z innymi możesz stać się próżny i zgorzkniały, bowiem zawsze znajdziesz lepszych i gorszych od siebie.

Niech twoje osiągnięcia zarówno jak plany będą dla ciebie źródłem radości.

Wykonuj swą pracę z sercem, jakkolwiek byłaby skromną, ją jedynie posiadasz w zmiennych kolejach losu. Bądź ostrożny w interesach, na świecie bowiem pełno oszustwa. Niech ci to jednak nie zasłoni prawdziwej cnoty — wielu ludzi dąży do wzniosłych ideałów i wszędzie życie pełne jest heroizmu.

Bądź sobą, zwłaszcza nie udawaj uczucia. Ani też nie podchodź cynicznie do miłości, albowiem wobec oschłości i rozczarowań ona jest wieczna jak trawa.

Przyjmij spokojnie co ci lata doradzają z wdziękiem wyrzekając się spraw młodości.

Rozwijaj siłę ducha, aby mogła cię osłonić w nagłym nieszczęściu. Lecz nie dręcz się tworam wyobraźni. Wiele obaw rodzi się z samotności i ze znużenia.

Obok zdrowej dyscypliny bądź dla siebie łagodny.

Jesteś dzieckiem wszechświata nie mniej niż drzewa i gwiazdy masz prawo być tutaj. I czy to jest dla ciebie jasne czy nie wszechświat bez wątpienia jest na dobrej drodze.

Tak więc żyj w zgodzie z Bogiem, czymkolwiek On ci się wydaje, czymkolwiek się trudnisz i jakiegokolwiek są twoje pragnienia, w zgiełkowym pomieszaniu życia zachowuj spokój ze swoją duszą. Przy całej swej złudności, znoju i rozwianych marzeniach jest to piękny świat.

Bądź uważny. Dąż do szczęścia.

Wesołych Świąt i szczęśliwego Nowego Roku!

Lidia Rozmus-Dura

Doradza: WAW

VIDEO POD CHOINKĘ

Jesteśmy w samym środku sezonu świątecznego, kiedy wybór prezentu dla rodziny, krewnych, przyjaciół czy znajomych staje się sprawą wręcz kluczową. Ież to czasu i męczących wypadów do zatłoczonych o tej porze roku mall'i, domów towarowych czy zwykłych sklepów wymaga dokończenie zaplanowanej listy zakupów! Toteż przyjęcie właściwej strategii i jasne określenie co może być dobrym i atrakcyjnym prezentem dla bliskich nam osób, oszczędza wiele czasu. Sugestię jaką staram się obecnie Państwu podsunąć — może w pierwszej chwili wydać się zaskakująca — a jednak po chwili namysłu wierzę, że wielu z Czytelników podejmie ją i z czasem pochwali. Głosuję za włączeniem kaset video z głośnymi, klasycznymi i popularnymi filmami na świąteczną listę zakupów — na równi z pomysłem przeznaczania książek na prezenty. Ten sam format — obecnie prawie taki sam wydatek — a kto wie, czy użyteczność w praktyce nie okaże się większa...

Oto 12 moich świątecznych sugestii podarunków "pod choinkę" w postaci kaset filmów do których chętnie i często się powraca. Będą one gwarancją, że prezent nie tylko się spodoba i zrobi zaplanowane wrażenie, ale że zainicjuje nową tradycję wzajemnego obdarowywania się w przyszłości dobrymi filmami na kasetach, tak jak kiedyś było to z przebojowymi bestsellerami książkowymi. Mijają czasy — zmieniają się obyczaje. Myślę, że mimo naszych tradycyjnych przyzwyczajęń przelamają Państwo swoje uprzedzenia i zgodzą się, że kasetą z dobrym filmem jest obecnie równie dobrym prezentem jak dobra książka...

BATMAN—największy sukces kasowy tegorocznego lata, a pewnie i całego roku—z Jackiem Nicholsonem, Kim Basinger i Michaeliem Keatonem—dostępny już na kasetach, i to w cenie trzech biletów do kina! Doskonały prezent zarówno dla nastolatków, którzy chłoną komiksy o fantastycznych przygodach człowieka—nietoperza, jednej z legendarnych postaci amerykańskiej kultury masowej—jak i zabawna rozrywka dla dorosłych, w których, jak wiadomo tkwi zawsze mały chłopiec.

Fak., że wiele osób nie zdążyło **BATMANA** zobaczyć w kinach, a jest on nowością—tym bardziej podnosi atrakcyjność kasety!

AMADEUS—wciąż fascynujący i nieodświeżony film o Mozarcie i jego konkurencie Salierim, zrealizowany przez Miłosza Formana, z doskonałymi aktorami, wspaniałymi zdjęciami i scenografią oraz genialną muzyką klasyczną. Jest to z pewnością jeden z tych nowszych filmów do których zawsze chętnie się wraca, i dobrze mieć pod ręką kasetę **AMADEUSZA**, by sięgnąć po nią w odpowiednim nastroju, tak jak się to robi z ulubioną płytą czy ulubioną książką...

SINGING IN THE RAIN—czyli jeden z najlepszych i nieprzemijających musicali amerykańskich z racji szczególnego uroku, muzyki i maestri tańca Gene Kelly'ego, nie mających sobie równych. Wyjątkowo zabawna i doskonale opowiedziana historia kariery hollywoodzkiej z popisowymi wstawkami muzycznymi, wokalnymi i przede wszystkim, tanecznymi. Film—legenda, który ogląda się nieskończoną ilość razy bez znużenia i przesyty. Każde pokolenie widzów znajduje w nim coś dla siebie—a więc — pewnie i Państwo coś nowego w nim też odkryją...

SOME LIKE IT HOT—Marilyn Monroe w szczytowej formie z Jackiem Lemmonem i Tony Curtisem pod batutą jednego z mistrzów amerykańskiej komedii, Billy Wildera. Zwiariowana na pierwszy rzut oka komedia z czasów, kiedy po ulicach Chicago szaleli gangsterzy, a para przypadkowych świadków ich zbrodni musiała uciekać w kobiecym przebraniu na Florydę, występując w orkiestrze w takimże przebraniu... Jednak nie tylko sama fabuła, zresztą zręczna i dowcipnie pointowana, jest atrakcją "Pół zartem, pół serio" (taki był polski tytuł komedii) ale jej uroczy klimat, utkany z marzeń "dziewczyny z orkiestry", szukającej milionera na męża...

GOLDEN RUSH—klasyka z Charlie Chaplinem dla wszystkich, którzy są jego miłośnikami i cenią sobie to wyjątkowe połączenie humoru z gorzkim me-

lodramatem, stanowiącym o jego stylu. W istocie jest to film o emigrantach i losie ludzi rzuconych na ten ląd w nadziei znalezienia własnego Eldorado, pełen złudzeń i goryczy, i dlatego wciąż dający się oglądać ze wzruszeniem i przejęciem. Sekwencje z których słynie "Gorączka złota" (taniec bułeczek, kolacja wygłodniałych traperów) są wciąż nie do pobicia, historycznie śmiesznie i piekielnie inteligentne. Wielka, mądra klasyka, która nic a nic się nie postarzała. Uwaga: wszystkie pozostałe komedie Chaplina—od "Brzdąca" po "Światła rampy" są dziś na video.

IMAGINE: JOHN LENNON—czyli odtworzona z zachowanych taśm i video legenda duchowego przywódcy grupy "The Beatles", jeden z tych filmów, który mówi nie tylko o jednym muzyku i pewnej grupie, ale o całej ich otaczającej aurze. Każdy, kto żył w tych czasach, i dla kogo muzyka "The Beatles" miała i ma emocjonalne znaczenie—przeżyje **IMAGINE: JOHN LENNON** jak fantastyczną podróż duchową do czasów swojej młodości. Pięknie, subtelnie zrekonstruowana biografia Lenona, a zarazem opis stanu ducha i umysłów pewnej generacji, która żyła w jego czasach...

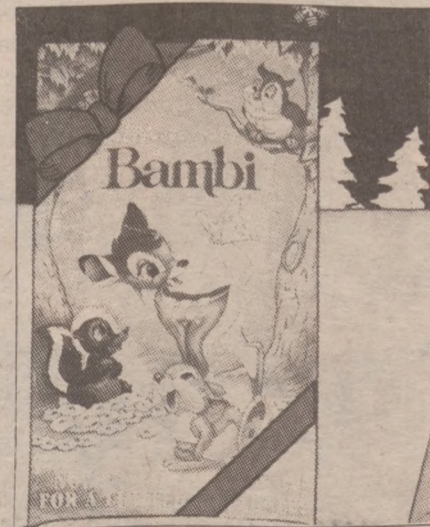
STAR WARS—pierwsza i najlepsza część "gwiazdnej trylogii" George'a Lucasa, który odkrył nowy wymiar w kinie fantastycznym, łącząc stare mity i legendy z najnowocześniejszą techniką komputerową. Przygody Lucky Skywalkerera, które obejmują trzy filmy: **STAR WARS**, **THE EMPIRE STRIKES BACK** oraz **RETURN OF JEDDI** (wszystkie dostępne dziś na kasetach po b. przystępnych cenach!) składają się na futurystyczną **ILIADĘ** i **ODYSEJĘ** czyli wielką epikę wielkiego ekranu dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Każdy znajdzie w nim coś innego: dzieci—cudowną fantastykę, młodzież—porywające przygody w kosmosie, dorośli—znane watki epickie w widowisku na wielką skalę.

FRANTIC—jeden z ostatnich filmów Romana Polańskiego, zrealizowany we

Francji, a przynoszący raz jeszcze swoisty i szczególny klimat jego thrillerów, pełnych romantyzmu i postaci, jakie się długo pamięta. Zrealizowany z zegarmistrzowską precyzją konkurującą z najlepszymi kryminałami "mistrza Hitchcocka", **FRANTIC** opowiada historię Amerykanina w Paryżu, którego żona zostaje niespodziewanie i bez śladu porwana z hotelu, bez jasnej przyczyny czy powodu. Podjęta na własną rękę akcja człowieka, który nie zna miasta ani języka, w dodatku nie rozumie mechanizmu swoich kłopotów, buduje atmosferę napięcia i oczekiwania na najgorsze, aurę jaką znaleźć można tylko w wyjątkowych filmach tego gatunku.

GOLDFINGER—czyli James Bond na kasecie, jeden z dwóch tuzinów tytułów "bondoskich" ostatnio udostępnionych na kasetowym rynku po b. przystępnej cenie. Amatorów przygód agenta 007 nie muszę do zakupu tych kaset namawiać — Bonda można oglądać "na okrągło", a przy tej ilości i wyborze tytułów jest zajęcie na długie tygodnie. Akorzy grający brytyjskiego agenta do szczególnych poruczeń zdążyli się już nieco zestarzeć, a nawet pójść na emeryturę, tymczasem dzięki filmowemu zapisowi ekranowy Bond wciąż żyje, zachował formę i przykuwa uwagę swoją sprawnością i brawurowymi akcjami. Legenda skutecznie trwa...

BAMBI—również jedna z tuzina produkcji Walta Disney'a okrytych legendarną sławą i dopiero w ostatnich sezonach udostępniona na kasetach do domowego, wielokrotnego użytku. **BAMBI**, podobnie jak **KRÓLEWNA ŚNIEŻKA** czy **ALICJA W KRAINIE CZARÓW**—powstały przed dziesięcioleciem i wychowywały się na nich całe pokolenia, ale patrząc dziś na mistrzowską technikę i narrację disney'ow nie czuć niemal wcale patyny czasu. Nie oszukujmy się też, że **BAMBI**, podobnie jak pozostałe tytuły, kupuje się wyłącznie dla swoich dzieci... podobnie jak z przysłowioną kolejką nakręcaną na kluczyk, najchętniej bawią się nią (oczywiście w sekrecie) sami rodzice.

LAWRENCE OF ARABIA—w nowej, uzupełnionej wersji i znakomicie odświeżonej kopii—jest jednym z największych filmów epickich, jakie kiedykolwiek nakręcono. David Lean posiadał niepowtarzalną umiejętność opowiadania, niczym znakomity współczesny pisarz, i styl ten znaleźć można w wielu innych jego epickich historiach, dziś dostępnych na kasetach video— w **DOKTORZE ŻIVAGO**, **RYAN'S DAUGHTER** czy w **THE BRIDGE OVER RIVER KWAI**, której też jest filmowym autorem. **LAWRENCE** z Peterem O'Toole stanowi fenomenalny przykład siły epiki filmowej, wielogodzinnej historii od której nie można się nawet na moment oderwać. Bogactwo odniesień do konfliktów ze współczesnej epoki i uniwersalna refleksja o historii plus poruszający przykład ludzkich losów, wiążących się w nieprzewidywalnych meandrach, czynią z tego dzieła klasykę do której będzie się zawsze powracać.

BRUCE SPRINGSTEEN—ANTHOLOGY 1978-1988 czyli legenda amerykańskiej estrady i piosenki ostatniej dekady na video posłuży nam to znów jako sygnał innej jeszcze możliwości jaką daje dziś kasetka. Znaleźć można na niej bowiem słynne koncerty muzyki rockowej (**WOODSTOCK**), występy poszczególnych grup i solistów) **A DISTANT THUNDER** z Pink Floydem (filmy z idolami) **PURPLE RAIN** z Princesem (a nawet legendarne koncerty z przeszłości (**ELVIS PRESLEY ON HAWAII**)). Miłośników muzyki operowej i poważnej spieszę poinformować, że nie są oni bynajmniej dyskryminowani czy pomijani na rynku video. Przeciwnie — niemal w każdym sklepie z video znaleźć można kasety z występami Pavarottiego czy Placido Domingo, a słynne wykonania operowe — np. **TOSKI** z Metropolitan Opera czy **LA BOHEME** są również dostępne na tym rynku, nie wspominając o doskonałych wersjach filmowych takich oper jak **LA TRAVIATA** czy **OTELLO** w reżyserii nieocenionego Franco Zeffirelli'ego. Dla każdego—na video coś dobrego...

Pomyślnych świątecznych zakupów — i do usłyszenia!

Czas przedziwny, oczekiwany, zmuszający do refleksji. Czas gorączkowych zakupów, sprzątanania i prezentów. Wysyłania świątecznych kartek z życzeniami do nawet najdalszych znajomych. Chyba najbardziej w święta objawia się nasza samotność, tracąc znaczenie zarobione pieniądze, układy i znajomości. Każdy z nas zadaje sobie pytanie — dlaczego tak się stało, my tu, oni tam i w imię czego? Piękna polska tradycja zostawiania jednego talerza dla podróżnego nabrała teraz innego znaczenia — zbyt wiele pustych talerzy należałoby postawić na stole.

Asymilujemy się w innym kraju, przyswajamy inne tradycje, stajemy się obywatelami, ale ciągle siedzi w nas jakaś "zadra". Coś stale jest nie tak. Teoretycznie wszystko się zgadza — potrawy na Wigilię takie same jak u Mamy czy Babcy, jednak czegoś brakuje — może zapachu jabłek wybieranych z siana na strychu, a może poprostu atmosfery?

Atmosfery Świąt.

Rozumiem wszystko (no może prawie wszystko), że dzień indyka jest najważniejszym świętem dla większości ludzi mieszkających w Ameryce. Też obchodzę. Kupuję "ptaka", nadziewam i celebruję. Doprowadza mnie jednak do pasji tylko jedna sprawa. Dlaczego następnego dnia — jest to jeszcze ciągle listopad — zaczyna się okres Bożego Narodzenia? W radio, w telewizji na każdym kanale nadawane są koledy, domy udekorowane jeleniami, w oknach zapalone choinki. Ludzie — do świąt jest jeszcze prawie cztery tygodnie, dajcie nam odpocząć po indyku. Nie mamy jednak najmniejszej szansy ponieważ następnego dnia czyli w piątek zaczyna się "wyprzedaż" na święta. Co bardziej niecierpliwi czekają w kolejkach już od szóstej rano — może obawiają się że zabraknie? Dostali, kupili, wypełnili karty kredytowe do końca, będą spłacali przez cały następny rok, ale to się teraz nie liczy — przecież mamy święta!

Koleżanka zaprosiła na Wigilię 20 osób. Oczywiście wszystkim musiała kupić prezenty. Ponieważ w totolotka jeszcze nie wygrała ograniczyła się do własnych zarobków. W rezultacie na osobę wypadło po dwadzieścia dolarów. Dużo czy mało? Sumka wyszła okrągła, ale z drugiej strony co można kupić za dwadzieścia dolarów — karton papierosów, albo sweterek w Kmart. Jeżeli ktoś pali; pieniądze nie są zmarnowane (nie mówię o zdrowiu), ze sweterkiem natomiast różnie to bywa.

Kupujemy, pakujemy, przylepiamy gwiazdkę i jak to się mówi "mamy z głowy". Obowiązek został spełniony a teraz niech się inni martwią. Niestety, ci inni robią dokładnie to samo. W rezultacie zostajemy obdarowani takimi samymi prezentami z którymi nie wiemy co zrobić. Trzy kryształowe kieliszki do wódki — made in Poland — nawet ładne ale dlaczego trzy? Podać na stół nie wypada — wyglądają jak resztki z poprzedniego przyjęcia. Czekać na okazję — ja, mąż i ta "trzecia" jakoś nie mam ochoty. Pozostają dwie możliwości — pić we dwoje czekając na "gorącą" dy-

Święta

skuszę — wtedy napewno jeden kieliszek się stłucze, albo upchnąć znajomym. Niestety, tym lepszym przyjaciółom jakoś nie wypada, tych gorszych mam coraz mniej. W rezultacie dwie duże półki w szafie upchane są "wymarzonymi" prezentami. Wyrzucić szkoda, ale komu to dać? Półka grubieje, rozrasta się i waży coraz więcej. Mam nadzieję, że któregoś dnia spadnie i sama rozwiąże ten problem.

Grudzień jest szczególnie ciężkim miesiącem. Nie dość że święta, to jeszcze Mikołajki — ja ciągnę, ty ciągniesz — w rezultacie wszyscy ciągną się do sklepów po następne prezenty. Nie wspominam nawet o tych nietaktownych, którzy urodzili się w grudniu, albo mają imieniny i celebrują. Do tego wszystkiego dochodzą jeszcze świąteczne party obchodzone obowiązkowo w każdym zakładzie pracy. W rezultacie nie mamy czasu na nic. Odkładamy wszystko na jutro. Podobno jutro jest następny dzień. Jest, ale też za krótki. Biegamy więc coraz szybciej, kupujemy, załatwiamy, obchodzimy. Przychodzi wreszcie ten oczekiwany dzień — Wigilia. Zasiadamy przy 'suto' zasta-

wionym stole, są śledzie, pierogi, bigos mrozi się na balkonie. Jest cudownie i wspaniale. Mamy wszystko i dużo. Dopiero kiedy zapalimy świece i nastawimy koledy przychodzi moment wspomnień. Wspomnień "starego" domu — świeżo zapastowanych podłóg, maku kręconego przez maszynkę, karpia w wannie i chyba najważniejsze — ludzi — naszych najbliższych którzy z nami nie mogą usiąść przy stole.

Święta czas refleksji.

Życie jednak toczy się dalej, następnego dnia większość ludzi wyrzuca choinki na śmietnik szykując się do następnych świąt. Może to i dobrze — życie jest krótkie, twarde i nie ma w nim za dużo czasu na sentymenty. Nie wiem tylko dlaczego każdego roku czekamy kiedy mój sąsiad — bardzo sędziwy staruszek — dokładnie w Wigilię założy lampki na małej jabłonce przed swoim domem i czeka z ich zapaleniem na pierwszą gwiazdkę. Dziwny człowiek.

Wesołych Świąt!

ANNA BŁASZCZYK

JANUSZ K. PETRYKOWSKI

Co kupić r świąteczne o z w a ż a n i a

Za nami kolejny pracowity rok — i choć wedle kalendarza pozostaje nam jeszcze tydzień, myślę, że większość z Was traktuje Gwiazdkę w ten właśnie sposób. W ten szczególnie dla nas dzień oglądamy się wstecz, zatrzymujemy się na chwilę w wielkim wyścigu o przetrwanie aby za kilka godzin połamać się opłatkiem z najbliższymi, zasiąść z nimi do wspólnego stołu, na którym pusty talerz pozostawiony dla tych, których nie ma wśród nas przychodzi na myśl inne, dawne lata, gdy — tak niedawno, zdawałoby się — sami byliśmy dziećmi a spojrzenia niecierpliwie wędrowały pod choinkę. Przyłączam się Drogi Czytelniku do wszystkich Twoich życzeń — i jeżeli jesteś zajęty, chcesz pobawić się z dziećmi — proszę odłożyć czytanie na później.

Podobnie jak sklepy przeżywają gorączkę świątecznych zakupów, tak i ożywają się czasopisma konsumencie, pojawiają się specjalne wydania, świąteczne rubryki, sondaże i wyliczanki co kupić, za ile kupić, co jest najlepszym prezentem i dla kogo. Ja jednak w tym tygodniu, w tym dniu, powiem tylko — cokolwiek kupiliście, cokolwiek wymyśliliście dla swoich najbliższych jako najlepszy prezent jest rzeczywiście najlepsze — za każdym bowiem wyborem, za każdym drogim czy tanim prezentem stoi Wasze serce, Wasza życzliwa i serdeczna myśl o bliźnim i właściwa tylko ludziom o wielkim sercu przyjemność dawania i sprawowania radości. Myślę, że popełniłbym nietakt, gdybym tak bezceremonialnie próbował Wam wmówić jak powinna pachnieć Twoja, Czytelniku żona, czy czym powinno być Wasze dziecko lub jakim samochodem powinieneś jeździć.

Jak co roku, wielu z nas wysłało do kraju paczki lub pieniądze i uszach brzmiały jeszcze niedawne dyskusje co lepiej wysłać, jako żywo przypominają-

ce motyw wojny między zwaśnionymi Liliputami z "Podróży Guliwera".

Jeżeli, Kochany Czytelniku wysłałeś paczkę z lakoiami — zrobiłeś dobrze, bo urozmaicisz im Gwiazdkę i dodasz blasku świątecznemu stołowi. I oni w kraju będą myśleć o Tobie, i Ty tutaj poczujesz się lepiej. Jeżeli przesłałeś pieniądze to nawet gdyby mieli je złożyć w banku lub skarpecie, zrobiłeś dobrze, bo każdy grosz się liczy w domowym budżecie i właśnie pomogłeś komuś czuć się trochę bezpieczniejszym. W obu przypadkach, a wierz mi Czytelniku, mam rację — wniosłeś w ich życie jeszcze raz świadomość, że nie są sami, że tak daleko jest ktoś kto o nich myśli, chce pomóc i nie chce ich opuścić.

Dzisiaj chciałbym zająć się szczególnym rodzajem konsumenta. Prawdopodobnie, nie wie on nawet, że jest konsumentem, być może nie umie jeszcze ani pisać ani czytać. Może nawet nie wie dobrze jak się nazywa. Myślę o Twoim dziecku.

Nigdy nie mogłem oprzeć się wrażeniu, że poza wszystkim innym, Gwiazdka jest jakby świętem dziecka. Nie "jakby" — przecież to jest od dwóch tysięcy lat Święto Dzieciątka — starczy zajrzeć do Żłobka. A te wszystkie Mikołaje, renifery, lampki — toż przecież o dziecko to chodzi — nie tylko o tamto Dzieciątko, ale każde dziecko.

Tym razem więc o naszym dziecku — konsumencie. Tym najbardziej zachłannym, bezkrytycznym konsumencie, który pod naszą nieuwagę niepostrzeżenie wrzuca do naszego wózka w sklepie rozliczne przedmioty po drodze, a kiedy już jesteśmy przy kasie nawet gdy udało nam się w porę powymyśleć niezaplansowane zakupy, stojąc w otoczeniu półek zapełnionych gumami do żucia, czekoladkami i wszelkimi możliwymi pokusami — wszystko oczywiście w zasięgu małej rączki — musimy podejmować

się niemającym końca negocjacje handlowym, z reguły zakończonym dosyć słabym kompromisem, w którym wygrywa ten, kto kiedyś tak genialnie zaprojektował te przykasowe stoiska.

Ileż to razy cierpliwość nasza wystawiona jest na próbę i ileż to razy dziwimy się, że dziecko nasze dostało upragnioną zabawkę — może od Mikołaja właśnie — a potem ta upragniona zabawka leży w stosie dziesiątek innych porzuconych, spełnionych życzeń, wśród klocków misiów, lalek, pociągów, straży pożarnych. I ileż razy zachodzimy w głowę co naszemu dziecku kupić jako prezent, skoro nie potrafi ono się tym potem bawić.

Przewertowałem poradniki konsumenckie i oczywiście nie ma ani słowa na ten temat. Jedyna rzecz, którą zdołano wymyślić to małe urządzenie sprawdzające, czy dziecko może połknąć jakikolwiek element zabawki, lub co gorsza, całą zabawkę. Owszem jest jeszcze ostrzeżenie, żeby nie dawać dziecku czegoś co ma ostre krawędzie ale na miły Bóg, któż z nas daje swoim milusińskim żyletki czy nożyczki do zabawy. I zanim jeszcze zaczniemy obcinać małe dzwoneczki przy świątecznych skarpetkach z obawy aby nie zaczęła nam się nasza pociecha tym krztusić, przystańmy na chwilę i pomyślmy, że przecież dziecko może chcieć połknąć wszystko co tylko chwyci w dłoń, mało tego, zachłysnąć może się dosłownie wszystkim co je i pije, nawet mlekiem matki. Rzecz więc w tym, lub może raczej nie tylko w tym. Więc w czym? Gdzie jest klucz do zagadki dlaczego nasze dziecko tak często porzuca zabawkę, której jeszcze niedawno tak pragnęło?

Pytanie to nurtowało mnie od dawna ale odpowiedź zdobyłem dopiero obserwując swoje córki, ich zabawy i zabawki.

Ileż to razy kupujemy dziecku zabawkę z błogą nadzieją, że jak już ją dostanie to da nam spokój. Ileż razy u podstaw naszej decyzji leży nadzieja, że oto nareszcie dziecko zajmie się zabawką a tatusia zostawi w spokoju i w żadnym wypadku nie będzie się naprzykrzała mamusi, która w kuchni robi tysiące rzeczy? Ośmielam się twierdzić, że tyle razy, ile porzuconych — jakże niesprawiedliwie — zabawek leży w dziecięcym pokoju. Żeby tylko w dziecięcym! Nasze dziecko potrafi prześladować swoimi zabawkami wszystkich domowników, we wszystkich pokojach, nie wyłączając oczywiście łazienki czy kuchni. Mało tego, kiedy zjawia się u nas gość w porze gdy nasze milusińskie jeszcze nie śpi, zaraz nasza dziecina przywleka z sobą dowolną zabawkę, usiłując zwrócić na siebie uwagę jeżeli nie

domowników, to przynajmniej gościa.

Gdzie więc ten klucz? Pomijam już takie oczywiste rzeczy jak to, że nie będziemy kupować trzylatkowi szachów, czy elektronicznego fiki-miki z latającymi potworkami. Każdy z nas mniej więcej wie co może a czego nie może robić nasze dziecko. I, tak jak już pisałem, ani będą Wam zawracać głowy tym co kupić. Niewiele już da się zmienić, prezenty kupione, tam gdzie jeszcze dzieci wierzą w Mikołaja przekradającego się przez komin, prezenty są schowane a my niejako z dziećmi czekamy na chwilę kiedy prezent zostanie odwinęty, dziecko się ucieszy i... co dalej?

Właśnie, dopiero wtedy zaczyna się nasza rola. Dopiero wówczas możemy określić, czy kupiliśmy potencjalnego zapychacza kątów czy zabawkę, którą nasze dziecko będzie się z przyjemnością bawić. A zabawką tylko wtedy się bawi, jeżeli jest z kim się bawić. Dziecko natychmiast chce się bawić z nami i biada tym, którzy ofiarowali dziecku zabawkę dla swojego świętego spokoju. Jeżeli więc powiedziało się A trzeba powiedzieć B — tak, tylko w przypadku naszych dzieci trzeba, niestety powiedzieć cały alfabet do końca. Trzeba obudzić w sobie dziecko aby dorównać naszemu. Smutny to widok gdy nasza pociecha smętnie, z coraz mniejszym zainteresowaniem obraca w rękach kolejną zabawkę, kiedy ten początkowy błysk w oku dziecka gaśnie. I kiedy rozbłyska ponownie na małą chwilę, kiedy chcąc doraźnie odwrócić jego uwagę od tego czego nie powinno robić, mówimy słabym głosem — o popatrz co ci ładnego Mikołaj przyniósł.

I zostawiamy nasze dziecko, oszukawszy je, odmówiwszy mu naszego czasu, zabawy — odmówiwszy mu siebie i naszego serca. Większego rozczarowania nie mogliśmy mu sprawić. I nie zawaham się powiedzieć — nie mogliśmy go bardziej złośliwie osierocić, bardziej boleśnie zranić. Zajrzyjmy w kąt gdzie porzucone zabawki leżą jak wyrzut sumienia — jak zaproszenia do zabawy, której nikt nigdy nie podjął, jak obietnice których nikt nie chciał spełnić. Nie metka czy znak Fisher Price stanowią o prawdziwej wartości zabawki — tylko my, zabawą, czasem, sercem, uwagą nadajemy właściwy wymiar już nie zabawce ale naszym dziecku — prawdziwy, ludzki wymiar.

I druga rzecz — postaramy się nie zrzucić rodzicielskich obowiązków na telewizor, ten kretyński ołtarz cywilizacji ubogich duchem. Wybierzmy się w podróż do swojego dzieciństwa, do naszych marzeń, przeżyć i nadziei — wydobądźmy prawdziwych siebie i ofiarujmy to co w nas najlepsze dziecku. Nie pozwólmy na to aby w ten dzień zgasła w jego oczach ta iskierka.

Nie pisałbym o tym wszystkim, gdybym na własne oczy nie widział dziesiątek takich dzieci. Nie pisałbym o tym, gdybym nie miał obaw, że w tym komercyjnym szaleństwie pogubi się gdzieś czyjeś dziecko. Nie pisałbym też o tym, gdybym miał pewność, że jakikolwiek dziecko napisze o tym samo.

Krótko mówiąc — nie dajmy się zwariować. Dajmy siebie.

Uwaga! Za ostatniominitowe zmiany w programie redakcja Kalejdoskopu nie odpowiada. Uwagi na temat przewodnika Kalejdoskopu po programie telewizyjnym prosimy kierować na adres:

Kalejdoskop Tygodnia
Program Telewizyjny
6100 N. Cicero Ave.
Chicago, IL 60646

Zmiany dotyczące programów polonijnych prosimy przysłać z wyprzedzeniem 7-dniowym, najpóźniej do 2 po południu, w piątek poprzedzający tydzień ukazania się magazynu.

PROGRAM TELEWIZYJNY

Programy polonijne

Piątek, 22 grudnia

AM

6:00 (26) **Sig's Superstar Show**—gospodarz programu (Sig Sakowicz) zaprasza na rozmowy ze znanymi ludźmi showbiznesu, sportu i polityki

PM

12:00 (POL) **MIŚ USZATEK**—film animowany dla dzieci
Przygody wróbla Cwirka—program dla dzieci
Sprawiedliwość jest ślepa—wywiad z mec. Krzysztofem Buchcarem

1:00 (POL) **NA KŁOPOTY: BEDNARSKI**—serial telewizyjny o przygodach prywatnego detektywa w wolnym mieście Gdańsku — przed wojną
Odcinek p.t. **BURSZTYNOWE SERCE**. W roli tytułowej Stefan Friedmann.

2:00 (POL) **Psalm codzienny, czyli radość o poranku**—program muzyczny Jona Kofy.

3:00 (POL) **MIŚ USZATEK**—film animowany dla dzieci
Przygody wróbla Cwirka—program dla dzieci
Sprawiedliwość jest ślepa—wywiad z mec. Krzysztofem Buchcarem

4:00 (POL) **NA KŁOPOTY: BEDNARSKI**—serial kryminalny

5:00 (POL) **Psalm codzienny, czyli radość o poranku**—program muzyczny.

6:00 (POL) **MIŚ USZATEK**—film animowany dla dzieci
Przygody wróbla Cwirka—program dla dzieci
Sprawiedliwość jest ślepa—wywiad z mec. Krzysztofem Buchcarem

7:00 (POL) **NA KŁOPOTY: BEDNARSKI**—serial kryminalny

8:00 (POL) **Psalm codzienny, czyli radość o poranku**—program muzyczny.

8:30 (ETC) **Sig's Celebrity Kitchen**—program kulinarny i rozmowy

9:00 (POL) **MIŚ USZATEK**—film animowany dla dzieci
Przygody wróbla Cwirka—program dla dzieci
Sprawiedliwość jest ślepa—wywiad z mec. Krzysztofem Buchcarem

10:00 (POL) **NA KŁOPOTY: BEDNARSKI**—serial kryminalny

11:00 (POL) **Psalm codzienny, czyli radość o poranku**—program muzyczny.

11:30 (ETC) **Christmas Around the World**—bożonarodzeniowa muzyka polska, niemiecka, włoska, hiszpańska i afro-amerykańska złożona przedstawiennie. Koncert z wystawą w chicagoskim Museum of Science and Industry.

Sobota, 23 grudnia

AM

9:00 (ETC) **Chef Ryszard**—program kulinarny, kuchnia polska

9:30 (ETC) **World Chronicle**—konferencja prasowa ONZ

PM

12:00 (POL) **PRZYGODY PSZCZÓŁKI MAJI**—film animowany dla dzieci
Co w kinie?—rozmowa z Juliuszem Machulskim

1:00 (ETC) **POLISH CHRISTMAS**—muzyka i obyczaje polskiego folkloru
(POL) **KING SIZE**—film w reżyserii J. Machulskiego z Jerzym Stuhrem i Katarzyną Figurą w roli głównej.

2:00 (ETC) **Hello Warsaw**—magazyn video

2:30 (ETC) **Poland: 1,000 Year History**—program prowadzi Iwo Pogonowski

3:00 (ETC) **Chef Ryszard**—program kulinarny, kuchnia polska
(POL) **PRZYGODY PSZCZÓŁKI MAJI**—film animowany dla dzieci
Co w kinie?—rozmowa z Juliuszem Machulskim

3:30 (ETC) **Polka Videos**—muzyka i humor

4:00 (ETC) **CDN**—kronika polonijnych wydarzeń tygodnia, ciekawi ludzie, reportaże; program przygotowany przy współpracy KPA
(POL) **KING SIZE**—film fabularny

4:30 (ETC) **Bob Lewandowski Show**

5:00 (ETC) **Polonia Today**

6:00 (ETC) **Chicago: Passport To The World**
(POL) **PRZYGODY PSZCZÓŁKI MAJI**—film animowany dla dzieci
Co w kinie?—rozmowa z Juliuszem Machulskim

7:00 (ETC) **Telegraf**—magazyn video
(POL) **KING SIZE**—film fabularny

7:30 (ETC) **American Journal**—wiadomości polonijne

9:00 (POL) **PRZYGODY PSZCZÓŁKI MAJI**—film animowany dla dzieci
Co w kinie?—rozmowa z Juliuszem Machulskim

9:30 (ETC) **Sig's Celebrity Kitchen**—program prowadzi Sig Sakowicz

10:00 (POL) **KING SIZE**—film fabularny

11:30 (ETC) **YIDDLE WITH HIS FIDDLE**—komedia polska z 1937 r. z Molly Picon i S. Fostel. W reż. Josepha Greena. W jidisz, z angielskimi napisami

AM

1:10 (ETC) **Video Roadmap**—film krótkometrażowy o Polsce

1:30 (ETC) **Polonia Today**

PM

Niedziela, 24 grudnia

12:00 (POL) **Choinka świąteczna**—program dla dzieci. Reportaż Oratorium wigilijne

1:00 (POL) **O cudownym narodzeniu Pańskim**—teatr telewizyjny

3:00 (POL) **Choinka świąteczna**—program dla dzieci. Reportaż Oratorium wigilijne

4:00 (POL) **O cudownym narodzeniu Pańskim**—teatr telewizyjny

5:00 (26) **Bob Lewandowski Show**
(POL) **Kolędy w wykonaniu Jana Borysewicz**
Beskidzkie Mikołaje—program dokumentalny o obrzędach ludowych

6:00 (POL) **Choinka świąteczna**—program dla dzieci. Reportaż Oratorium wigilijne

7:00 (POL) **O cudownym narodzeniu Pańskim**—teatr telewizyjny

8:00 (POL) **Kolędy w wykonaniu Jana Borysewicz**
Beskidzkie Mikołaje—program dokumentalny o obrzędach ludowych

9:00 (POL) **Choinka świąteczna**—program dla dzieci. Reportaż Oratorium wigilijne

10:00 (POL) **O cudownym narodzeniu Pańskim**—teatr telewizyjny

11:00 (POL) **Kolędy w wykonaniu Jana Borysewicz**
Beskidzkie Mikołaje—program dokumentalny o obrzędach ludowych

AM

12:00 (ETC) **Polska muzyka bożonarodzeniowa**

Poniedziałek, 25 grudnia

AM

11:30 (POL) **Msza św. z kościoła św. Jacka**

PM

12:00 (POL) **O kolędach, szopkach i Herodach**—program dla dzieci
Rozmowa z ks. Stefanem Wyleżkiem na temat Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie

1:00 (POL) **EWA CHCE SPAĆ**—komedia w reżyserii Tadeusza Chmielewskiego

2:00 (POL) **Jan Pietrzak i kabaret Pod Egidą**—cz. 2

2:30 (POL) **Kolędy w wykonaniu Ireny Jarockiej i Wiesława Ochmana**

3:00 (POL) **O kolędach, szopkach i Herodach**—program dla dzieci.
Rozmowa z ks. Stefanem Wyleżkiem na temat Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie

4:00 (POL) **EWA CHCE SPAĆ**—komedia w reżyserii Tadeusza Chmielewskiego

5:30 (POL) **Kolędy w wykonaniu Ireny Jarockiej i Wiesława Ochmana**

6:00 (POL) **O kolędach, szopkach i Herodach**—program dla dzieci
Rozmowa z ks. Stefanem Wyleżkiem na temat Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie

7:00 (POL) **EWA CHCE SPAĆ**—komedia w reżyserii Tadeusza Chmielewskiego

8:30 (POL) **Kolędy w wykonaniu Ireny Jarockiej i Wiesława Ochmana**

9:00 (POL) **O kolędach, szopkach i Herodach**—program dla dzieci
Rozmowa z ks. Stefanem Wyleżkiem na temat Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie

10:00 (ETC) **CDN**—kronika polonijnych wydarzeń tygodnia, ciekawi ludzie, reportaże; program przygotowany przy współpracy KPA
(POL) **EWA CHCE SPAĆ**—komedia w reżyserii Tadeusza Chmielewskiego

10:30 (ETC) **Sig's Celebrity Kitchen**—program prowadzi Sig Sakowicz

11:30 (POL) **Kolędy w wykonaniu Ireny Jarockiej i Wiesława Ochmana**

Wtorek, 26 grudnia

PM

1:00 (POL) **ALTERNATYWY**—serial telewizyjny z Janem Kobuszewskim w roli głównej. Odcinek 2.

2:30 (ETC) **YIDDLE WITH HIS FIDDLE**—komedia polska z 1937 r. z Molly Picon i S. Fostel. W reż. Josepha Greena. W jidisz, z angielskimi napisami

5:30 (ETC) **Poland: 1,000 Year History**—program prowadzi Iwo Pogonowski

6:00 (ETC) **Ethnic Journal**—wiadomości polonijne

6:30 (ETC) **Sig's Celebrity Kitchen**—program prowadzi Sig Sakowicz

9:30 (ETC) **Polonia Today**

10:30 (ETC) **Chicago Passport to the World**

Środa, 27 grudnia

PM

1:00 (POL) **ALTERNATYWY**—serial telewizyjny z Janem Kobuszewskim w roli głównej. Odcinek 2.

2:30 (ETC) **KAZIMIERZ WIELKI**—cz. 1 filmu historycznego o ostatnim Piąście ('75). W rolach głównych Krzysztof Chamiec, Zofia Saretok, Władysław Hańcza, Wiesław Gołas. W j. polskim z angielskimi napisami.

Sport

Piątek, 22 grudnia

11:30 (26) **PILKA NOŻNA: Boca Juniors-Independiente**

Sobota, 23 grudnia

11:30 (2) **FUTBOL: Bills-Jets**

12:30 (7) **KOSZYKÓWKA** (liga uniwersytecka): Iowa-Nevada

2:00 (9) **KOSZYKÓWKA** (liga uniwersytecka): Marquette-DePaul

2:45 (7) **KOSZYKÓWKA** (liga uniwersytecka): Seton Hall-Michigan

3:00 (2) **FUTBOL: Redskins-Seahawks**

(5) **SPORTSWORLD** jazda figurowa na lodzie

6:30 (9) **KOSZYKÓWKA: Bulls-76ers**

Niedziela, 24 grudnia

12:00 (2) **FUTBOL**

(5) **FUTBOL: Raiders-Giants**

1:00 (44) **PILKA NOŻNA**

3:00 (2) **FUTBOL: Bears-49ers**

4:00 (5) **NARCIARSTWO: siałom kobiet w Steamboat Springs**

Poniedziałek, 25 grudnia

11:00 (7) **Blue-Gray Classic**—transmisja z Montgomery, Ala.

PM

1:30 (2) **WINTER SPORTS**—narcciarstwo i jazda figurowa na lodzie

2:30 (2) **KOSZYKÓWKA: Cavaliers-Hawks**

(7) **KRĘGEL**

8:00 (7) **FUTBOL: Bengals-Vikings**

Wtorek, 26 grudnia

11:30 (26) **PILKA NOŻNA: AC Milan-Atlantico Nacional**

Czwartek, 28 grudnia

7:00 (9) **LIBERTY BOWL: Air Force-Mississippi**

11:30 (26) **Boks: McDonnell-Nelson**

PM

- 5:00 (2) (5) (7) Dziennik
 (9) Charles in Charge—komedia
 (11) World of Survival—film przyrodniczy
 (20) War & Peace in the Nuclear Age—film dokumentalny
 (32) Family Ties—komedia
 (50) Brady Bunch—komedia
 (66) Punky Brewster—komedia
 5:30 (9) WKRP in Cincinnati—komedia
 (11) Business Report
 (32) Mr. Belvedere—komedia
 (50) Growing Pains—komedia
 (66) Leave It To Beaver—komedia
 6:00 (5) Chicago Emmy Awards
 (9) Cheers—komedia
 (11) Dziennik
 (32) Cosby Show—komedia
 (66) HIGHWAY TO HEAVEN—serial przygodowy
 6:30 (2) Entertainment Tonight—magazyn
 (5) Hard Copy—magazyn reporterski
 (7) Wheel of Fortune—teleturniej
 (9) Night Court—komedia
 (32) Current Affair—magazyn informacyjny
 (50) Silver Spoons—komedia
 7:00 (2) PEANUTS—film animowany
 (5) BAYWATCH—serial przygodowy
 (7) Full House—komedia

Indeks filmów

PEANUTS: CHARLIE BROWN CHRISTMAS—film animowany ('65). Charlie Brown jest wyraźnie przejęty świątecznym komercjalizmem... (7 PM, 2)

LIGHTNING—THE WHITE STALLION ★★—dramat przygodowy ('86). Nastoletnia dziewczynka trenuje konia do wyścigu z nadzieją, że ten wygra, bo potrzebuje pieniędzy na operację oczu, nie zdaje sobie jednak sprawy z tego, że koń został skradziony pewnemu zawodowemu graczowi... (7 PM, 9)

IT'S A WONDERFUL LIFE ★★★—film należący do klasyki Hollywood ('46). Fantastyczna opowieść o człowieku, który u progu świąt chce popełnić samobójstwo (James Stewart), ale spotyka anioła stróża i wszystko kończy się dobrze. Reż. Frank Capra. (7 PM, 32)

PLAY DIRTY ★★★—brytyjski dramat wojenny ('69). Rzec dzieje się w czasie II wojny światowej na froncie w Afryce. Michael Caine, Nigel Davenport. (7 PM, 50)

CHRISTMAS COAL MINE MIRACLE ★★—dramat ('77). Rzec dzieje się w jednym z Appalackich miasteczek węglowych, tuż przed świątami w 1951 roku. Podziemia

- (9) LIGHTNING—THE WHITE STALLION—film fabularny
 (11) Washington Week
 (20) Crime File—dyskusja
 (32) IT'S A WONDERFUL LIFE—film fabularny
 (50) PLAY DIRTY—film fabularny
 (66) CHRISTMAS COAL MINE MIRACLE—film fabularny
 7:30 (2) FROSTY THE SNOWMAN—film animowany
 (7) Family Matters—komedia
 (11) Wall Street Week
 (20) Earth Explored—geologia
 8:00 (2) A VERY BRADY CHRISTMAS—film fabularny
 (5) TRUE BLUE—serial kryminalny
 (7) Perfect Strangers—komedia
 (11) Life From Lincoln Center—program muzyczny
 (20) OPEN CITY—film fabularny
 8:30 (7) Just the 10 of Us—komedia
 9:00 (5) MANCUSO, FBI—serial kryminalny

eksplozja zamyka wyjście 30 górnikom... (7 PM, 66)

FROSTY THE SNOWMAN—film animowany. Pewien bałwan roztopi się jeśli nie dotrze do bieguna północnego na czas. (7:30 PM, 2)

VERY BRADY CHRISTMAS ★★—komedio-dramat ('88). Rodzina z komediewego serialu (1969-74) spotyka się raz jeszcze na ekranach tv, aby celebrować święta Bożego Narodzenia. (8 PM, 2)

OPEN CITY ★★★—włoski dramat wojenny ('45). Reż. Roberto Rossellini. Rzym w czasie okupacji hitlerowskiej. W rolach głównych Anna Magnani i Aldo Fabrizi. (8 PM, 20)

BRINGING UP BABY ★★★★★—komedia ('38). Katharine Hepburn i Cary Grant opiekują się "Baby", czyli oswojonym leopoldem. Reż. Howard Hawks. (11 PM, 7)

DEADLY DECEPTION ★★—dramat kryminalny ('87). Reporterką pomaga mężczyźnie odsonić tajemnicę śmierci jego żony. (1 AM, 2)

STORY OF RUTH ★★—dramat kostiumowy ('60). Adaptacja opowieści biblijnej. Elana Eden, Tom Tryon. (1 AM, 32)

Piątek, 22 grudnia

- (7) 20/20—magazyn reporterski
 (32) Dziennik
 (66) Carol Burnett and Friends—komedia
 9:30 (32) Dziennik
 (50) Odd Couple—komedia
 (66) Kate & Allie—komedia
 10:00 (2) (5) (7) Dziennik
 (9) Newhart—komedia
 (11) Hanukkah: Let There Be Lights
 (32) M*A*S*H—komedia
 (50) Sanford & Son—komedia
 (66) Brothers—komedia
 10:30 (2) Pat Sajak—program rozrywkowy
 (5) Tonight—program rozrywkowy prowadzi Johnny Carson
 (7) Nightline—magazyn polityczny prowadzi Ted Koppel
 (9) HILL STREET BLUES—serial policyjny
 (11) Wild Chicago—film dokumentalny
 (20) Club Date—program muzyczny

- (32) Comedy Express—program satyryczny
 (50) All In The Family—komedia
 (66) Barney Miller—komedia
 11:00 (7) BRINGING UP BABY—film fabularny
 (11) Trying Times—komedia
 (32) Three's Company's Friends: The Ropers—komedia
 (66) Bear Report—futbol
 11:30 (2) Arsenio Hall—program rozrywkowy
 (5) Late Night—program rozrywkowy prowadzi David Letterman
 (9) CHARLOTS OF FIRE—film fabularny
 (11) 90's—reportaże
 (20) J. włoski
 (26) PILKA NOŻNA
 (32) Wrestling
 (50) Odd Couple—komedia

A.M.

- 12:00 (50) Webster—komedia
 (66) Best of Groucho—teleturniej
 12:30 (2) (11) Dziennik
 (5) Friday Night Videos—program muzyczny
 (32) Taxi—komedia
 (50) After Hours—magazyn show-biznesu
 (66) Wrestling

QUALITY STREET ★★—komedia ('37). Sztuka Jamesa M. Barrie, w której 30-letnia kobieta (Katharine Hepburn) ożukuje swego ukochanego (Franchot Tone) udając swą 16-letnią siostrzenicę. (2:05 AM, 7)

LIFE OF JESUS CHRIST —biografia Chrystusa produkcji meksykańskiej ('84). Claude Brooks, William Murray i Gail Boddall. (2:30 AM, 5)

INCREDIBLE SHRINKING WOMAN ★★—komedia ('81). Pewna kura domowa zaczyna pewnego dnia z niewiadomych powodów maleć, od tego czasu wszyscy wokół traktują ją coraz bardziej jak dziecko. (3 AM, 9)

SEA OF GRASS ★★—dramat ('47). Spencer Tracy, Katharine Hepburn, Melvyn Douglas, Robert Walker. (3 AM, 50)

CRADLE OF DEATH ★★—film grozy ('74). Darren McGavin jako reporter na tropie niesamowitych morderstw w Chicago. (3:05 AM, 2)

Najciekawsze programy dnia

LIVE FROM LINCOLN CENTER: "Classical Jazz Christmas"—koncert jazzowy w

którym wystąpią sekcje Wyntona Marsalisa, Classical Jazz Orchestra pod dyktando Davida Bergera. W programie jazzowe adaptacje klasycznych świątecznych utworów. (8 PM, 11)

20/20—przedstawi sylwetkę Percy Ross—filantropa oddającego co roku miliony dolarów dla biednych. (9 PM, 7)

Hanukkah: Let There Be Lights—studium żydowskiego "Festiwalu światła", upamiętniającego odbudowę i ponowne poświęcenie świątyni w Jerozolimie. Gospodarzami programu są Reuben Silver—aktor i Rabin Ben Kamin. (10 PM, 11)

Wild Chicago—zaprasza m.in. do odwiedzenia muzeum czeskosłowackiego znajdującego się w naszym mieście. (10:30 PM, 11)

90's—tematami filmów na temat lat 90-tych będą: obsesje seksualne, rasizm, amerykański styl życia, zatrucie wody. (11:30 PM, 11)

Friday Night Videos—gospodarzami popularnego, nocnego programu muzycznego będą Paula Abdul i Ahmad Rashad, którzy przedstawią m.in. videa Abduli, New Kids on the Block, Taylora Dayne i Rolling Stonesów. (12:30 AM, 5)

PM

- 12:00 (2) Different Drummers
 (7) WLS Presents
 (9) TARZAN AND THE HUNTRESS—film fabularny
 (11) National Geographic—film dokumentalny
 (32) WONDERFUL WORLD OF DISNEY—film animowany
 (50) Out of This World—komedia
 (66) Hee-Haw—program rozrywkowy z muzyką country
 12:30 (2) College Basketball Preview
 (7) KOSZYKÓWKA
 (50) My Secret Identity—serial przygodowy
 1:00 (2) Winter Sportscast
 (11) Jacques Cousteau's North American Adventures—film dokumentalny
 (32) BLONDIE IN SOCIETY—film fabularny
 (50) OLD TESTAMENT—film fabularny
 (66) BONANZA—western seryjny
 1:30 (2) Technicians
 (9) Blue Demons Courtside
 2:00 (5) KOSZYKÓWKA
 (11) Victory Garden—program dla ogrodników
 (20) Bodywatch—o zdrowiu
 (66) AMERICAN CHRISTMAS CAROL—film fabularny
 2:30 (2) NFL Today
 (5) NFL Live
 (11) Vintage: History of Wine—film dokumentalny
 (20) Here's To Your Health—o zdrowiu
 (32) OLIVER!—film fabularny

Sobota, 23 grudnia

- 3:00 (2) FUTBOL
 (5) Sportsworld
 (7) KOSZYKÓWKA
 (11) Pizza Gourmet—program kulinarny
 (50) FRIDAY THE 13TH—serial grozy
 3:30 (11) Rod & Reel Streamside—program dla wędkarzy
 4:00 (9) RollerGames
 (11) Yan Can Cook—program kulinarny
 (20) Glass—film dokumentalny
 (50) Twilight Zone—serial fantastyczny
 (66) GATHERING—film fabularny
 4:30 (11) Frugal Gourmet—program kulinarny
 (20) Mechanical Universe—fizyka
 (50) Superboy—serial przygodowy
 5:00 (5) (7) Dziennik
 (9) Remote Control—teleturniej
 (11) This Old House—program dla majsterkowiczów
 (32) NATIVITY—film fabularny
 (50) WAR OF THE WORLDS—serial grozy
 5:30 (2) Dziennik
 (9) Charles in Charge—komedia
 (11) Sneak Previews—recenzje filmowe
 (20) Biology
 6:00 (2) Dziennik
 (5) InSport
 (7) No Place to Call Home—film dokumentalny
 (9) \$100,000 Fortune Hunt—teleturniej
 (11) Chicago Week
 (20) Photographic Vision—film dokumentalny
 (50) STAR TREK: THE NEXT GENERATION—serial science-fiction
 (66) Hoosier Millionaire—teleturniej
 6:30 (2) Siskel & Ebert—recenzje filmowe
 (5) Pro Football Weekly on Television
 (7) Wheel of Fortune—teleturniej
 (9) Fortune Hunt—teleturniej
 (11) McLaughlin Group—dyskusja
 (20) Hometown—program dla majsterkowiczów
 (66) Mama's Family—komedia
 7:00 (2) PARADISE—seryjny western
 (5) 227—komedia
 (7) Julie Andrews: Sound of Christmas—program rozrywkowy
 (11) WONDERWORKS—film fabularny, cz. 1
 (20) War and Peace in the Nuclear Age—serial dokumentalny
 (32) SIMPSONS ROASTING ON AN OPEN FIRE—serial animowany
 (50) CHRISTMAS TO REMEMBER—film fabularny
 (66) McCloud—serial kryminalny
 7:30 (5) Amen—komedia
 (32) Cops—program dokumentalny
 8:00 (2) TOUR OF DUTY—serial wojenny

- (5) Golden Girls—komedia
 (7) SANTA CLAUS: THE MOVIE—film fabularny
 (20) Art of the Western World—film dokumentalny
 (32) Reporters—reportaże
 8:30 (5) Empty Nest—komedia
 9:00 (2) Saturday Night With Connie Chung—wywiady
 (5) HUNTER—serial kryminalny
 (9) Dziennik
 (11) Joy of the World—program muzyczny
 (20) Hanukkah: Let There Be Lights
 (32) SIMON AND SIMON—serial kryminalny
 (50) American Gladiators
 (66) Secret World
 9:20 (20) World: Television History—serial historyczny
 (66) Secrets & Mysteries
 10:00 (2) (5) (7) Dziennik
 (9) (50) Twilight Zone—serial fantastyczny
 (11) Image Union—filmy niezależnych filmowców
 (20) Story of English—serial dokumentalny
 (32) Comic Strip Live—program satyryczny
 (66) Mastersellers—magazyn rozrywkowy
 10:30 (2) BARNABY JONES—serial kryminalny
 (5) Saturday Night Live—program rozrywkowy
 (7) DREAM FOR CHRISTMAS—film fabularny
 (9) OCEAN'S 11—film fabularny

- (11) **SHOP AROUND THE CORNER**—film fabularny
 11:00 (32) **CHAMP**—film fabularny
 (50) **FRIDAY THE 13TH**—serial grozy
 (66) **On the Beam**—magazyn rozrywkowy
 11:30 (2) **Arsenio Hall**—program rozrywkowy
 (20) **American Art Forum**—dyskusja
 AM
 12:00 (5) **Christmas in Chicago**
 (50) **After Hours**—program rozrywkowy
 12:10 (11) **Robert Shaw's Christmas Festival**
 12:30 (2) **Siskel & Ebert**—krytyka filmowa

Indeks filmów

HOME FOR THE HOLIDAYS ★★—dramat ('72). Po wielu latach cztery córki wracają na święta do domu i znajdują ojca podejrzewającego swoją drugą żonę o to że chce go otruć. Sally Field, Eleanor Parker, Julie Harris, Walter Brennan. (10:30 AM, 50)

TARZAN AND THE HUNTRESS ★★—film przygodowy ('47). W roli Tarzana Johnny Weissmuller. (12 PM, 9)

BLONDIE IN SOCIETY ★★—komedia ('41). Pies Bumsteadów zdobywa nagrodę na wystawie, co jak wiadomo wystarczy by sprowadzić tonę kłopotów. (1 PM, 32)

OLD TESTAMENT ★—dramat kostiumowy ('63). Adaptacja opowieści biblijnej. (1 PM, 50)

AMERICAN CHRISTMAS CAROL ★★—komedio-dramat ('79). Amerykańska wersja Scrooge'a. (2 PM, 66)

OLIVER! ★★—musical oparty na powieści Dickensa "Oliver Twist" ('68). Ron Moody, Oliver Reed. (2:30 PM, 32)

GATHERING ★★—dramat ('77). Pewien człowiek odkrywa, że jest umierający, w związku z tym przed śmiercią chce raz jeszcze zebrać całą rodzinę na święta. (4 PM, 66)

NATIVITY ★★—dramat ('78). Opowieść o narzeczeństwie Maryi i Józefa. Madeline Stowe, John Shea. (5 PM, 32)

WONDERWORKS—film fantastyczny. Rzecz dzieje się w Australii pod koniec XIX w. Chłopiec odnajduje trochę nadziei gdy spotyka byłego górnika wierzącego w św. Mikołaja. (7 PM, 11)

CHRISTMAS TO REMEMBER ★★—dramat ('78). Małżeństwo mieszkające na wsi nie może sobie poradzić z wnukiem, który przyjechał z miasta. Jason Robards, Eva Marie Saint, Joanne Woodward. (7 PM, 50)

SANTA CLAUS: THE MOVIE ★★—film fantastyczny ('85) o świętym Mikołaju w stylu amerykańskich komiksów. (8 PM, 7)

DREAM FOR CHRISTMAS ★★—dramat ('73). Pewien pastor dowiaduje się, że jego kościół ma zostać zburzony, a na tym miejscu wybudowane zostanie centrum handlowe. (10:30 PM, 7)

OCEAN'S 11—film przygodowy ('60). Frank Sinatra, Sammy Davis Jr., Peter Lawford i Joey Bishop planują obrabować kasyno w Las Vegas. (10:30 PM, 9)

SHOP AROUND THE CORNER ★★—('41). Dwoje pracowników z małego sklepu z pamiątkami w Budapeszcie nie znosi się nawzajem. Jakie jest ich zdziwienie gdy dowiadują się, że skutecznie korespondują ze sobą przez klub samotnych... James Stewart, Margaret Sullavan. (10:30 PM, 11)

CHAMP ★★—dramat ('79). Historia podstarzałego boksera i jego syna. (11 PM, 32)

HAVING A WONDERFUL TIME ★★—('38). Ginger Rogers wyjeżdża na wakacje by odpocząć, ale trafia na Douglasa Fairbanka i romans się rozpoczyna... (12:35 AM, 7)

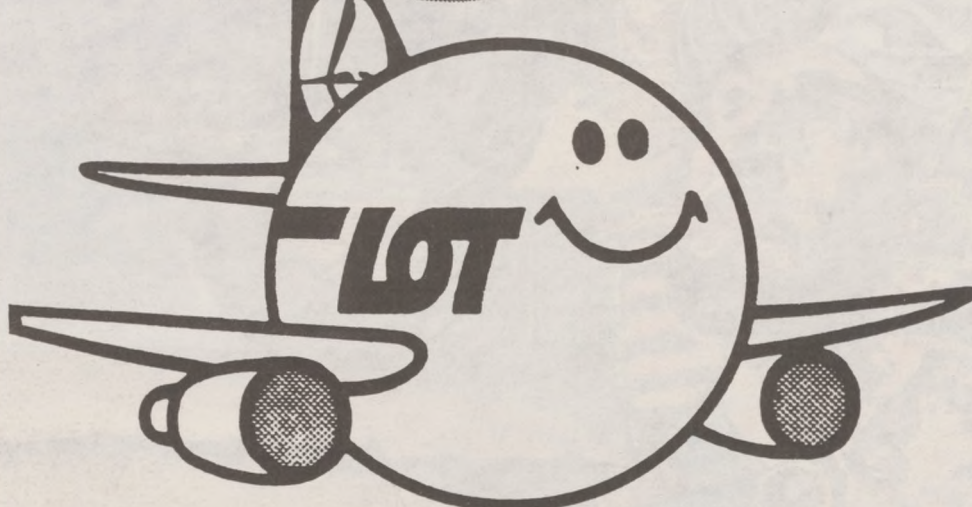
LEGEND OF VALENTINO ★★—dramat romantyczny ('75) oparty luźno na życiu idola niemej ekranu—Rudolpha Valentino. Suzanne Pleshette, Franco Nero, Yvette Mimieux. (2 AM, 2)

WHOSE LIFE IS TO ANYWAY? ★★—dramat ('81). Richard Dreyfuss w roli sparaliżowanego rzeźbiarza pragnącego popełnić samobójstwo, nie widząc dla siebie racjonalnej przyszłości. John Cassavetes, Christine Lahti. (3 AM, 9)

GIRL ON THE LATE, LATE SHOW ★★—kryminał ('74). Młoda aktorka znika bez śladu... (3:30 AM, 2)

SUPER OKAZJA!

767

LOT-em NAJTANIEJ

\$929⁰⁰

Chicago-Warszawa-Chicago

\$586⁰⁰

Z Chicago do Warszawy

Po rezerwację i kupno biletu wstap do polonijnego biura podróży lub do LOT-u

(312) 236-3388

333 N. Michigan Ave., Chicago, IL 60601

POLSKIE LINIE LOTNICZE

POLONIA LATA LOT-em

TO LOVE A VAMPIRE ★—film grozy ('71). Hrabia Karnstein budzi się po 40 latach, by kontynuować swój nieczny preceuder. (3:30 AM, 50)

Najciekawsze programy dnia

No Place to Call Home—program o bezdomnych dzieciach. Rozmowy z samymi dziećmi oraz z ekspertami, którzy poświęcili swoje zawodowe i prywatne życie, aby pomóc, zmienić choć odrobinę sytuację. (6 PM, 7)

Siskel & Ebert—recenzje najnowszych filmów: "Always" (Richard Dreyfuss, Holly Hunter), "Born on the Fourth of July" (Tom Cruise). (6:30 PM, 2)

Julie Andrews: Sound of Christmas—program muzyczno-rozrywkowy z udziałem Placido Domingo, Johna Denvera, King's Sisters i samje Julie Andrews. (7 PM, 7)

Joy to the World—program rozrywkowy z udziałem Cliffa Richarda oraz aktorów Edwarda Woodwarda i Pauline Collins. (9 PM, 11)

Hanukkah: Let There Be Lights—studium żydowskiego "Festiwalu światel", upamiętniającego odbudowę i ponowne poświęcenie świątyni w Jerozolimie. Gospodarzami programu są Reuben Silver—aktor i Rabin Ben Kamin. (9 PM, 20)

Skala ocen filmów:

- **** bardzo dobry
- *** dobry
- ** średni
- * słaby
- ZERO bardzo słaby

Poszczególne gwiazdkowe oceny oparte są o opinie znanych amerykańskich krytyków filmowych.

Kanały telewizyjne:

(2) WBBM/CBS	(50) WPWR
(5) WMAQ/NBC	(66) WGBO
(7) WLS/ABC	(ETC) Etnic Television Channel (CABLE)
(9) WGN	(POL) Polvision (CABLE)
(11) WTTW/PBS	(TRAV) Travel Channel
(20) WYCC/PBS	(32) WFLD/Fox (CABLE)

**Wszystkim Czytelnikom
i Współpracownikom
najszybciej
życzenia
świąteczne**

**Redakcja
"Kalejdoskopu Tygodnia"**

"Dziennika Związkowego"

**oraz
Związek Narodowy Polski**

Bóg się rodzi

Moc truchleje: - Pan niebiosów obnażony, - Ogień krzepnie, blask ciemnieje, - Ma granice Nieskończony! - Wzgardzony, okryty chwałą, - Śmiertelny Król nad wiekami! - A Słowem ciałem się stało - I mieszkało między nami.

Cóż masz, niebo, nad ziemiany? Bóg porzucił szczęście Swoje, - Wszedł między lud ukochany, - Dzieląc z nim trudy i znoje, - Niemal cierpiać, niemal, - Żeśmy byli winni sami, - A Słowo...

W nędznej szopie urodzony: - Żłób Mu za kolebkę dano, - Cóż jest, czym był otoczony? - Bydło, pasterze i siano. - Ubodzy, was to spotkało - Witaj Go przed bogaczami! - A Słowo...

Potem i króle widziani! - Cisną się między prostotę, - Niosą dary Panu w dani: - Mirrę, kadzidło i złoto - Bóstwo, to razem zmieszało - Z wieśniącznymi ofiarami, - A Słowo...

Podnieś rękę, Boże Dziecię, - Błogosława Ojczyznę miłą, - W dobrych radach, w dobrym byciu - Wspieraj jej siłę swą siłą, - Dom nasz i majątność całą - I wszystkie wioski z miastami, - A Słowo...

Dzisiaj w Betlejem

Dzisiaj w Betlejem, wesola nowina, - Że Panna czysta, że Panna czysta porodziła Syna, - Chrystus się rodzi, nas oswoobodzi, - Anieli grają, króle witają, - Pasterze śpiewają, bydła kłękają - Cuda, cuda ogłaszają.

Maryja Panna Dzieciątka piastuje - I Józef święty - Ono pielęgnuje - Chrystus...

Choć w stajeneczce, Panna Syna rodzi - Przecież On wkrótce ludzi oswoobodzi, - Chrystus...

I trzej Królowie od wschodu przybyli - I dary Panu kosztowne złożyli, - Chrystus...

Gdy się Chrystus rodzi

I na świat przychodzi, - Ciemna noc w jasności prominiętej brodzi; - Aniołowie się radują, - Pod niebiosa wyśpiewują, - Gloria, gloria, gloria in excelsis Deo.

Mówią do pasterzy, którzy trzód swych strzegli, - Aby do Betlejem czym prędzej pobiegli, - Bo się narodził Zbawiciel, - Wszego świata Odkupiciel, - Gloria...

O niebieskie Duchy i posłowie nieba, - Powiedzciej wyraźnie, co nam czynić trzeba, - Bo my nic nie pojmujemy, - Ledwo ze strachu żyjemy, - Gloria...

"Idźcie do Betlejem, gdzie Dziecię zrodzone, - W pieluszki powito, w żłobie położone, - Oddajcie Mu pokłon Boski, - On osłodzi wasze troski" - Gloria...

Anioł pasterzom mówił:

"Chrystus się nam narodził - W Betlejem, nie bardzo podłym mieście, - Narodził się w ubóstwie, - Pan waszego stworzenia".

Chcą się dowiedzieć tego, - Posłtwo wesołego, - Bieżeli do Betlejem skwapliwie, - Znaleźli Dziecię w żłobie, - Maryję z Józefem.

Taki Pan chwały wielkiej, - Unizył się Wysoki, - Pałacu kosztownego żadnego - Nie miał zbudowanego - Pan waszego stworzenia.

O dziwne narodzenie, - Nigdy nie towsłowione! - Poczęła Panna Syna w czystości, - Porodziła w całości, - Państwa swego.

Pójdźmy wszyscy do stajenki

- Do Jezusa i Panienci! - Powitajmy Maleńkiego - I Maryję Matkę Jego.

Witaj, Jezu ukochany, - Od Patriarchów czekany, - od Proroków ogłoszony, - Od narodów upragniony.

Witaj, Dzieciąteczko w żłobie, - Wyznajemy Boga w Tobie, - Coś się narodził tej nocy, - Byś nas wyrwał z czarta mocy.

Witaj Jezu nam zjawiony, - Witaj dwaokrót narodzony; - Raz z Ojca przed wieków wiekiem, - A teraz z Matki człowiekiem.

Wśród nocnej ciszy

Głos się rozchodzi: - Wstańcie pasterze, Bóg się wam rodzi, - Czym prędzej się wybierajcie, - Do Betlejem pospieszajcie, - Przywitaj Pana.

Poszli, znaleźli Dzieciątka w żłobie - Z wszystkimi znaki, danymi sobie, - Jako Bogu część Mu dali, - A witając zawołali - Z wielkiej radości!

"Ach, witaj Zbawco z dawna zgadany, - Cztery tysiące lat wyglądany! - Na Ciebie króle, prorocy - Czekali, a Tyś tej nocy - nam się objawił".

I my czekamy na Ciebie Pana, - A skoro przyjdiesz na głos kapłana, - Padniemy na twarz przed Tobą, - Wierząc, żeś jest pod osłoną - Chleba i wina.

Przybieżeli do Betlejem

Pasterze, - Grają skocznie Dzieciątka na lirze - Chwała na wysokości, chwała na wysokości, - A pokój na ziemi.

Oddawali swe ukłony w pokorze - Tobie z serca ohotnego, o Boże! - Chwała...

Anioł pański sam ogłosił te dziwy - Których oni nie słyszeli, jak żywi, - Chwała...

Dziwoili się nadpowietrznej muzyce. - I myśleli: Co to będzie za Dziecię? - Chwała...

Oto Mu się wół i osioł klaniają - Trzej królowie podarunki oddają, - Chwała...

I Anieli gromadami pilnują, - Panna czysta wraz z Józefem piastują, - Chwała...

Ach, ubogi żłobie

- Cóż ja widzę w Tobie? - Droższy widok niż ma niebo, - W maleńkiej osobie.

Zbawiciele drogi, - Takżeś to ubogi! - Opuściłeś słiczne niebo, - Obrabiłeś barłogi.

Czy żeś nie mógł sobie, - W największej ozdobie - Obracić palacu drogiego, - Nie w tym leżeć żłobie?

Gdy na świat przybywałeś, - Grzechy z niego zmywałeś, - A na zmyciej sprośności - Gorzkie lzy wylewałeś.

Któż tu nie struchleje, - Wszystek nie zdrętwieje? - Któż Cię widząc płaczącego - Lzę się nie zaleje?

Na twarz upadamy, - Czolem uderzamy, - Witając Cię w tej stajence - Między bydłami.

Zmiłuj się nad nami, - Obmyj z grzechów łzami, - Przyjmij serca te skruszone, - Które Ci składamy.

W żłobie leży

Któż pobieży kolełować Małemu, - Jezusowi Chrystusowi, dziś do nas zesłanemu? - Pastuszkowie przybywajcie, - Jemu wdzięcznie przygrywajcie, - Jako Panu naszymu.

My zaś sami z piosneczkami za wami pospieszymy, - A tak Tego Maleńkiego niech wszyscy zobaczymy, - Jak ubogo, narodzony, płacze w stajni położony, - Więc Go dziś ucieszymy.

Najprzód tedy, niechaj wszędy zabrzmi świat wesołości, - Że posłany jest nam dany Emanuel w niskości, - Jego tedy przywitajmy, z Aniołami zaśpiewajmy: - "Chwała na wysokości".

Niedziela, 24 grudnia

Merry
Christmas

SPENCER'S MOUNTAIN ★★★ — dramat ('63). Małżeństwo z Wyoming (Henry Fonda i Maureen O'Hara) wychowuje dziewięcioro dzieci. (11 AM, 9)

YOUNG PIONEERS' CHRISTMAS ★★ — dramat ('76). Historia radości i smutków młodej pary (Roger Kern i Linda Purl) mieszkających na terenie Dakoty w latach 1870-tych. (12 PM, 50)

COBRA — film przygodowy ('81) prod. chińskiej. Bruce Le mści się na bandytach, którzy napadli jego żonę. (12 PM, 66)

I REMEMBER MAMA ★★★★★ — dramat ('48). Znakomita adaptacja sztuki Johna Van Drutena o norweskiej rodzinie w początkach naszego stulecia mieszkającej w San Francisco. Irene Dunne, Phillip Dorn, Oscar Homolka. (12:30 PM, 7)

CHRISTMAS CAROL ★★★ — dramat ('38). reż. Edwin L. Martin, prod. Joseph

Mankiewicz. Adaptacja powieści Karola Dickensa. Koloryzowana wersja. (1 PM, 32)

SMALL MIRACLE ★★ — dramat ('73). Piękna baśń Paula Gallico o wierze, umierającym osiołku i jego naiwnym, ale optymistycznym panu. Raf Vallone, Vittorio de Sica. (1:30 PM, 9)

GREATEST STORY EVER TOLD ★★★★★ — dramat ('65). Reż. George Stevens. W roli Chrystusa Max Von Sydow, Piłat—Telly Savalas, Herod—Jose Ferrer, Judasz—David McCallum. (1:45 PM, 50)

SHOES OF FISHERMAN ★★ — dramat ('68). Arcybiskup z więzienia politycznego rośnie do rangi papieża w bardzo niepewnych

PM

- 12:00 (2) (5) **FUTBOL**
(7) Chicagoing
(11) **ALL CREATURES GREAT AND SMALL**—angielski serial przygodowy
(20) **Drama, Play, Performance, Perception**
(32) **PINOCCHIO IN OUTER SPACE**—film animowany
(50) **YOUNG PIONEERS' CHRISTMAS**—film fabularny
(66) **COBRA**—film fabularny
12:30 (7) **I REMEMBER MAMA**—film fabularny
1:00 (11) **Timeline**—dramat
(32) **CHRISTMAS CAROL**—film fabularny
1:30 (9) **SMALL MIRACLE**—film fabularny
(11) **National Gallery of Art**
1:45 (50) **GREATEST STORY EVER TOLD**—film fabularny
2:00 (11) **SHOES OF THE FISHERMAN**—film fabularny
(20) **Bodywatch**—o zdrowie
(66) **CHRISTMAS COAL MINE MIRACLE**—film fabularny
2:30 (20) **America: The Second Century**—serial dokumentalny
(32) **SANTA'S MAGIC TOY BAG**—film dla dzieci
3:00 (2) **FUTBOL**
(5) **Challenge**—film dokumentalny
(7) **Christmas Parade**
(9) **CHILD CALLED JESUS**—film fabularny
(20) **Collectors**—o antykach
(32) **NATIVITY**—film fabularny
3:30 (5) **Greatest Sports Legends**
(20) **Photographic Vision**—o fotografii
4:00 (5) **NARCIARSTWO**
(66) **AMERICAN CHRISTMAS CAROL**—film fabularny
5:00 (2) (7) **Dziennik**
(11) **Chicago Sunday Evening Club**
(20) **Ethics in America**—dyskusja
(32) **STAR TREK**—serial science-fiction
(50) **SUPERBOY**—serial przygodowy
5:30 (50) **NEW LASSIE**—serial przygodowy
6:00 (2) **60 Minutes**—magazyn reporterski
(5) **MAGICAL WORLD OF DISNEY**—film animowany
(7) **LIFE GOES ON**—serial obyczajowy
(11) **Silent Mouse**—bajka dla dzieci
(20) **Holiday Entertaining with Martha Stewart**—program kulinarny
(32) **BOOKER**—serial kryminalny
(50) **LONGEST DAY**—film fabularny
(66) **GATHERING**—film fabularny
7:00 (2) **MURDER, SHE WROTE**—serial kryminalny
(5) **Alf**—komedia
(7) **Free Spirit**—komedia
(9) **SCROOGE**—film fabularny
(11) **Rulers of the Wind**—film dokumentalny

- (20) **King's Singers with the Kansas City Symphony**—koncert świąteczny
(32) **Totally Hidden Video**
7:30 (7) **TOOTSIE**—film fabularny
8:00 (2) **CHRISTMAS CAROL**—film fabularny
(5) **Super Bloopers & New Practical Jokes**—program rozrywkowy
(11) **CHILD'S CHRISTMAS IN WALES**—film fabularny
(20) **IT'S A WONDERFUL LIFE**—film fabularny
(32) **Married... with Children**—komedia
(66) **McCLOUD**—serial kryminalny
8:30 (32) **Open House**—komedia
9:00 (5) **Cosby Salutes Alvin Ailey**—program rozrywkowy
(9) **Dziennik**
(11) **Masterpiece Theatre**
(32) **Tracey Ullman**—komedia
9:30 (32) **Garry Shandling**—komedia
(50) **Twilight Zone**—serial fantastyczny
(66) **Crime Stoppers 800**
10:00 (2) (5) (7) **Dziennik**
(9) **Monsters**—serial grozy
(11) **IT'S A WONDERFUL LIFE**—film fabularny
(32) **M*A*S*H**—komedia
(50) **Bullwinkle**—film animowany
(66) **National Geographic: on Assignment**—film dokumentalny
10:20 (20) **Handel's Messiah**—program muzyczny
10:30 (5) **Noel: Best Wishes for a Merry Christmas**—program muzyczny
(9) **MAGNUM, P.I.**—serial kryminalny
(50) **STAR TREK: THE NEXT GENERATION**—serial science-fiction
11:00 (5) **Transmisja świątecznej Mszy św. z bazyliki św. Piotra w Rzymie**
(7) **Transmisja obrządków świątecznych z kaplicy St. Clare's Hospital w Schenectady, N.Y.**
11:10 (20) **Child's Christmas in Wales**—film fabularny
11:15 (11) **Entertainment This Week**—magazyn showbiznesu
11:30 (9) **MOST JOYFUL MYSTERY**—film fabularny
(32) **SIMON & SIMON**—serial kryminalny
(50) **WAR OF THE WORLDS**—serial grozy

AM

- 12:00 (7) **CHRISTMAS WITHOUT SNOW**—film fabularny
(9) **Transmisja pasterki z Holy Name Cathedral w Chicago**
(66) **Wrestling**
12:10 (11) **St. Olaf Christmas**—koncert świąteczny
12:15 (2) **Dziennik**
12:30 (5) **Dziennik**
(50) **IT'S A WONDERFUL LIFE**—film fabularny

Indeks filmów

czasach. Lawrence Olivier, John Gielgud, Oskar Werner, Anthony Quinn. (2 PM, 11)

CHRISTMAS COAL MINE MIRACLE ★★ — dramat ('77). Rzecz dzieje się w jednym z appalaskich miasteczek górniczych, tuż przed świętami w 1951 roku. Podziemna eksplozja zamyka wyjście 30 górnikom... (2 PM, 66)

CHILD CALLED JESUS ★★ — dramat prod. włoskiej przedstawiający życie młodego Jezusa i ból rodziców nie mogących pogodzić się z Jego przyszłym losem. (3 PM, 9)

NATIVITY ★★ — dramat ('78). Opowieść o narzeczeństwie Maryi i Józefa. Madeline Stowe, John Shea. (3 PM, 32)

AMERICAN CHRISTMAS CAROL ★★ — komedio-dramat ('79). Amerykańska wersja Scrooge'a. (4 PM, 66)

LONGEST DAY ★★★★★ — dramat wojenny ('62). Początek inwazji Aliantów w Normandii. John Wayne, Robert Mitchum, Henry Fonda, Rod Steiger, Richard Burton, Robert Ryan, Curt Jurgens i in. (6 PM, 50)

GATHERING ★★★ — dramat ('77). Pewien człowiek odkrywa, że jest umierający, w związku z tym przed śmiercią chce raz jeszcze zebrać całą rodzinę na święta. (6 PM, 66)

SCROOGE ★★★★★ — dramat ('51) prod. angielskiej. Najlepsza ekranizacja powieści Dickensa o największym skapcu Londynu. Alastair Sim. Wersja koloryzowana. (7 PM, 9)

TOOTSIE ★★★★★ — komedia ('82). Dustin Hoffman w roli mężczyzny przebranego za kobietę. Sydney Pollack, Jessica Lange, Teri Garr, Bill Murray i in. (7:30 PM, 7)

CHRISTMAS CAROL ★★ ★★ — dramat ('84). Kolejna ekranizacja znanej powieści Dickensa o skąpcu i jego pracowniku w czasie świąt Bożego Narodzenia. (8 PM, 2)

IT'S A WONDERFUL LIFE ★★ ★★ — film należący do klasyki Hollywood ('46). Fantastyczna opowieść o człowieku, który u progu świąt chce popełnić samobójstwo (James Stewart), ale spotyka anioła stróża i wszystko kończy się dobrze. Reż. Frank Capra. (8 PM, 20; 10 PM, 11; 12:30 AM, 50)

CHRISTMAS WITHOUT SNOW ★★ ★★ — dramat ('80). Michael Learned jako rozwodnik przed świątami w San Francisco. (12 AM, 7)

HOLIDAY AFFAIR ★★ ★★ — komedia romantyczna ('49). Robert Mitchum, Janet Leigh. (2:05 AM, 7)

MAGIC OF LASSIE ★★ — film przygodowy ('78) o psie i jego panu (Jimmy Stewart), walczącymi o prawa do przyjaźni i ziemi. (3 AM, 9)

MARCO THE MAGNIFICENT ★★ — film przygodowy ('65) prod. francuskiej, o podróżach Marco Polo. Horst Buchholz, Elsa Martinelli, Anthony Quinn. (3 AM, 50)

Najciekawsze programy dnia

Most Joyful Mystery—dramat. Pewien starszy pan zabiera wnuczkę do kościoła aby ten nauczył się prawdziwego znaczenia świąt Bożego Narodzenia. Barnard Hughes, Frank Sinatra, Ray Bolger, Bob Newhart, Pat O'Brien. (6:30 AM, 7)

CBS News Sunday Morning magazyn prowadzony przez Charlesa Kuralta przedstawi m.in. nauczyciela z Louisville, który zbiera zabawki przez cały rok, tylko po to by rozdać je wśród upośledzonych dzieci na święta Bożego Narodzenia. (8 AM, 2)

Tin Soldier — film animowany. Adaptacja znanej bajki Andersena o ołowianym żołnierzyku. (8:30 AM, 9)

NBC Sunday Today—magazyn prowadzony przez Garricka Utley przedstawi jak obchodzone jest święto Bożego Narodzenia na świecie, m.in. w Izraelu i Japonii. Także reportaż na temat gazety wydawanej przez kobiety mieszkające w przytułku dla bezdomnych. (9 AM, 5)

No Place to Call Home—program o bezdomnych dzieciach. Rozmowy z samymi dziećmi oraz z ekspertami, którzy poświęcili swoje zawodowe i prywatne życie, aby pomóc, zmienić choć odrobinę sytuację. (11:30 AM, 7)

Chicagoing—magazyn chicagoski przedstawi w jaki sposób obchodzą święta różne społeczności etniczne zamieszkujące nasze miasto. (12 PM, 7)

PINOCCHIO IN OUTER SPACE ★★ — film animowany ('65). Przygody drewniane-

go chłopca z bajki Carlo Collodiego w kosmosie. (12 PM, 32)

TIMELINE—dramat, w 1492 roku, 2 stycznia upadła "Granada", po 10 latach walki. Wraz z jej upadkiem zakończyła się epoka Islamu w Hiszpanii. (1 PM, 11)

Christmas Parade—transmisja parady chicagoskiej, w której uczestniczą m.in. Michael Jordan, Bob Keeshan ("Captain Kangaroo"), Miss Ameryki z 1990 r. Debbye Turner. (3 PM, 7)

SILENT MOUSE—film dla dzieci. Bajka o myszy, która popularyzuje kolędę świąteczną "Cicha Noc". (6 PM, 11)

Nature—przedstawi film dokumentalny p.t.: "Rulers of the Wind" na temat drapieżnych ptaków i ich relacji z ludźmi na przestarzeni wieków. (7 PM, 11)

CHILD'S CHRISTMAS IN WALES — dramat wedle poematu Dylana Thomasa o dziadku oczarowującym swego wnuczka opowieściami dzieciństwa na temat świąt Bożego Narodzenia, a przede wszystkim św. Mikołaja. (8 PM, 11)

Cosby Salutes Alvin Ailey — program rozrywkowy z udziałem Billa Cosby'ego i jego rodziny, Roberty Flack, Judith Jamison, Carmen de Lavallade, Anthony'ego Quinna, Glorii Foster, a także członków Alvin Ailey American Dance Theater. (9 PM, 5)

Masterpiece Theatre przedstawi grupę ludzi na statku płynącym po Pacyfiku w noweli Noela Cowarda "Star Quality: Bon Voyage". (9 PM, 11)

Handel's Messiah—Atlanta Symphony pod dyrekcją Roberta Shawa oraz 200-osobowy chór, a także soliści John Humphrey—tenor i Sylvia McNair—sopran we fragmentach Mesjasza Handela. (10:10 PM, 20)

Noel: Best Wishes for a Merry Christmas — koncert świąteczny z udziałem Lindy Hopkins, St. Mel's Choir, NBC Orchestra, Stephanie Kerr i in. (10:30 PM, 5)

Transmisja z mszy św. odprawianej o północy w bazylice św. Piotra na Watykanie przez papieża Jana Pawła II. Chór Kaplicy Sykstyńskiej. Mszę objaśnia arcybiskup John P. Foley. (11 PM, 5)

Child's Christmas in Wales — patrz 8 p.m., prog. 11. (11:10 PM, 20)

Most Joyful Mystery—patrz 6:30 a.m., prog. 7 (11:30 PM, 9)

Transmisja Mszy św. celebrowanej o północy w Holy Name Cathedral w Chicago przez kardynała Josepha Bernardine. (12 AM, 9)

St. Olaf Christmas—koncert świąteczny z udziałem chóru i orkiestry z St. Olaf College w Northfield, Minn. i in. (12:10 AM, 11)

Night Music zaprasza na koncert muzyki w wykonaniu Carli i Rufusa Thomas, Stinga i gitarzysty Fareed Haque. (1 AM, 5)

WIGILIA

Z SZEFEM RYSZARDEM NA KASECIE VIDEO

12 potraw wigilijnych z dokładnym opisem przygotowania, zwyczaje wigilijne, przepisy.

TYLKO \$24.95

+ \$5.00 (podatek, ubezpieczenie i wysyłka) w przypadku zamówienia pocztowego

Zamówienia przyjmuje:
ETC., 5944 N. Milwaukee Ave.
Chicago, IL. 60646

Tel.: 312-775-9595
Telefax nr.: 312-775-8814

Kasety można także nabyć w:
Polish Record Center, Księgarni Polonia,
Księgarni-Antykwariacie GLOB

Wesołych
Świąt
Bożego Narodzenia

Poniedziałek 25 grudnia

- PM
- 12:00 (5) 'Tis The Season to Be Ollie—program dla dzieci
(9) Dziennik
(20) Holiday Entertaining with Martha Stewart—program kulinarny
(50) Webster—komedia
(66) Every Day—magazyn
- 12:30 (5) Generations—serial
(11) Frugal Gourmet—program kulinarny
(50) Laverne & Shirley—komedia
- 1:00 (5) Another World—serial
(9) Andy Griffith—komedia
(11) WONDERWORKS—dramat
(20) INSPECTOR GENERAL—film fabularny
(50) Addams Family—komedia
(66) RIFLEMAN—seryjny western
- 1:30 (2) SPORTY ZIMOWE
(9) Dick Van Dyke—komedia
(50) Bewitched—komedia
- 2:00 (5) Santa Barbara—serial
(9) Facts of Life—komedia
(50) CARE BEARS—film animowany
(66) BONANZA—seryjny western
- 2:30 (2) KOSZYKÓWKA
(7) ALOHA BOWL
(9) KREGLE
(32) WOODY WOODPECKER—film animowany
- (50) HEATHCLIFF—film animowany
- 3:00 (5) Judge—udramatyzowana rozprawa w sądzie rodzinnym
(11) Sesame Street—program dla dzieci
(20) BLUE ANGEL—film fabularny
(32) REAL GHOSTBUSTERS—film animowany
(50) BUGS BUNNY & FRIENDS—film animowany
(66) FALL GUY—serial przygodowy
- 3:30 (5) TRIAL BY JURY—udramatyzowana rozprawa sądowa z sędziami przysięgłymi
(9) DUCKTALES—film animowany
(32) JIM HENSON'S MUPPET BABIES — film animowany
(50) TOM AND JERRY—film animowany
- 4:00 (5) Christmas Time in Chicago
(9) CHIP'N DALE'S RESCUE RANGERS
(11) Bernstein in East Berlin—koncert świąteczny
(32) Super Mario Bros. Super Show!
(66) KNIGHT RIDER—serial przygodowy
- 4:30 (9) Fun House—teleturniej
(32) Small Wonder—komedia
(50) TEENAGE MUTANT NINJA TURTLES—film animowany

- 5:00 (2) (5) Dziennik
 (9) *Charles in Charge*—komedial
 (20) *Signs of Christmas*—program muzyczny
 (32) *IT'S A WONDERFUL LIFE*—film fabularny
 (50) *Webster*—komedial
 (66) *Punky Brewster*—komedial
 5:30 (9) *WKRP In Cincinnati*—komedial
 (11) *Business Report*
 (20) *Bells of Christmas*—program muzyczny
 (66) *Leave It To Beaver*—komedia
 6:00 (7) (11) Dziennik
 (9) *Cheers*—komedial
 (20) *Christmas at Merrehope*—program muzyczny
 (66) *HIGHWAY TO HEAVEN*—serial przygodowy
 6:30 (2) *Entertainment Tonight*—magazyn
 (5) *Hard Copy*—magazyn informacyjny
 (7) *Wheel of Fortune*—teleturniej
 (9) *Night Court*—komedial
 (20) **CHRISTMAS SNOWS, CHRIST-**

- MAS WINDS**—dramat
 7:00 (2) *Major Dad*—komedial
 (5) **SOUND OF MUSIC**—film fabularny
 (7) *MacGYVER*—serial przygodowy
 (9) *SUNDOWNERS*—film fabularny
 (11) *Chicago Tonight with John Callaway*—dyskusja
 (20) *Christmas Calendar*—film dokumentalny
 (32) *21 JUMP STREET*—serial kryminalny
 (50) *REMEMBER THE NIGHT*—film fabularny
 (66) *CABARET*—film fabularny
 7:30 (2) *Famous Teddy Z*—komedial
 (11) *Frugal Gourmet*—program kulinarny
 8:00 (2) *Murphy Brown*—komedial
 (7) **FUTBOL**
 (11) *National Geographic*—film dokumentalny
 (20) *St. Olaf Christmas*—koncert świąteczny
 (32) *ALIEN NATION*—serial science-fiction
 8:30 (2) *Designing Women*—komedia

- 9:00 (2) *Newhart*—komedial
 (11) *Travels*—film dokumentalny
 (20) *True Gift of Christmas*—program rozrywkowy
 (32) Dziennik
 (50) *Mary Tyler Moore*—komedial
 9:30 (2) *Doctor, Doctor*—komedial
 (9) Dziennik
 (50) *Odd Couple*—komedial
 10:00 (2) (5) Dziennik
 (9) *Jeffersons*—komedial
 (20) *IT'S A WONDERFUL LIFE*—film fabularny
 (32) *M*A*S*H*—komedial
 (50) *Sanford & Son*—komedial
 (66) *Brothers*—komedial
 10:30 (2) *Pat Sajak*—program rozrywkowy
 (5) *Tonight*—program rozrywkowy prowadzi *Johnny Carson*
 (9) *HILL STREET BLUES*—serial policyjny
 (11) *Explorers: A Century of Discovery*—film dokumentalny
 (32) *Comedy Express*—program satyryczny
 (50) *All In The Family*—komedial
 (66) *Barney Miller*—komedial

- 11:00 (7) Dziennik
 (32) *Three's Company*—komedial
 (66) *Maude*—komedial
 11:30 (2) *Arsenio Hall*—program rozrywkowy
 (5) *Late Night*—program rozrywkowy prowadzi *David Letterman*
 (7) *Nightline*—program polityczny prowadzi *Ted Koppel*
 (9) *IT'S A WONDERFUL LIFE*—film fabularny
 (32) *STAR TREK*—serial science-fiction
 (50) *Odd Couple*—komedial
 (66) *It's A Living*—komedial

A.M.

- 12:00 (7) *FLYING DOWN TO RIO*—film fabularny
 (11) *Chicago Tonight with John Callaway*—dyskusja
 (50) *Webster*—komedial
 (66) *Christmas in Australia*—program rozrywkowy
 12:30 (2) (11) Dziennik
 (5) *Later*—wywiady ze znanymi ludźmi prowadzi *Bob Costas*
 (32) *Taxi*—komedial
 (50) *After Hours*—magazyn rozrywkowy

Indeks filmów

HEMINGWAY: A CHRISTMAS STORY ★★★—dramat ('71). Film który zapoczątkował serial obyczajowy p.t. "Waltons", którego akcja dzieje się w USA podczas II wojny św. Patricia Neal, Richard Thomas. (11:30 PM, 2)

INSPECTOR GENERAL ★★★—komedia ('49) oparta na rosyjskiej opowieści Gogola. Danny Kaye, Walter Slezak. (1 PM, 20)

BLUE ANGEL ★★★★★—klasyczny dramat Józefa von Sternberga ('30), w którym zadebiutowała Marlena Dietrich. Emil Jannings. 3 PM, 20)

IT'S A WONDERFUL LIFE ★★★★★—film należący do klasyki Hollywood ('46). Fantastyczna opowieść o człowieku, który u progu świąt chce popełnić samobójstwo (James Stewart), ale spotyka anioła stróża i wszystko kończy się dobrze. Reż. Frank Capra. (5 PM, 32; 10 PM, 20; 11:30 PM, 9)

SOUND OF MUSIC ★★★★★—musical ('85), obdarzony wieloma Oscarami. Julie Andrews przyjeżdża do Austrii w 1938 roku jako gubernatorka. Zakochuje się w swoim pracodawcy, a cały film jest o ucieczce przed Nazistami. (7 PM, 5)

SUNDOWNERS ★★★★★—dramat ('60). Lata 20-te w Austrii, studium rodziny pasterskiej. Robert Mitchum, Deborah Kerr, Peter Ustinov. (7 PM, 9)

REMEMBER THE NIGHT ★★★★★—dramat ('40). Złodziej (Barbara Stanwyck) i prawnik (Fred MacMurray) na wspólnych

wakacjach. (7 PM, 50)

CABARET ★★★★★—musical ('72). Znakomity film Roberta Fosse'a o rodzeniu się nazizmu w Niemczech w latach 30-tych. Liza Minnelli, Joel Grey, Michael York. (7 PM, 66)

FLYING DOWN TO RIO ★★★★★—musical ('33) z Fredem Astaire i Ginger Rogers. (12 AM, 7)

BEST YEARS OF OUR LIVES ★★★★★—dramat ('46). Weterani II wojny światowej powracają do USA i usiłują ułożyć sobie na nowo życie. Fredric March, Harold Russell. (1 AM, 32)

MIRACLE ON MAIN STREET ★★—dramat ('39). Opuszczona przez męża kobieta znajduje dziecko. (2 AM, 5)

THEY MET IN ARGENTINA ★★—dramat ('41). Romans, wyścigi koni i Buenos Aires. Maureen O'Hara, James Ellison. (3 AM, 7)

LASSIE . . . THE NEW BEGINNING ★★—dramat przygodowy ('78). Przygody owczarka szkockiego. (3 AM, 9)

THIS TIME FOR KEEPS—musical ('47) (3 AM, 50)

Najciekawsze programy dnia

CBS This Morning—magazyn prowadzony przez Smith i Sullivan zaprasza do wysłuchania piosenek w wykonaniu Peter, Paul &

Mary, a także rozmowy z Joan Baez. (7 AM, 2)

W tym samym czasie NBC Today — magazyn prowadzony przez Gumbel i Pauley zaprasza do wysłuchania pieśni w wykonaniu St. Thomas Boys Choir of New York, a także przedstawi reportaże o bardzo dziwnych ozdóbkach świątecznych. (7 AM, 5)

GULLIVER'S TRAVELS ★★★★★—film animowany ('39). Ekranizacja powieści Swifta. (7 AM, 20)

Bozo's Grand March for Kids Special—reportaż ze zbiórki zabawek dla upośledzonych dzieci prowadzonej przez znanego chicagoskiego clowna w dniach 15-16 grudnia. (8 AM, 9)

Walt Disney World's Christmas Parade—transmisja z Florydy i Kalifornii. Występują bohaterowie popularnych filmów animowanych. (9 AM, 7)

Rudolph & Frosty's Christmas in July—film animowany o przyjaciółkach i pomocnikach św. Mikołaja. (9 AM, 50)

Christmas Comedies—seria świątecznych epizodów znanych komedii, n.p. "Happy Days", "Different Strokes" i "Gimme a Break". (10 AM, a32)

NORA'S CHRISTMAS GIFT—dramat świąteczny prezentowany przez Church of Jesus Christ of Latter Day Saints. Starsza, samotna kobieta traci wzrok. . . (1 AM, 66)

Handel's Messiah—Atlanta Symphony pod dyrekcją Roberta Shawa oraz 200-

osobowy chór, a także soliści Jon Humphrey — tenor i Sylvia McNair — sopran we fragmentach Mesjasza Handela. (11 AM, 20)

Christmas at King's—recital świąteczny chóru z King's College w Cambridge w Anglii. (11:30 AM, 11)

WONDERWORKS—cz. 1 filmu fantastycznego. Rzecz dzieje się w Australii pod koniec XIX w. Chłopiec odnajduje trochę nadziei gdy spotyka byłego górnika wierzącego w św. Mikołaja. (1 PM, 11)

Christmas Time in Chicago—jak obchodzone są święta Bożego Narodzenia wśród różnych narodowości zamieszkujących Chicago. Reportaże z lat od 50-tych do dzisiaj. (4 PM, 5)

Bernstein in East Berlin—koncert Dzwonów Symfonii Beethovena we Wschodnim Berlinie w wykonaniu muzyków z Londynu, Francji, Stanów Zjednoczonych i Związku Sowieckiego pod dyrekcją maestro Leonarda Bernstein. (4 PM, 11)

St. Olaf Christmas—koncert świąteczny z udziałem chóru i orkiestry z St. Olaf College w Northfield, Minn. i in. (8 PM, 20)

Travels—film dokumentalny p.t. "Darshan: An Indian Country" przedstawia 800 milionów mieszkańców znad Gangesu i Hindu, porozumiewających się w 1500 językach, dziedziczących kulturę mającą ponad 5 tysięcy lat. . . (9 PM, 11)

Explorers: A Century of Discovery—film dokumentalny poświęcony 100-leciu National Geographic Society. (10:30 PM, 11)

Wtorek, 26 grudnia

PM

- 5:00 (2) (5) (7) Dziennik
 (9) *Charles in Charge*—komedial
 (11) *World of Survival*—film przyrodniczy
 (20) *J. niemiecki*
 (32) *Family Ties*—komedial
 (50) *Brady Bunch*—komedial
 (66) *Punky Brewster*—komedial
 5:30 (9) *WKRP In Cincinnati*—komedial
 (11) *Business Report*
 (32) *Mr. Belvedere*—komedial
 (50) *Growing Pains*—komedial
 (66) *Leave It To Beaver*—komedia
 6:00 (5) *Family Feud*—teleturniej
 (9) *Cheers*—komedial
 (11) Dziennik
 (32) *Cosby Show*—komedial
 (66) *HIGHWAY TO HEAVEN*—serial przygodowy
 6:30 (2) *Entertainment Tonight*—magazyn
 (5) *Hard Copy*—magazyn informacyjny
 (7) *Wheel of Fortune*—teleturniej
 (9) *Night Court*—komedial
 (20) *Planet Earth*—film dokumentalny
 (32) *Current Affair*—magazyn informacyjny

- (50) *Silver Spoons*—komedial
 7:00 (2) *Rescue 911*
 (5) *MATLOCK*—serial kryminalny
 (7) *Who's The Boss?*—komedial
 (9) *SWEET DREAMS*—film fabularny
 (11) *Chicago Tonight with John Callaway*—dyskusja
 (20) *Bodywatch*—o zdrowiu
 (32) *EVIL THAT MEN DO*—film fabularny
 (50) *LIGHT THAT FAILED*—film fabularny
 (66) *YOUNG LOVE, FIRST LOVE*—film fabularny
 7:30 (7) *Wonder Years*—komedia
 (11) *This Old House*—program dla majsterkowiczów
 8:00 (2) *NATIONAL LAMPOON'S VACATION*—film fabularny
 (5) *IN THE HEAT OF THE NIGHT*—serial kryminalny
 (7) *ROSEANNE*—komedia
 (11) *Nova*—film dokumentalny
 (20) *Glass*—film dokumentalny
 8:30 (7) *Coach*—komedia
 (20) *Crime File*—dyskusja

- 9:00 (5) *MIDNIGHT CALLER*—serial sensacyjny
 (7) *ABC News Special*
 (9) (32) Dziennik
 (11) *American Experience*—film dokumentalny
 (50) *Mary Tyler Moore*—komedial
 (66) *Carol Burnett and Friends*—komedia
 9:30 (20) *Faces of Culture*—antropologia
 (50) *Odd Couple*—komedial
 (66) *Kate & Allie*—komedia
 10:00 (2) (5) (7) Dziennik
 (9) *Jeffersons*—komedial
 (11) *AIDS Quarterly*—program publicystyczny
 (20) *Yoga*
 (32) *M*A*S*H*—komedial
 (50) *Sanford & Son*—komedial
 (66) *Brothers*—komedial
 10:30 (2) *Pat Sajak*—program rozrywkowy
 (5) *Tonight*—program rozrywkowy prowadzi *Jay Leno*
 (7) *Nightline*—magazyn polityczny prowadzi *Ted Koppel*
 (9) *HILL STREET BLUES*—serial

- policyjny
 (20) *MAN WHO KNEW TOO MUCH*—film fabularny
 (32) *Comedy Express*—program satyryczny
 (50) *All In The Family*—komedial
 (66) *Barney Miller*—komedial
 11:00 (7) *SWING TIME*—film fabularny
 (11) *Art Blakey: The Jazz Messenger*—film dokumentalny
 (32) *Three's Company*—komedial
 (66) *Maude*—komedia
 11:30 (2) *Arsenio Hall*—program rozrywkowy
 (5) *Late Night*—program rozrywkowy prowadzi *David Letterman*
 (9) *NUN'S STORY*—film fabularny
 (32) *STAR TREK*—serial science-fiction
 (50) *Odd Couple*—komedia
 (66) *It's A Living*—komedia

A.M.

- 12:00 (11) *Chicago Tonight with John Callaway*—dyskusja
 (50) *Webster*—komedia
 12:30 (2) (11) Dziennik
 (5) *Later*—wywiady ze znanymi ludźmi prowadzi *Bob Costas*
 (32) *Taxi*—komedia
 (50) *After Hours*—program rozrywkowy

Indeks filmów

MARK OF THE VAMPIRE ★★★ — film grozy ('35). w reż. Toda Browninga. Lionel Barrymore, Elizabeth Allan, Bela Lugosi. (9 AM, 50)

YONGARY, MONSTER FROM THE DEEP ★★ — film grozy ('67) produkcji koreańsko-japońskiej, o gigantycznym potworze z oceanu. (10:30 AM, 50)

SWEET DREAMS ★★★ — dramat ('85). Jessica Lange w roli piosenkarki country Patsy Cline (1932-63). (7 PM, 9)

EVIL THAT MEN DO ★★ — dramat sensacyjny ('84). Standartowy film z Charlesem Bronsonem — tym razem jako zawodowy morderca. (7 PM, 32)

LIGHT THAT FAILED ★★★ — dramat ('39). Adaptacja powieści Rudyarda Kiplinga, o artyście walczącym z wzrastającą ślepotą. (7 PM, 50)

YOUNG LOVE, FIRST LOVE ★★ — dramat ('79). Dwoje nastolatków o zupełnie różnych temperamentach, pochodzących z zupełnie innych rodzin. (7 PM, 66)

NATIONAL LAMPOON'S VACATION ★★ — komedia z Chevy Chase, który pakuje swoją rodzinę i wszyscy wyruszają na wakacje. John Candy, Imogene Coca, Christine Brinkley, Beverly D'Angelo. (8 PM, 2)

MAN WHO KNEW TOO MUCH ★★★ — dramat kryminalny ('34) produkcji brytyjskiej, w reż. Alfreda Hitchcocka, o wakacjach przypadkowo wplątanych z porwaniami i zamachami. (10:30 PM, 20)

SWING TIME ★★★★★ — musical ('36). Jeden z najlepszych filmów duetu Fred Astaire — Ginger Rogers. (11 PM, 7)

NUN'S STORY ★★★★★ — dramat ('59). Konflikty duchowe pewnej belgijskiej zakonnicy (Audrey Hepburn). (11:30 PM, 9)

GOODBYE, MR. CHIPS ★★★★★ — dramat ('39) produkcji brytyjskiej. Historia pewnego angielskiego nauczyciela. Robert Donat. (1 AM, 2)

SCOTT OF THE ANTARCTIC ★★★ — film przygodowy ('48), prod. brytyjskiej. O wyprawie Roberta Scotta na Biegun Południowy. John Mills. (2 AM, 5)

BLOND CHEAT ★★ — komedia ('38). Joan Fontaine, Derrick de Marney. (2 AM, 7)

BUCK AND THE PREACHER ★★ — western ('72). Reż. Sidney Poitier (debiut reżyserski). W rolach głównych Sidney Poitier, Harry Belafonte. (3 AM, 9)

BORN TO DANCE ★★★ — musical ('36). James Stewart, Eleanor Powell, Cole Porter, Virginia Bruce. (3 AM, 50)

OLD MAN RHYTHM ★★ — musical ('35). Charles "Buddy" Rogers, George Barbier. (3:30 AM, 7)

Najciekawsze programy dnia

CBS This Morning przedstawi rozmowę z Blaze Starr na temat jej związku z byłym gubernatorem Luizjany — Earlem K. Long, który to związek przedstawiony został w najnowszym filmie z Paulem Newmanem "Blaze". (7 AM, 2)

WONDERWORKS — przedstawi dramat p.t. "Waltz Through the Hills". Opowieść o sierotach uciekających z sierocińca do dziadków. (1 PM, 11)

Nova przedstawi wywiad z chemikiem, George Kistiakowskim (1900-82) na temat budowy bomby atomowej w USA. (8 PM, 11)

American Experience — "Orphans of the Storm", film o angielskich dzieciach ewakuowanych do Stanów Zjednoczonych i Kanady przed nalotami niemieckich bombowców w czasie II wojny światowej. (9 PM, 11)

AIDS Quarterly — reportaż na temat rosnącego zagrożenia AIDS. (10 PM, 11)

Art Blakey: The Jazz Messenger — film dokumentalny o życiu znanego perkusisty jazzowego. (11 PM, 11)

FINLANDIA VODKA
Życzymy Wam
Wesołych Świąt

GLOBE • Księgarnia • Antykwariat
SPRZEDAJE I WYSYŁA:
• Książki Polskie • Antyki • Obrazy • Biżuteria • Szkło Artystyczne • Militaria
Kupujemy książki, antyki i inne przedmioty artystyczne
(katalog książek wysyłamy bezpłatnie)
6007 W. IRVING PARK ROAD CHICAGO, IL. 60634
TEL.: 312/282-3537
Czynny: Pon.-Sob. 10:00 - 8:00, Niedz. 11:00 - 5:00

FOTOGRAFIA ŚLUBNA
(312) 286-6793
TYLKO TERAZ 50% ZNIŻKI
Jesteś ładną dziewczyną, on przystojnym mężczyzną. Wasz ślub, to niepowtarzalna, romantyczna chwila. Nie ryzykuj. Tym razem pozwól, aby cię fotografował ktoś kto potrafi znaleźć najlepszy spośród tysiąca twoich obrazów.

- PM**
- 5:00 (2) (5) (7) Dziennik
  - (9) Charles in Charge — komedia
  - (11) World of Survival — film przyrodniczy
  - (32) Family Ties — komedia
  - (50) Brady Bunch — komedia
  - (66) Punky Brewster — komedia
  - 5:30 (9) WKRP In Cincinnati — komedia
  - (11) Business Report
  - (32) Mr. Belvedere — komedia
  - (50) Growing Pains — komedia
  - (66) Leave It To Beaver — komedia
  - 6:00 (9) Cheers — komedia
  - (11) Dziennik
  - (20) J. hiszpański
  - (32) Cosby Show — komedia
  - (66) HIGHWAY TO HEAVEN — serial przygodowy
  - 6:30 (2) Entertainment Tonight — magazyn
  - (5) Hard Copy — magazyn informacyjny
  - (7) Wheel of Fortune — teleturniej
  - (9) Night Court — komedia
  - (32) Current Affair — magazyn informacyjny
  - (50) Silver Spoons — komedia
  - 7:00 (2) BEAUTY AND THE BEAST — serial fantastyczny
  - (5) Unsolved Mysteries

- Środa, 27 grudnia**
- (7) Growing Pains — komedia
  - (9) SALVADOR — film fabularny
  - (11) Chicago Tonight with John Callaway — dyskusja
  - (32) ENTER THE DRAGON — film fabularny
  - (50) RUGGLES OF RED GAP — film fabularny
  - (66) ... AND YOUR NAME IS JONAH — film fabularny
  - 7:30 (7) Head of the Class — komedia
  - (11) Design Classics — film dok
  - 8:00 (2) JACK AND THE FATMAN — serial kryminalny
  - (5) Night Court — komedia
  - (7) Doogie Howser, M.D. — komedia
  - (11) Metropolitan Opera Presents — opera
  - 8:30 (5) My Two Dads — komedia
  - (7) Anything But Love — komedia
  - (20) Here's to Your Health — o zdrowiu
  - 9:00 (2) WISEGUY — serial kryminalny
  - (5) NBC News Special
  - (7) CHINA BEACH — serial wojenny
  - (9) (32) Dziennik
  - (50) Mary Tyler Moore — komedia
  - (66) Carol Burnett and Friends — komedia
  - 9:30 (20) Portrait of a Family — socjologia
  - (50) Odd Couple — komedia
  - (66) Kate & Allie — komedia
  - 10:00 (2) (5) (7) Dziennik
  - (9) Jeffersons — komedia
  - (20) Aerobik
  - (32) M*A*S*H — komedia
  - (50) Sanford & Son — komedia
  - (66) Brothers — komedia
  - 10:30 (2) Pat Sajak — program rozrywkowy
  - (5) Tonight — program rozrywkowy prowadzi Johnny Carson
  - (7) Nightline — program polityczny prowadzi Ted Koppel
  - (9) HILL STREET BLUES — serial policyjny
  - (20) Art of the Western World — film dokumentalny
  - (32) Comedy Express — program satyryczny
  - (50) All In The Family — komedia
  - (66) Barney Miller — komedia
  - 11:00 (7) FOLLOW THE FLEET — film fabularny
  - (11) Moods and Music — film dok

- mentalny
  - (32) Three's Company's Friends: The Ropers — komedia
  - (50) All In The Family — komedia
  - (66) Maude — komedia
  - 11:30 (2) Arsenio Hall — program rozrywkowy
  - (5) Late Night — program rozrywkowy prowadzi David Letterman
  - (9) PRIVATE LIFE OF SHERLOCK HOLMES — film fabularny
  - (20) From Socrates to Sartre — filozofia
  - (32) STAR TREK — serial science-fiction
  - (50) Odd Couple — komedia
  - (66) It's A Living — komedia
  - A.M.**
  - 12:00 (11) Chicago Tonight with John Callaway — dyskusja
  - (50) Webster — komedia
  - 12:30 (2) (11) Dziennik
  - (5) Later — wywiady ze znanymi ludźmi prowadzi Bob Costas
  - (50) After Hours — program rozrywkowy
- Indeks filmów**
- HORROR OF PARTY BEACH** ★★★ — film grozy ('64). (9 AM, 50)
- PLANET OF THE PROWL** ★ — film science fiction ('66). prod. włoskiej. (10:30 AM, 50)

SALVADOR ★ ★ ★ — dramat wojenny ('86). Reż. Oliver Stone. Doświadczenia dziennikarza amerykańskiego, Richarda Boyle (James Woods) w czasie wojny w El Salvador. Jim Belushi, Michael Murphy, John Savage. (7 PM, 9)

ENTER THE DRAGON ★ ★ ★ — film przygodowy ('73). Bruce Lee jako zakonnik wezwany do pomocy w zburzeniu imperium narkotyków. (7 PM, 32)

RUGGLES OF RED GAP ★ ★ ★ — komedia ('35). Bogaty Amerykanin uczy się manier od swego służącego, którego wygrał w karty. (7 PM, 50)

... AND YOUR NAME IS JONAH ★ ★ ★ — dramat psychologiczny ('79). Rodzina usiłuje się skomunikować ze swym głuchym chłopcem. (7 PM, 66)

FOLLOW THE FLEET ★ ★ ★ — musical ('36). Duet Astaire-Rogers do muzyki Irvinga Berlina. (11 PM, 7)

PRIVATE LIFE OF SHERLOCK HOLMES ★ ★ ★ — komedia ('70). prod. brytyjskiej. Reż. i scenariusz Billy Wilder. Robert Stephens, Colin Blakely. (11:30 PM, 9)

RANDOM HARVEST ★ ★ ★ ★ — dramat ('42). Ofiara amnezji z czasów I wojny światowej (Ronald Colman) odnajduje miłość i szczęście, pytanie na jak długo. (1 AM, 32)

D.O.A. ★ ★ ★ — dramat kryminalny ('49). Edmond O'Brien, Pamela Britton, Neville Brand. Pośrednik sprzedaży nieruchomości odkrywa, że został otruty, wolno działającą trucizną. Teraz zanim umrze, chce odnaleźć swojego mordercę. (2 AM, 5)

THERE GOES MY GIRL ★ ★ — komedia ('37). Ann Sothorn, Gene Raymond. (2 AM, 7)

TWO GIRLS AND A SAILOR ★ ★ ★ — musical ('44). z June Allyson, Gloria DeHaven i Van Johnsonem. (2:30 AM, 50)

JOHNNY FIRECLOUD ★ — dramat ('75). Pełna gwałtowności i okrucieństwa opowieść

o indiańskim młodzieńcu na drodze zemsty. (3 AM, 9)

YOU CAN'T FOOL YOUR WIFE ★ ★ — komedia ('40). Czyli "nie okłamiesz swojej żony", szczególnie gdy jest nią Lucille Ball. (3:30 AM, 7)

Najciekwasze programy dnia

WONDERWORKS — przedstawi dramat p.t. "Home at Last". Opowieść o sierocie zaadaptowanej przez farmerską rodzinę w Nebrasce. (1 PM, 11)

WONDERWORKS — przedstawi film fantastyczny "Gryphon", o niekonwencjonalnej anuczycielce, portafiaciej obudzić do pracy apatyczne dzieci z miasta. (2 PM, 11)

Design Classics — preegzaminowane zo-

staną dżnsy Levi, opracowane przez Levi Straussa dla kalifornijskich górników złota w 1853 r. (7:30 PM, 11)

Metropolitan Opera Presents: AIDA — opera Verdiego słynna za swych arii w wykonaniu Metropolitan Orchestra pod dykcją Jamesa Levine'a, z udziałem Placido Domingo w roli Radamesa, Aprile Millo w roli Aidy, Dolory Zajick, Sherrill Milnes, Paata Burchuladze, Dimitri Kavrakos i in. Nagranie z października z nowojorskiej Metropolitan Opera House. (8 PM, 11)

NBC News Special — Tom Brokaw i Jane Pauley przedstawiają reportaże z lat 80-tych, podkreślające najważniejsze zdarzenia ostatniej dekady. (9 PM, 5)

Moods & Music — program dokumentalny o chorobach maniakalno-depresyjnych u twórcach tej sławy co: George Friederic Handel, Robert Schumann, Hector Berlioz, Hugo Wolf. (11 PM, 11)

PM

- 5:00 (2) (5) (7) Dziennik
(9) Charles in Charge—komedia
(11) World of Survival—film przyrodniczy
(32) Family Ties—komedia
(50) Brady Bunch—komedia
(66) Punky Brewster—komedia
- 5:30 (9) WKRP In Cincinnati—komedia
(11) Business Report
(32) Mr. Belvedere—komedia
(50) Growing Pains—komedia
(66) Leave It To Beaver—komedia
- 6:00 (9) Cheers—komedia
(11) Dziennik
(32) Cosby Show—komedia
(66) HIGHWAY TO HEAVEN—serial przygodowy
- 6:30 (2) Entertainment Tonight—magazyn
(5) Hard Copy—magazyn informacyjny
(7) Wheel of Fortune—teleturniej
(9) Night Court—komedia
(32) Current Affair—magazyn informacyjny
(50) Silver Spoons—komedia
- 7:00 (2) 48 HOURS—magazyn informacyjny
(5) Cosby Show—komedia
(7) Ice Capades
(9) LIBERTY BOWL
(11) Chicago Tonight with John Callaway—dyskusja
(20) Bodywatch—o zdrowiu
(32) COAST TO COAST—film fabularny
(50) MANNEQUIN—film fabularny
(66) RETURN OF FRANK CANNON—film fabularny
- 7:30 (5) Different World—komedia
(11) Sneak Previews — recenzje filmowe
- 8:00 (2) ISLAND SON—serial obyczajowy
(5) Cheers—komedia
(11) Jacques Cousteau's North America—film dokumentalny
- 8:30 (5) Dear John—komedia
(20) J. francuski
- 9:00 (2) CBS NEWS SPECIAL
(5) L.A. LAW—serial obyczajowy
(7) Prime Time Live—magazyn informacyjny
(11) MYSTERY! —serial kryminalny
(32) Dziennik
(50) Mary Tyler Moore—komedia
(66) Carol Burnett & Friends—komedia
- 9:30 (50) Odd Couple—komedia
(66) Kate & Allie—komedia
- 10:00 (2) (5) (7) (9) Dziennik
(11) Louis Rukeyser Looks at the Nineties—dyskusja
(20) Yoga
(32) M*A*S*H—komedia
(50) Sanford & Son—komedia
(66) Brothers—komedia
- 10:30 (2) Pat Sajak—program rozrywkowy
(5) Tonight—program rozrywkowy prowadzi Johnny Carson
(7) Nightline—program polityczny prowadzi Ted Koppel
(9) HILL STREET BLUES—serial kryminalny
(20) Your City Colleges—dyskusja

Czwartek, 28 grudnia

- (32) Comedy Express—program satyryczny
(50) All In The Family—komedia
(66) Barney Miller—komedia
- 11:00 (7) SHALL WE DANCE—film fabularny
(11) Newport Jazz '89
(20) The World: a Television History—film dokumentalny
(32) Three's Company's Friends The Ropers—komedia
(66) Maude—komedia
- 11:30 (2) Arsenio Hall—program rozrywkowy
(5) Late Night—program rozrywkowy prowadzi David Letterman
(9) EVIL UNDER THE SUN—film fabularny
(32) STAR TREK—serial science-fiction
(50) Odd Couple—komedia
(66) It's A Living—komedia

A.M.

- 12:00 (11) Chicago Tonight with John Callaway—dyskusja
(50) Webster—komedia
(66) American Skier—program sportowy
- 12:30 (2) (11) Dziennik
(5) Later—wywiady ze znanymi ludźmi prowadzi Bob Costas
(32) Taxi—komedia
(50) After Hours—program rozrywkowy

Indeks filmów

SLAUGHTER OF THE VAMPIRES ★ — włoski film grozy ('62). Młode małżeństwo nawiedzają wampiry. (10:30 AM, 50)

COAST TO COAST ★ ★ — komedia ('80). Z powodów wiadomych mąż usiłuje swoją bogatą małżonkę zadeklarować szaloną. Dyan Cannon i Robert Blake. (7 PM, 32)

MANNEQUIN ★ ★ ★ — dramat psychologiczny ('37). Spencer Tracy, Joan Crawford, Alan Curtis, Ambitna dziewczyna i jej dwóch mężów. (7 PM, 50)

RETURN OF FRANK CANNON ★ ★ — dramat kryminalny ('80). William Conrad gra detektywa na emeryturze poszukującego mordercy przyjaciela. (7 PM, 66)

SHALL WE DANCE ★ ★ ★ ★ — musical ('37). Fred Astaire i Ginger Rogers. (11 PM, 7)

EVIL UNDER THE SUN ★ ★ — kryminał wedle Agaty Christie ('82). prod. brytyjskiej. Peter Ustinov jako Hercule Poirot. (11:30 PM, 9)

DISHONORED LADY ★ ★ — dramat ('47). Pewna dziewczyna zostaje zaplątana w morderstwo. (2 AM, 5)

MELODY CRUISE ★ ★ — musical ('33). Phil Harris. (2 AM, 7)

PARADISE ★ ★ — film przygodowy ('82). (3 AM, 9)

KISMET ★ ★ — musical ('55). Howard Keel i Ann Blyth. (3 AM, 50)

LAUGH AND GET RICH ★ ★ — komedia ('31). Hugh Herbert i Edna May Oliver w nagle wzgogaczonym małżeństwie. (3:30 AM, 7)

Najciekawsze programy dnia

WONDERWORKS — australijski dramat p.t. Captain Johnno o niedosłyszącym chłopcu szukającym przyjaciół. (1 PM, 11)

Ice Capades — to program rozrywkowy łączący w sobie łyżwiarskie pokazy, show komików i muzyczne koncerty. Gospodarzami są Jason Bateman i Alyssa Milano. (7 PM, 7)

CBS News Special — program w którym Andy Rooney wyjaśnia jaki był ostatni rok. (9 PM, 2)

Louis Rukeyser Looks at the Nineties — dyskusja z udziałem ekonomistów Johna Kennetha Galbraitha, Miltona Friedmana, Carli Hills, Johna Phelana Jr. z New York Stock Exchange, Petera Ueberrotha, Carla Icahna z Bank of Tokyo's Keikichi Honda. (10 PM, 11)

Newport Jazz '89 — najciekawsze wydarzenia z popularnego festiwalu jazzowego: Dianne Reeves, Mel Torme, Herbie Mann, Wynton Marsalis, George Shearing, Newport All Stars, Spyro Gyra. (11 PM, 11)

BIRTH OF A LEGEND ★ ★ — film dokumentalny o kococie, który staje się opiekunem stada owiec. (2 PM, 32)

I KARNAWAŁOWY BAL PRASY, RADIA I TELEWIZJI

odbędzie się 20 stycznia 1990 roku
w sali bankietowej

"Chateau Ritz"

9100 N. Milwaukee, Niles

Udział swój w balu zapowiedzieli:

Członkowie redakcji: "Dziennika Związkowego," "ALFY," "Kobiety," "Kurier," "A'Propos," "Panoramy," "Kalejdoskopu Tygodnia," "Zgody" prowadzący programy radiowe przez radiostacje: WPNA (Na serio, Zofia Boris, Łucja Śliwa, 3 Zmiana), WEDC (Gramza, Tomczyński), WSBC, WSSY (Czarnecki), WVVX oraz telewizyjny kanał 25 (kablowy)—ETC.

Do tańca grać będzie 10 osobowa orkiestra swingowa pod dyrekcją:

Lincolna McGraw-Beauchampa

Cena biletu tylko \$50 od osoby

(całość dochodu przeznaczona jest na cele charytatywne)

Podawany będzie obiad z 5 dań, bar otwarty (bezpłatny) przez 4½ godziny—Bilety sprzedawane będą tylko do 13 stycznia

Więcej informacji można uzyskać telefonując
na numer 312/777-5882

Bilety do nabycia: 5146 W. Belmont (przy Laramie)

Magdalena Trzeńska

Księżniczka Na Domku

(33)

Teraz już byłam Pruja, więc prułam.

— Brawado to nie jest żaden swój chłop. Swoją cholę to przecież może znać polskie cielę spod miejscowości P., albo spod Nowego Targu. Zagrałam ostro.

— Spod Nowego Targu, nie. Góral to nie jest cielę. Góral to jest od razu byk!

— A Brawado?

— Brawado — to jest Polak, zresztą też byk. Facet, który się przystosował i tu zamienił się w bizona. Nie ma już lepszej klasy, panusiu. Takie rozmowy filmowe toczono, a poza tym bezpieczne, bez polityki. Kolega Leszek, "góral niziny", zwany też Świerszczem, przyjaciel intymny Loli la bomba, zakropiłszy sobie, wpadał w trans. Taka mała scena polska w mieście Chicago — Świerszcz w wielogodzinnym monologu, zwykle właśnie w poszukiwaniu definicji bizona.

Śliczni polscy malowani chłopcy z Milwaukee i okolic mieli tęgie kompleksy. Potem miałam się dowiedzieć kto był prawdziwym Brawado — człowiek, który zrobił bardzo duży szmal. Jakoby, przynajmniej tak mówiono. Czasem ludzie z bardzo średnim szmałem potrafiały wytworzyć wokół siebie stosowną atmosferę, więc to jednak trzeba uważać. Dziwna znała Lolę i Świerszcza, znała też Dzikę, a nawet korzystała z jej usług.

— I co pani o niej myśli? — zapytałam, robiąc najgłupszą minę w świecie.

— Jest bardzo przystojna.

— Była bardziej — syknęłam. Zaraz też zlekłam się, że Dziwna zacznie mnie wypytywać: "a to znałyście się?, a to od kiedy? a to po co?" Dziwna jednak po to była właśnie Dziwna, że nie pytała o takie rzeczy. Powiedziała jeszcze: "To człowiek, który się przekreślił o 360 stopni. Rodzona matka nie mogłaby jej rozpoznać."

— Spoczywa na cmentarzu w pięknym rodzinnym grobowcu.

— To i lepiej — dorzuciła Dziwna. Dziką pewnie zresztą tam nie była?

— Na cmentarzu? Nie! ani na pogrzebie.

— Bo i po co? To koszt: bilet, pobyt, kwiaty i ten żal — co go w sercu nie ma!

— Ona w ogóle nie była w Polsce.

— Tu jej Polska.

— Ale co takiego tu ma, proszę pani? — udałam niedorozwinięte dziecko, a już wiedziałam, że Dziwna lubi tłumaczyć.

— Tu ma mieszkanie.

— Tam też miała.

— Tu ma samochód.

— Tam też miała marnego grata.

— Tu w jej szafie pałak się ugina pod ciężarem ubrań rozmaitej maści.

— Fakt — powiedziałam, ale tu nie ma gdzie ich nosić.

— Nie ma lub ma, ale pałak się gniewa trochę brylantów sobie dokupiła.

— W Polsce nie miała biżuterii, to się zgadza, ale jaka była piękna, szykowna, lekka.

— Tu jest też piękna, tylko ociężała piękna, ale tu przecież nie chodzi o urodę. W skórę twarzy, w to co widać najczęściej, w to muszą być wstrzyknięte pieniądze. Ciężar, połysk, blask, ja wiem co? W paznokciach, we włosach, pieniądze wszędzie!

— A te dzieci w Polsce? . . .

— Co za dzieci?

— Dwóch chłopców porzuciła.

— Porzucą się męża albo ziemię.

"Nie rzucim ziemi . . ." — śpiewają dobrowolni emigranci.

— A z dziećmi to co?

— Dzieci? Dziwna zastanowiła się. To jest coś więcej niż porzucić tylko. A w jakim wieku były te dzieci?

— Najmłodszy miał 7 lat.

— No, to się zabija. Dzieci w tym wieku to się zabija! I w tym momencie rozmowa rozpadła się. Jednakże znajomość z Dziwną była dość trwała — zważywszy na amerykańskie warunki — przez dwa lata kontaktowałyśmy się, a to już jest sukces. Telefonowałam do niej późnymi wieczorami, zamknięta w łazience z lewym uchem przytkniętym do słuchawki, a prawym do drzwi. Chrapanie babki dawało gwarancję półgodzinnej pogaduszki. Potem było tak źle! . . .

Dziwna znała nawet Patelniczkę, córkę Cygana, byłam przy jej porodzie

20 lat temu. Spili nas potem na zabój. Zdaje mi się, że wszyscy nocowaliśmy, tak . . . na pewno nocowaliśmy w cygańskiej chałupie — lekarz, kierowca i ja. Wódka była aż gęsta, ziołowa, cygańska. Cyganie byli trzeźwiutcy, coś tam markowali tylko.

— Piękna jest, bardzo piękna, a ubiera się przy tym jak modelka — powiedziała mi raz Dziwna.

— Ale tu pięknych lub zrobionych tylko na piękne jest dużo, tu jest zatrzesienie takich, no i co? Sekretareczkami się stają.

— Ona była pielęgniarką, jeszcze chyba nawet nie miała dyplomu, ale już pracowała w szpitalu — takim pięknym, takim wyposażonym, żydowskim i nad jeziorem.

— No i co?

— I właśnie pod tym szpitalem poznała bogatego starca w momencie, kiedy wsiadała do swojego samochodu. Rozumie teraz pani, że lokalizacja ważna rzecz.

— Ależ bezprzecznie, rozumie się i wiadomo — skwapliwie zgadzałam się z Dziwną. Tu coś jest nie w porządku — dodałam po chwili — ludzie na mieście mówią, że wyszła za męża za młodego człowieka. Czy pani wie co pani mówi?

Dziwna wiedziała co mówi. Położyła palec na wargach, a ja umilkłam.

— Wyszła za męża za bardzo młodego człowieka . . . potem . . . w konsekwencji. Zaczęło się to wszystko jednak pod szpitalem, kiedy wsiadała do swojego wraka, czegoś co kupiła za dwie stowy. Takie pudło pełne dziur, rozumie pani?

C.D.N.

SKŁADAJĄC SERDECZNE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNO - NOWOROCZNE

BIURO MEC. JOHN'A ROKACZ'A

adwokata mówiącego po polsku
i praktykującego od blisko 20 lat
zawiadamia o nawiązaniu współpracy

z MEC. BARBARĄ SHERMAN

sędzia w sprawach o:
ODSZKODOWANIA ZA WYPADKI (CHOROBY ZWIĄZANE Z
WYKONYWANIEM PRACY). NASZE BIURO ZAPEWNI CI
UZYSKANIE NALEŻNEJ REKOMPENSATY ZA PONIESIONE
STRATY. Po informacje, konsultacje dzwoń:

A-D-W-O-K-A-T

2-3-9-0-5-2-8

W ten dzień, pachący igliwem
I w tę noc tak inną od innych,
Kiedy serca są bardziej tliwe,
A nasz dom jeszcze bardziej gościnny.

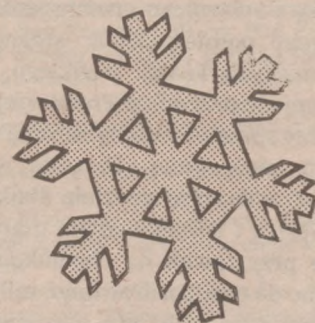
W ten dzień roziskrzonych spojrzeń
Skierowanych na niebo, do góry,
Kiedy wzork nasz ciemności drąży,
Kiedy gwiazdę widać przez chmury.

Więc w tę noc, wiecie jaką, córeczki,
Kiedy różne się dzieją dziwy,
Ludzkim głosem mówią owieczki;
In excelsis — się baran odzywa.

Idzie Bóg, idzie miłość, nadzieja
Na dzień lepszy, na lepszych ludzi;
Promyk ciepła po zimnych zawiejach;
Lepszy świat, który jutro się zbudzi.

Niech opłatek, jak chleb się rozmnoży
I nakarmi głodnych do syta.
Niechaj zło się miłością zatrwoży,
A błądzący o drogę zapyta.

Więc w tę noc, daj mi Boże nadzieję,
Daj mi siłę, wytrwałość, myśl bystrą,
Wiarę w ludzi i wiarę w siebie,
Gdy do domu powrócę — nad Wisłą.

Jan Tadeusz Stanisławski

Kabarety

i Kobiety

Wspomnienia Pobieżne i Niepoważne

(40)

Aż nadszedł dzień smutnego balu. Ostatniego, pożegnalnego balu pierwszej STODOŁY. Po tym balu miano zakończyć działalność w budynku przy ulicy Emilii Plater pod numerem 49. Ze sceny uroczysto wyrwano symboliczną deskę i uchwalono przeniesienie jej do nowego pomieszczenia: stołówki budowniczych Teatru Wielkiego, mieszczącej się przy ulicy Trębackiej. Przenosiny sprzętów odbyły się dnia następnego, ciężarówką. Dorożką wieziono szyld, w dorożce siedziała dixilandowa orkiestra i wściekle grała marsze, ludzie przystawali na chodnikach, machano do nas, pozdrawiano, milicja zatrzymywała ruch, żeby nas przepuścić.

A potem stary budynek rozebrano i, jak ktoś opowiadał, przeniesiono na Mazury, gdzie zmontowano go odnowa. Deska wyrwana ze sceny gdzieś się zapodziała, a stary zespół się rozleciał. Tak zamknęła mi się pewna epoka w moim życiu, która zupełnie przewróciła moje poprzednie plany życiowe i pchnęła mnie w zupełnie niespodziewaną stronę.

W krótko po owym balu poszedłem na przedstawienie do STS-u. Kiedy kupowałem bilet, mająca tego dnia dyżur w kasie Ziuta Utrata zapytała mnie:

— Stary, co ty teraz robisz?

— Nic. — Odpowiedziałem zgodnie z prawdą.

— A może być do nas przyszedł?

— Może... A co trzeba w tym celu zrobić?

— Zadzwoń do Markuszewskiego.

Zadzwoń. I oto stało się to, czego

nie osiągnąłem przeszedłszy dwa szczeble eliminacji sześć lat wcześniej: zostałem członkiem zespołu Teatru Satyryków STS w Warszawie na kolejnych dwanaście lat...

Tyle tylko, że nie był to wtedy jeszcze teatr zawodowy na sto procent. Ale nie był też już i zupełnie amatorski. Prędzej by go można było nazwać teatrem "ochotniczym". Często też używaliśmy tego określenia dla oddania charakteru naszej dziwnej pod wieloma względami, placówki kulturalnej. Autorami byli już zawodowcy, żyjący z pisania, tacy jak: Agnieszka Osiecka, Andrzej Drawicz (ten sam, który został ostatnio prezesem radia i telewizji), Andrzej Jarecki, Jarosław Abramow, Witold Dąbrowski, Ziemowit Feddecki, Andrzej Krzysztof Wróblewski, Stanisław Tym. Wkrótce i ja "doszłusowałem" do tego szlacheckiego grona. Pisało też wielu innych autorów. W zasadzie — mógł pisać każdy, i chętnie i mile był widziany, byleby pisał tak, jak należało pisać dla STS-u. A jak należało pisać — o tym decydowała rada artystyczna.

Trzon wykonawczy stanowili zasadniczo amatorzy, to znaczy — my wszyscy. Ale byli też i zawodowcy, współpracujący z nami, tacy jak Alina Janowska, czy Wojciech Siemion. Wtedy my tworzyliśmy dla nich coś jakby tło. Kiedy jednak przychodziło do zrobienia składanki satyrycznej, która była swoistego rodzaju "specialité de la miason" Teatru — wtedy graliśmy tylko my: Od strony muzycznej czuwał nad całością na ogół Marek Lusztig, a głównym reży-

serem był Jerzy Markuszewski. Asystowała mu przeważnie, studiująca wtedy reżyserię, Olga Lipińska.

Nieraz korzystaliśmy z piosenek zaprzyjaźnionego z nami Bułata Okudźawy. Przeważnie tłumaczył je wtedy Ziemowit Feddecki, postać niezwykle ciekawa, do której jeszcze wrócę.

W czym tkwiła siła STS-u, na czym polegała jego, nazwijmy to, estetyka?... Początkowo nie umiałem się w tym zupełnie połapać. A wyszło to już na pierwszych, czytanych próbach. "W tym miejscu musi się pan zatrzymać, ponieważ będzie pan tu miał śmiechy, i źle by było gdyby panu zagłuszyły następną kwestię" — tłumaczył mi Jerzy Markuszewski. Ja kiwałem głową, że dobrze, że rozumiem, i... i nic nie rozumiałem. Zdanie, które miało być śmieszne, wydawało mi się zdaniem co najmniej nudnym. "Pamiętajcie, że w tym miejscu będą brawa, i dlatego z powtórką refrenu należy bardzo uważać" — pouczał Markuszewski jakiś duet wokalny. A ja też nie rozumiałem o co mu chodzi.

Aż przyszła premiera — i wszystko się sprawdziło. Śmiech był tam, gdzie miał być, brawa były tam, gdzie zaplanowano. Z czego to się brało?... Brało się z pełnej świadomości tego, co się chce widzowi powiedzieć. A co się chce widzowi powiedzieć — to było ustalane już na pierwszym zebraniu rady artystycznej, poszerzonej o zespół autorski. Potem autorzy przynosili teksty i zaczynało się mozolne kleczenie kolejności.

Zanim jeszcze powstał pełny scenariusz — zaczynały się próby. Ponieważ wszyscy prawie pracowali lub studiowali — próbowało się popołudniami, wieczorami. Próbowano się w niedziele i święta, a gdy premiera była tuż, tuż — pozostawało się na noc. Kiedy program był z grubsza podszlifowany — Markuszewski urządzał pokaz dla rady artystycznej. Mimo, że nie było zakazu wstępu na zebranie rady po takiej pokazówce — woleliśmy się tam nie pokazywać, aby nie usłyszeć straszliwych nieraz opinii na nasz temat. Ale co ciekawe: Markuszewski, który podczas prób potrafił po nas "jeździć jak po burym kocie", na naradach owych zmieniał front o 180 stopni i bronił nas jak lew. Często jednak nie było czego

bronić. Aktor był za słaby, albo wyłaziła mialkość tekstu. Wtedy dokonywano bezwzględnych cięć chirurgicznych.

Autorzy zasiadali ponownie, nanosili poprawki, często przynosili nowe, znacznie lepsze teksty. A nie rzadko było i tak, że najlepszy tekst dostawało się na dzień przed premierą.

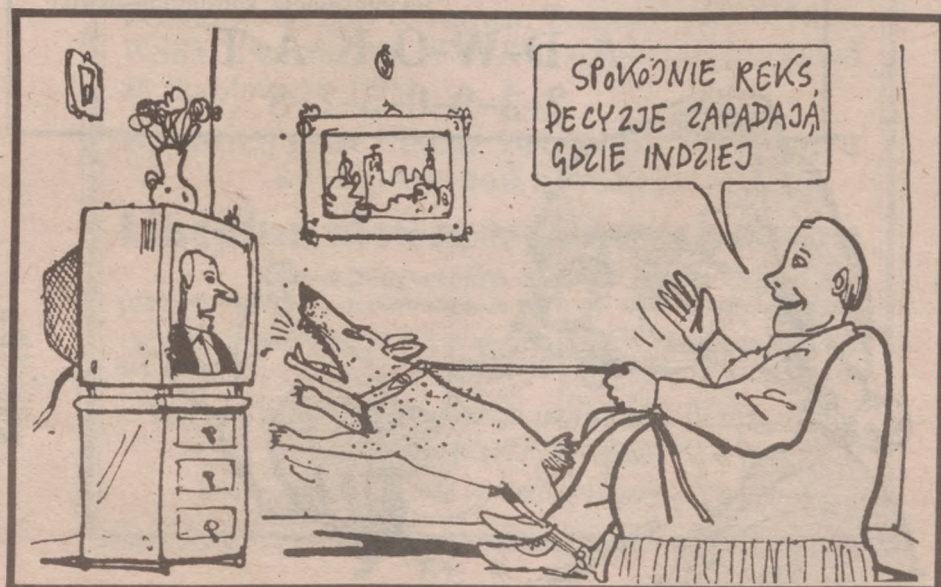
Jak grano w STS-ie?... Zasadniczą metodą była wierność wobec tekstu. "Jeżeli nie wiesz co robić na scenie — powiedz wyraźnie co masz do powiedzenia i zjeżdżaj" — tak bym to ujął w sposób lapidarny. Tępiono bezwzględnie wszelką szmirę. Często więc wykonanie piosenki polegało na tym, że się stało i po prostu i zwyczajnie — śpiewało. Ważny był też tzw. "kontakt z widownią", dostrzeganie widza, szukanie jego oczu, wypatrywanie twarzy. Z tego też względu żartowaliśmy z nas samych, że naszą metodą sceniczną jest "stójka" i "mądre oko STS-u". Nikt tak wspaniale tego "mądrego oka" nie umiał pokazywać jak Staś Tym.

Przed premierą odbywała się jeszcze jedna pokazówka dla rady artystycznej i cenzury. Zapraszaliśmy na nią rodziny i przyjaciół. Często przychodziła też warszawska szkoła oficerska pożarnictwa, jako że jej elewi pełnili u nas ochotniczo dyżury strażackie podczas przedstawień.

A potem następowała premiera. Musieli się na niej znaleźć obowiązkowo wszyscy ci, którzy liczyli się w świecie kultury stołecznej. Pojawiali się snobi i cmokierzy. Dla tej śmietanki robiony był częściowo program, ona puszczała famę na miasto. Ale nie tylko na nią stawialiśmy. Mieliśmy swych zagorzałych zwolenników i przyjaciół w całej Polsce. Walili do nas drzwiami i oknami studenci, nauczyciele z prowincji, uczniowie szkół średnich, podchorążowie Wojskowej Akademii Technicznej, inteligencja techniczna.

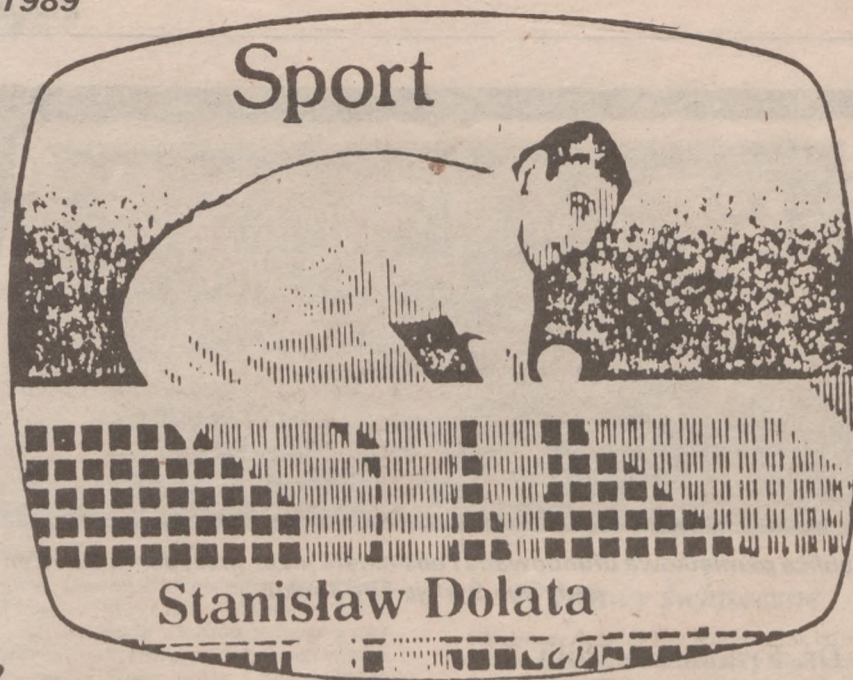
W czasie premiery, Jurek Markuszewski nigdy nie wychodził na salę. W ogóle wołami trudno by go było zawlec na obejrzenie tego, co wyreżyserował. Siedział na podłodze garderoby męskiej, w kącie, od czasu do czasu przypominał dawane wcześniej wskazówki. I pociągał koniak z butelki. Tym sposobem zabijał największą treść z nas wszystkich.

c.d.n.

Comaneci tylko na początku miała zadowoloną minę...

"Z BOHATERA NA..."

Nadia Comaneci, pierwsza gimnastyczka w historii Igrzysk Olimpijskich, która otrzymała za swój występ perfekcyjną "dziesiątkę" przyleciała do Stanów Zjednoczonych w charakterze bohatera, który wyrwał się spod żelaznej ręki "Tytana Tytanów" czyli maniakalnego wodza Rumunii, Nicolae Ceausescu. Dziennikarze nie tylko z USA zgotowali jej na lotnisku Kennedy'ego w Nowym Jorku owacyjne przyjęcie, zaś bardzo wnikliwa prasa europejska zaczęła się przyglądać życiu Nadii w Rumunii.

Znakomita gimnastyczka nie ukrywała, że nie powodziło się jej najgorzej: wraz z rodziną mieszkała w osmio pokojowej willi w Bukareszcie, jeździła samochodem zaopatrzoną w tylko trzy cyfry na tablicy rejestracyjnej (w Rumunii to prawdziwy symbol wysokiej pozycji politycznej, uprawionej do parkowania gdzie się chce, jeżdżenia z jakąkolwiek szybkością, czy swobodnego popijania alkoholu w czasie jazdy). W odróżnieniu od swych rodaków, którzy muszą stać w kolejkach po parę ziemniaków, Nadia mogła robić zakupy w specjalnych, doskonale zaopatrzonych sklepach dla miejscowej władzy.

Uwagze wnikliwych dziennikarzy nie uszedł oczywiście też trwający przez cztery lata romans Nadii z nie byle kim, bo synem Ceausescu, Nicu. Znajomość się popsuła, gdy Nadia została przyjaciółką reprezentanta Rumunii w piłce nożnej, Iona Geolga, który wraz ze swymi kolegami musiał stoczyć bitwę na pięści z Nicu i jego ochroną osobistą.

Dlaczego w takim razie, mimo wszystkich udogodnień, Comaneci zdecydowała się na dramatyczną ucieczkę przez zieloną granicę, najpierw do położonych w pobliżu Węgier, a później do Austrii i w końcu do USA?

Zdaniem Margarity von Moltke, długoletniej przyjaciółki Comaneci, Nadia zdecydowała się na ucieczkę, dopiero wtedy, gdy Ceausescu zabronił jej opuszczać Rumunię i nie wyraził zgody na wyjazd Comaneci na

Igrzyska Olimpijskie w Seulu. "Jeśli Nadia dostałaby paszport, nigdy nie zdecydowałaby się na ucieczkę z Rumunii" — powiedziała Margarita — "Jak nie udało jej się wyjechać do Seulu, postanowiła uciec".

Ucieczkę zaplanował 38-letni Konstantin Panit, żyjący z żoną i czworgiem dzieci na Florydzie. W pierwszych artykułach na temat ucieczki Nadii, Panit występował w roli bohatera, który z narażeniem własnego życia przemycił Nadię oraz pozostałych członków ucieczki spod panowania Ceausescu. Nastroje trochę się zmieniły, gdy okazało się, że Panit jest już od paru lat "przyjacielem" Comaneci, która zamierza właśnie z nim układać sobie życie. Sama gimnastyczka była zaskoczona faktem, jak szybko prasa przemianowała ją z "bohatera na dziwkę", która odbiera żonę męża, a czwórcę dzieci ojca.

Błyskawicznie uciuchły spekulacje na temat ewentualnego zatrudnienia Nadii w charakterze konsultanta kadry USA w gimnastyce, pojawiły się natomiast sensacyjne doniesienia o tym, jak Nadia kupowała na Florydzie luksusowy samochód za 20 tysięcy dolarów. Pieniądze pochodzą podobno od jednego z angielskich dzienników wielonakładowych, któremu Nadia zaoferowała wyłączenie na drukowanie jej wspomnień z Rumunii...

Nadia Comaneci otrzymała z USA status uchodźcy politycznego, choć w świetle podanych faktów, nie za bardzo wiadomo, kto i w jaki sposób prześladował byłą świetną gimnastyczkę. Sama Nadia musi jak najszybciej zrozumieć, że skończyły się czasy specjalnego uprzywilejowania, że w USA musi się jako najszybciej dostosować do panujących tutaj reguł gry. Jak romas, to tylko z kawalierem, jak kupować samochód, to najwyżej Yugo, bo inaczej nikt nie zaoferuje Nadii pracy na miarę jej możliwości, a sama Nadia skończy swą świetną karierę w roli "striptiserki na baticie", pokazując swe umiejętności grupce podpiitych Amerykanów...

SPORT W TV

Świąteczny tydzień w "sportowej" telewizji nie różni się zbyt od poprzednich czy też następnych — na szklanym ekranie nadal króluje koszykówka, tak w wykonaniu studentów jak i zawodowców, a także hokej i futbol amerykański.

22 grudnia, w piątek, o pierwszej po południu, ESPN przygotowuje dla nas transmisję z biegu zjazdowego kobiet, zaliczanego do punktacji Pucharu Świata, natomiast o 6:30 wieczorem, również kalbrowy SportsChannel, transmitować będzie wyjazdowy mecz Chicago Bulls z Atlanta Hawks. Pół godziny później, TNT przekazywać będzie transmisję z innego meczu NBA — New York Knicks i Washington Bullets. O ósmej wieczorem, gratka dla sympatyków boksu, którzy na ESPN będą mogli zobaczyć pojedynek w wadze ciężkiej między Michaeliem Moorer'em a Mike Sedillo. Dla tych, którzy przedkładają żywiołowość koszykówki uniwersyteckiej nad wyrachowanie zawodowców spod znaku NBA, SportsChannel przygotował nagrany wcześniej mecz pomiędzy Notre Dame a Marquette. O 11:30 czyli dla najwytrwalszych, kanał 26 prezentować będzie mecze piłki nożnej.

Sobota, 23 grudnia, upłynie telewizjom pod znakiem koszykówki uniwersyteckiej — o 11

grać będą zespoły North Carolina i Kansas State (ESPN), o 12:30 UNLV zmierzy się z Iowa (kanał 7), o 2 chicagoskie DePaul podejmą na własnym parkiecie Marquette (kanał 2) natomiast o 3 obejrzymy powtórkę z finału NCAA czyli mecz Michigan - Seton Hall (kanał 7). W sobotę nie zabraknie oczywiście także innych pozycji programowych — przyspieszająca tempo liga futbolowa, zaprezentuje nam mecze New York Jets kontra Buffalo Bills (11:30, program piąty) oraz Seattle Seahawks kontra Washington Redskins (3:00, program 2) oraz Houston Oilers i Cleveland Browns (7:00 ESPN).

Godne polecenia są też oczywiście mecze z udziałem chicagoskich zespołów — Chicago Bulls będą gośćmi 76-ers (kanał 9, godz. 6:30), natomiast o siódmej wieczorem, na SportsChannel zaprezentują się nam hokeiści Chicago Blackhawks i Toronto Maple Leafs.

W niedzielę, 24 grudnia, z isticie wigilijnym spokojem, możemy zasiąść przy telewizorach i zobaczyć po raz ostatni w tym sezonie Chicago Bears, którzy zmierzają się w San Francisco z najlepszą drużyną ligi — 49-ers. Mecz, którego transmisja rozpocznie się o 3 po południu na kanale drugim, jest już tylko (a może aż), meczem o honorowe pożegnanie się z sezonem...

USA

Koszykarze Chicago Bulls coraz bardziej przekonują do siebie niedowiarków, którzy twierdzili, iż wraz z odejściem z funkcji trenera Collins'a, drużyna straci na wartości. Jak na razie Phil Jackson i spółka nie mają tego typu problemów, a "Byki" są w ścisłej czołówce swej grupy rozgrywek. Jak zwykle spóro braw zbiera Michael Jordan ale także pozostali członkowie podstawowej piątki — Paxton, Cartwright, Grant i Pippen należą do najlepszych na swoich pozycjach w całym NBA. W nadchodzący piątek i sobotę, Bulls będą grać mecz wyjazdowy — najpierw zmierzają się z Atlantą Hawks, w której składzie grają tak znani zawodnicy jak Dominique Wilkins czy Moses Malone, by dzień później stawić czoła Charlesowi Barkley'owi i Philadelphii 76-ers. Szczególnie ważny będzie mecz z Atlantą, która podobnie jak Bulls gra w Central Division NBA.

Nie mieli miłego pożegnania na Soldier Field Fotbaliści Chicago Bears, którzy przegrali na własnym stadionie z Green Bay Packers 28:40. Podopieczni Mike'a Ditki nie mogą już z siebie wykrzesać motywacji do dalszej

Blackhawks i Roenick — para na mistrza?

Koniec smutnego sezonu

walki i w zestawieniu z walczącą zażarcie drużyną z Green Bay sprawili wrażenie wprawdzie "Niedźwiedzi" ale za to już śpiących zimowym snem. Pożegnać smutny sezon 1989 przyjdzie Bears w jaskini lwa czyli na Candlestick Park, gdzie zmierzają się z drużyną Joe Montany, San Francisco 49-ers. San Francisco jest obecnie najlepszą drużyną ligi, a zwycięstwo Bears z takimi sławami, jak wspomniany Montana, Craig czy Rice, byłoby wielką sensacją. Czy stać na nią Chicago Bears?

Blackhawks prowadzą w tabeli Norris Division, i jeśli podobną formę uda im się utrzymać, aż do rozgrywek Pucharu Stanleya, możemy oglądać Blackhawks znów w roli zwycięzców.

Walter Payton oraz Chris Evert-Lloyd zostali zwycięzcami plebiscytu na najlepszego sportowca lat osiemdziesiątych, ogłoszonego przez redakcję "Chicago Tribune".

W konkurencji kobiet, Chris Evert zdobyła 35 procent głosów, wyprzedzając między innymi inną tenisistkę Martinę Navratilową (23 procent) oraz reprezentantkę golfa, Nancy Lopez (7 proc.). Wśród mężczyzn przewaga Paytona, byłego zawodnika Chicago Bears, była bardziej znacząca — nad drugim w klasyfikacji, Michaeliem Jordanem. Payton miał prawie 20 procent głosów przewagi. Trzeci na liście "Chicago Tribune" był również koszykarz, Larry Bird, a czwarty, doskonały quarterback San Francisco 49-ers, Joe Montana.

Po pierwszych niepowodzeniach, dobrze radzą sobie w halowych rozgrywkach piłkarskich Chicago Powers, którzy po zwycięstwie 10:6 nad Memphis objęli prowadzenie w National Division z siedmioma zwycięstwami i czterema porażkami. W American Division na pierwszym miejscu jest drużyna Canton, która ma na swym koncie komplet 11 zwycięstw.

ŚWIAT

Stuttgart (RFN). Po raz drugi z rzędu, tenisowa reprezentacja Republiki Federalnej Niemiec zdobyła Puchar Davisa. Bohaterem spotkania ze Szwecją okazał się wybrany niedawno tenisowym mistrzem świata, Boris Becker, który w pierwszej grze pokonał Stefana Edberga 6:2, 6:2 i 6:4, by wspólnie z Ericem Jelenem zwyciężyć w grze deblowej parę Jarryd, Gunnarson 7:6, 6:4, 3:6, 6:7 i 6:4. Decydujący o zwycięstwie, trzeci punkt, zdobył również B. Becker, wygrywając z Matsem Wilanderem, 6:2, 6:0 i 6:2.

Wkroczenie Polski na drogę demokracji życia społecznego i odbudowa zniszczonej przez totalitarny system gospodarki wolnorynkowej przestania, czy też spycha na dalszy plan, odkłamywanie historii i literatury polskiej. W prawdzie dużo ostatnio mówi się w kraju i pisze o "białych plamach" dotyczących historii Polski w ostatnich dziesięcioleciach, to jednak długo jeszcze trzeba będzie czekać na wypełnienie tych "plam" prawdą historyczną.

Totalitarny system polityczny determinował programowanie oświaty w Polsce. Nic dziwnego, iż w programach nauczania nie było miejsca na wzmianki, bądź krótkie biografie ludzi zasłużonych dla kultury i walki o niepodległość Ojczyzny.

Wymownym tego przykładem jest pianista zwany "drugim Chopinem", "poetą fortepianu", kompozytor, patriota, mąż stanu, Król Ducha Niepodległości Narodu Polskiego—Ignacy Jan Paderewski.

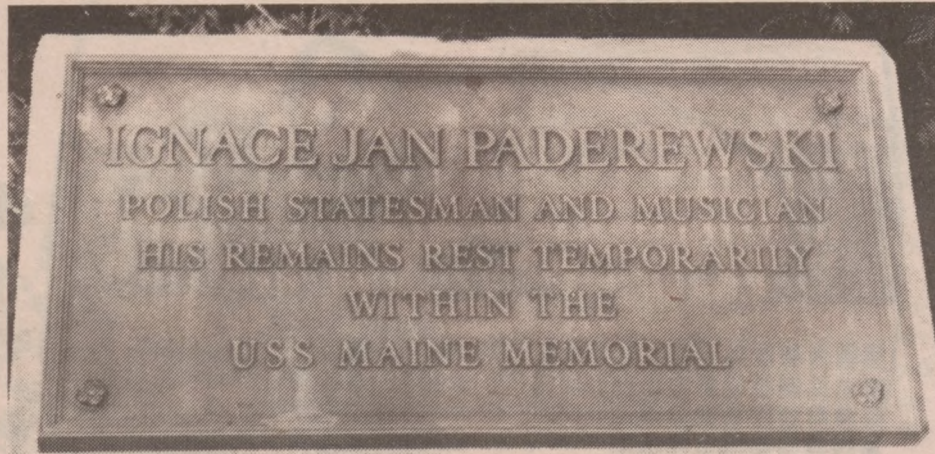
Obywatel świata na indeksie

Po drugiej wojnie światowej kilkanaście milionów młodych Polaków w czasie nauki szkolnej i studiów na wyższych uczelniach nie uczyło się i nic nie słyszało o naszym Rodaku, który cieszył się największym autorytetem w świecie, jako wybitny artysta, całym sercem, duchem i czynem oddany sprawie niepodległości Polski.

Znany był na całym świecie, szczególnie szanowany, a nawet uwielbiany w Ameryce, zarówno wśród Polonii jak i u wszystkich Amerykanów. Łączyły go więzy osobistej przyjaźni z kilkoma prezydentami Stanów Zjednoczonych, wielokrotnie koncertował w Białym Domu, położył wielkie zasługi w ugruntowanie przyjaźni polsko-amerykańskiej. Zawsze z wielkim uznaniem odnosił się do modelu demokracji amerykańskiej, krytycznie natomiast do rewolucji bolszewickiej i wszelkich form przemocy. Nie należał do żadnej partii politycznej, jego partią—jak mówił—była wolna, demokratyczna Polska. Tak więc postawa i przekonania polityczne Paderewskiego spowodowały umieszczenie Go na indeksie.

Do roku 1977 cała Jego biblioteka, będąca własnością Uniwersytetu Jagiellońskiego stanowiła tzw. "resy". Milczenie o Paderewskim zostało przerwane w roku 1980 za sprawą Solidarności. Kompozycje Paderewskiego nie były grane przez polskich pianistów, i to właśnie tych o światowej renomie. Zaczęto na nowo odkrywać Paderewskiego i uczyć się gry jego utworów. Wydano pamiętniki Mistrza tonów i "Zarys biografii politycznej", autorstwa M. Drozdowskiego.

Duży wkład w dzieło popularyzacji zasług i dorobku kompozytorskiego Paderewskiego wniosło Tarnowskie Towarzystwo Muzyczne. Towarzystwo przejęło jedyny zachowany na świecie dom Paderewskiego—dworek w Kaśnej, gdzie w roku 1988 otwarto Dom Pamięci i Muzyki Paderewskiego. Z dużą pomocą w tym dziele przyszła Fundacja Paderewskiego w Chicago, której prezes

Tablica pamiątkowa ufundowana i odsłonięta przez prezydenta J.F. Kennedy'ego 9 maja 1963 roku.

Dr. Franciszek Pulit

Paderewski czeka na powrót do wolnej Polski

Józef Jasiak przekazał wiele cennych pamiątek zebranych, bądź zakupionych w Chicago.

Aktualnie trwa odbudowa oficyn, na rekonstrukcję czeka zdewastowany i zdziczały 14-to hektarowy park. Od kilku lat organizowane są tu Dni Muzyki Paderewskiego z udziałem pianistów z różnych krajów świata. Istnieje zatem potrzeba, by wiedzę o tym wybitnym Polaku wraz jego muzyką popularyzować na całym świecie, przede wszystkim w ośrodkach polonijnych. Z uznaniem należy powitać inicjatywę Muzeum Polskiego w Ameryce i Fundacji Paderewskiego w Chicago zorganizowania Festiwalu Pianistycznego im. I. J. Paderewskiego.

Przywracanie Paderewskiemu należnego mu miejsca w historii i kulturze polskiej wiąże się z wykonaniem Jego ostatniej woli zapisanej w testamencie—aby jego ciało wróciło do wolnej Ojczyzny.

Przy trumnie Paderewskiego—Józef Jasiak i Franciszek Pulit. W głębi na drzwiach dzwon okrętowy.

Gdzie jest trumna z ciałem Paderewskiego?

Paderewski zmarł w Nowym Jorku 29 czerwca 1941 roku. Na polecenie prezydenta Franklina D. Roosevelta trumna z ciałem Paderewskiego spoczęła wśród największych bohaterów Ameryki na Cmentarzu Narodowym w Arlington koło Waszyngtonu. Mając na względzie ostatnią wolę zmarłego, trumnę umieszczono w krypcie poświęconej marynarzom krążownika "Maine", którzy zginęli w czasie jego eksplozji u wybrzeży Kuby w roku 1898. Nie należy się dziwić, iż w przewodniku po Cmentarzu nie ma wzmianki o Paderewskim.

Natomiast przewodnik w autobusie turystycznym, który obwozi odwiedzających to miejsce Amerykanów i turystów z całego świata (rocznie odwiedza Arlington National Cemetery ponad 4 miliony osób) wspomina na przystanku postojowym koło Amfiteatru o wielkim Polaku, który czasowo przebywa na

tym Cmentarzu w rotundzie pod masztem z pancernika. Jest to najbardziej oryginalny tymczasowy grobowiec Paderewskiego.

Miejsce tymczasowego spoczynku Paderewskiego usytuowane jest około 100 m na zachód od Amfiteatru, do którego po stronie wschodniej przylega Grób Nieznanego Żołnierza (Tomb of Unknown Soldier). Idąc alejką od Amfiteatru w kierunku rotundy, a raczej krypty, mijamy po prawej stronie gób astronautów, którzy zginęli w eksplozji Challenger'a w 1986 roku i grób Amerykanów poległych w czasie desantu na pustyni w Iranie w roku 1980.

Dochodząc do placu wokół rotundy (mast of the USS Maine), po prawej stronie znajduje się tablica ufundowana przez prezydenta J. Kennedy poświęcona Paderewskiemu. Prezydent osobiście dokonał jej odsłonięcia w dniu 9 maja 1963 roku.

Po przeciwnej stronie alejki, na cokole, Legion Amerykański umieścił tablicę informacyjną i w roku 1975 weterani Polskiego Legionu w Ameryce zasadzili na wprost wejścia do krypty lipę, umieszczając pod nią tablicę informacyjną. Na samej krypcie, zwanej tu rotundą, nie ma żadnej informacji, że w jej wnętrzu, na wózku, znajduje się trumna z ciałem I.J. Paderewskiego.

Dla odwiedzających Arlington wejście do krypty jest nie możliwe. Otwiera się ją delegacjom rządowym oraz w dniu Święta Niepodległości 11 listopada. W powojennej historii Polski żaden premier rządu polskiego nie złożył tu wizyty, odnotować należy jedynie obecność byłego marszałka Sejmu Romana Malinowskiego.

Bieg historii sprawia, że pierwszym premierem, który odwiedzi miejsce tymczasowego spoczynku, Paderewskiego można powiedzieć "postojem" w oczekiwaniu na powrót do wolnej Ojczyzny, będzie bezpartyjny premier Tadeusz Mazowiecki.

Starania Fundacji Paderewskiego w Chicago zostały uwieńczone sukcesem. Zarząd Cmentarza zezwolił w dniu 2 grudnia 1989 na otwarcie krypty dla przedstawicieli Fundacji—prezesa Józefa Jasiaka i pełnomocnika Fundacji w Polsce Franciszka Pulita w celu wykonania dokumentacyjnych zdjęć do książki o polskim domu I.J. Paderewskiego.

Czeka na powrót do wolnej Polski

Niebawem, bo w 1991 roku minie 50 lat tymczasowego pobytu na Cmentarzu Arlington ciała Paderewskiego umieszczonego w trumnie na wózku co również jest ewenementem na skalę światową, by trumna na wózku cmentarnym spoczywała pół wieku! Okazać się może, że okres oczekiwania na powrót do wolnej Polski przedłuży się.

Niezwykłość miejsca tymczasowego spoczynku ciała Paderewskiego była przyczyną również niezwykłego zdarzenia. Dziwnym zbiegiem okoliczności w roku 1982, a więc w stanie wojennym, przeprowadzano remont i konserwację rotundy, którą po dzień dzisiejszy pod-

tapia woda gruntowa, mimo położenia na kulminacji wzniesienia. W czasie tych prac trumna Paderewskiego znajdowała się po raz pierwszy poza kryptą.

Dłuższe wystawienie trumny na działanie czynników atmosferycznych spowodowało częściowe uszkodzenia zewnętrznej dębowej trumny, wewnątrz której znajduje się metalowa trumna z zabalsamowanymi zwłokami Paderewskiego. Polacy, którzy w roku 1982 odwiedzali Cmentarz byli zbulwersowani tym widokiem interweniując w Zarządzie Cmentarza o odpowiednie zabezpieczenie trumny. Epizod ten zakończył się pomyślnie.

Mast of the USS Maine tymczasowy grobowiec I.J. Paderewskiego

Na wzór pierwszej, wykonano nową drewnianą zewnętrzną trumnę i wymieniono na nowy wózek, na którym ponownie została umieszczona. Zmieniono również miejsce jej postoju w krypcie, obecnie znajduje się przy samych drzwiach wejściowych, a zatem już przybliżyła się o parę metrów ku wolnej Ojczyźnie.

Nikt dotąd nie wychodzi jej na przeciw. Prezes Fundacji Paderewskiego w Chicago Józef Jasiak i ja także mamy nadzieję, iż w roku 1991, w którym świętować będziemy 200-lecie Konstytucji 3 Maja i 50-tą rocznicę śmierci Króla Ducha Niepodległości Narodu Polskiego — Ignacego Jana Paderewskiego zostanie powołany międzynarodowy komitet do sprowadzenia ciała Paderewskiego do wolnej Ojczyzny i przygotowania mu godnego miejsca na Wawelu.

Czas nagli, za wykonanie testamentu naszego Rodaka jesteśmy wszyscy odpowiedzialni, by pozostał dla nas i dla przyszłych pokoleń wzorem patrioty, Polaka i obywatela.

Louise Nevelson — rzeźba. Galeria Gray, 620 N. Michigan Ave. Do 13 stycznia. Tel.: 642-8877.

Waves and Plagues: The Art of Masami Teraoka wystawa akwareli urodzonego w Japonii Amerykanina prezentowana jest przez Dept. of Cultural Affairs w Chicago Public Library Cultural Center przy 78 E. Washington St. Pon.-czw.: 9 a.m.-7 p.m.; pt.: 9 a.m.-6 p.m.; sob.: 9 a.m.-5 p.m. Tel.: F-I-N-E-A-R-T.

Muzea

Muzeum Polskie w Ameryce zaprasza na fotograficzną wystawę *Polska dzisiaj w obiektywie prof. Judith Cieślak*. Do 23 grudnia. Muzeum Polskie znajduje się przy 984 N. Milwaukee. Tel.: 384-3352.

Stephen Deutch, Photographer: From Paris To Chicago, 1932-1989 — wystawa dokumentująca twórczość i karierę jednego z najbardziej znanych chicagoskich fotografików. Do 30 grudnia. Wstęp wolny. Chicago Public Library Cultural Center, przy 78 E. Washington. Poniedziałek wystawa zamknięta. Tel.: 346-3278.

Homeless in America — wystawa białoczerwonych fotografii autorstwa Mary Ellen Mark, Billa Pierce, Eli Reed, Eugene Richards, Stephena Shames i innych, w Field Museum of Natural History przy Roosevelt Rd. i Lake Shore Dr. do 18 lutego. Wstęp do

Dokończenie ze str. 4

tulujemy!

I co można z taką rybką zrobić? No, jeśli jest rekordowych rozmiarów, to należy ją dać odpowiednio wyprawić, ażeby wisząc na ścianie świadczyła o wspaniałej umiejętności i nadzwyczajnym szczęściu wędkarza. A jak jest dużo mniejsza (co przecież się zdarza) to można z niej przyrządzić coś smacznego, np. szczupaka po żydowsku:

Kilogram szczupaka dobrze umyć, oczyścić i pokroić w poprzek na porcje 1,5 cm grubości. Z każdej porcji wyciąć ostrym nożem mięso, uważając by nie uszkodzić skóry, bo będzie nam później potrzebna. Po usunięciu ości mięso posiekać bardzo drobno, dodając 25 dkg drobnuteńko posiekanej cebuli, 2 łyżki tartej bułki, pół łyżeczki cukru, łyżkę utartego chrzanu i surowe białko z jednego jajka. To wszystko wymieszać i wyrabiać ręką na jednolitą, pulchną masę, dosolić do smaku i nakładać ciasno w skórę szczupaka, nadając porcjom ich pierwotny kształt. Porcje ułożyć w płaskim rondlu i zalać odcedzonym wywarem z jarzyn przygotowanym z dodatkiem 6-ciu ziarek pieprzu czarnego, 6-ciu ziarek angielskiego ziela i odpadków ze szczupaka (głowy, ości, ogona i płetw). Do porcji w rondlu dodać 4 duże cebule pokrojone w cieniutkie talariki i jeden liść laurowy. Lekko posolić, rondel przykryć (niezbyt szczelnie) i gotować na małym ogniu przez godzinę. Po godzinie odstawić aż do zupełnego ostygnięcia, po czym rybę przenieść na półmisek i zalać wywarem przetartym wraz z cebulą przez gęste sitko. Półmisek wstawić do lodówki na parę godzin, aby ścięta się galaretką. Podawać na zimno. Najlepiej do tego pasuje kieliszek Pejsachówki albo Wyborowej. (Ten wyborny przepis przygotowała mi moja mama, Janina Dziubińska, na podstawie sobie tylko znanych, tajnych źródeł.)

A oto jeszcze jeden (tym razem ko-

Co? Gdzie? Kiedy?

muzeum \$3, emeryci i dzieci \$2, w czwartki wstęp wolny. Muzeum otwarte jest 7 dni w tygodniu (poza 25 grudnia) od 9 a.m. do 5 p.m. Tel.: 922-9410.

Teco: The Art of Pottery of The Prairie School — wystawa ceramiki szkoły z początków naszego stulecia trwa w Chicago Historical Society do 18 lutego. Muzeum znajduje się przy Clark St. i North Ave. W poniedziałek, 25 grudnia muzeum zamknięte. Tel.: 642-4600.

Wystawy świąteczne

Christmas Around The World — jak co roku Museum of Science and Industry zaprasza na wystawę choinek bożonarodzeniowych i sztuki folklorystycznej z całego świata. 43 grupy etniczne, 39 12-stopowych choinek ozdobionych zgodnie z folklorem poszczególnych grup, a także 30-stopowe drzewko ozdobione przez pracowników muzeum. Muzeum znajduje się przy 57th St. i South Lake Shore Dr. Otwarte codziennie 9:30 a.m.-4 p.m., w weekendy do 5:30 p.m. W poniedziałek 25 grudnia muzeum zamknięte. Tel.: 684-1414.

Różne

Christmas Flower Show — wystawa sezonowych kwiatów trwa do 7 stycznia w Lincoln Park Conservatory, 2400 N. Stockton Dr. i w Garfield Park Conservatory przy 300 N. Central Park Ave. Wystawy otwarte są codziennie 10 a.m.-6 p.m., w piątki 9 a.m.-9 p.m. Także w Wilder Park Conservatory, 225 Prospect W Elmhurst do 1 stycznia. Codziennie 9 a.m.-9 p.m. Tel.: (708) 834-2215.

PIĄTEK, 22 GRUDNIA:

Brookfield Zoo's Holiday Magic Festival — ze świętym Mikołajem, kołędnikami, rzeźbami w lodzie i przebierańcami z bajek i baśni. Brookfield Zoo First Ave. i 31st St. w Brookfield. 5-8:30 p.m. Wstęp do Zoo \$1-\$2.75. Tel.: (708) 485-0263, wew. 320.

SOBOTA, 23 GRUDNIA:

Romanian Kelims — czyli piękne dywany i tkaniny w geometryczne i kwiatowe wzory rodem z Rumunii wystawiane są co sobotę w Romanian Museum przy 2526 Ridgeway w Evanston od 2 do 6 p.m. Tel.: (708) 328-9099.

Opr. A. Remiszewska

Zestaw niebardzo słony rosół, ostrugaj i rozetnij szczukę, daj do rosółu, niech owieje, cebulę warz w garnku, a gdy uwre, weź octu lub wina, albo z czem kto rozkaże, daj do kotła, włoż tam szczukę i zakorzeń wszelkim korzeniem...

Szczuka po polsku

rzenny) przepis na szczupaka, zaczerpnięty z najstarszych źródeł kucharskich (około 1550 r., wg miniaturowej książki pt. "Kuchnia w dawnej Polsce", Kraków, 1989).

"Zestaw niebardzo słony rosół, ostrugaj i rozetnij szczukę, zsiekaj w kawałki, wymyj, daj do tego rosółu, niech dobrze wieje, ocedź, wylóż na misę, wzięwszy cebulę, warz w garnku, drobno posiekawszy, a gdy uwre, rozdziel na dwoje: jedną część trzyj w panewce z pietruszką, a gdy dobre będzie, weź octu lub wina, albo z czem kto rozkaże,

przez chustę, daj do kotła, włoż tam szczukę i zakorzeń wszelkim korzeniem, prócz gwoźdników (sic!), a miałbyś u siebie jakich gości, daj greckiego wina, a takim sposobem możesz wszelkie białe ryby, a drugą połowę cebuli daj z wierzchu na nie."

Jak widać na załączonym obrazku, te korzenne potrawy bardzo się już zakorzeniły, a także język dostał jakiegoś wonnego i korzennego smaku (i zapachu). Aby jednak nie dopuścić do przesady, uważam, że należy wszelkiego rodzaju nadmiar wykorzystać...

Kazimierz Dziubiński

"POLONIA LATA LOT-em i KUPUJE w PEKAO"

"LOT-em BLIŻEJ w PEKAO TANIEJ"

Wielki KONKURS ŚWIĄTECZNY

Z NAGRODAMI!

POLSKICH LINII LOTNICZYCH • LOT •
i PEKAO TRADING
CORPORATION

* 2 BILETY
NA TRASIE
CHICAGO-WARSZAWA-CHICAGO
W KLASIE BIZNESOWEJ
WARTOŚCI \$2,582.00 KAŻDY

* MAGNETOWID
WIELOSYSTEMOWY
PANASONIC LV — 25 EE
WARTOŚCI \$439.00

* TELEWIZOR WIELOSYSTEMOWY
HITACHI CME 2139 — 21 CALI
WARTOŚCI \$489.00

* ODTWARZACZ PŁYT
KOMPAKTOWYCH
HITACHI — DA 6500
WARTOŚCI \$189.00

* RADIOMAGNETOFON
DWUKASETOWY
SANYO — MW 731 LO
WARTOŚCI \$119.00

* DO ODBIORU W POLSCE, LUB WYPŁATA RÓWNOWARTOŚCI W USA

WYBIERZ PRAWIDŁOWĄ ODPOWIEŹ:

1. DATA CHRZTU POLSKI

- A. 850
B. 966
C. 1000

2. NAJSTARSZA STOLICA POLSKI

- A. KRAKÓW
B. WROCŁAW
C. GNIEZNO

3. KTO ZASTAŁ POLSKĘ DREWNIANĄ, A ZOSTAWIŁ MUROWANĄ?

- A. WŁADYSŁAW ŁOKIETEK
B. KAZIMIERZ WIELKI
C. STEFAN BATORY

4. NAJSTARSZY POLSKI UNIwersYTET

- A. WROCŁAWSKI
B. WARSZAWSKI
C. KRAKOWSKI

5. BITWA POD GRUNWALDEM

- A. 1536
B. 1070
C. 1410

6. HERB WARSZAWY

- A. ORZEŁ
B. SYRENKA
C. SMOK

7. GDZIE JEST SMOCZA JAMA?

- A. WARSZAWA
B. KIELCE
C. KRAKÓW

8. KRÓLOWA POLSKICH RZEK

- A. ODRĄ
B. WISŁĄ
C. WARTA

9. PIERWSZA KOBIETA — LAUREATKA NAGRODY NOBLA

- A. MARIA SKŁODOWSKA CURIE
B. ELIZA ORZESZKOWA
C. MARIA KONOPNICKA

10. KTO ZGINĄŁ ZA WOLNOŚĆ AMERYKI

- A. TADEUSZ KOŚCIUSZKO
B. KAZIMIERZ PUŁASKI
C. MARKIZ LAFAYETTE

11. PIERWSZY PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

- A. GABRIEL NARUTOWICZ
B. IGNACY PADEREWSKI
C. JÓZEF PIŁSUDSKI

12. GDZIE ZNAJDUJE SIĘ OBRAZ CZARNEJ MADONNY

- A. KRAKÓW
B. KALWARIA ZEBRZYDOWSKA
C. CZĘSTOCHOWA

13. DZWON ZYGMUNTA ZNAJDUJE SIĘ

- A. KRAKÓW
B. WARSZAWA
C. POZNAŃ

14. MIASTO SŁYNNE Z WYROBU PIERNIKÓW

- A. BYDGOSZCZ
B. TORUŃ
C. LUBLIN

15. TWÓRCA JĘZYKA ESPERANTO

- A. WITOLD TASZYCKI
B. LUDWIK ZAMENHOF
C. ZENON KLEMENSIEWICZ

16. ODKRYWCA RADU I POLONU

- A. KAZIMIERZ FUNK
B. MARIA SKŁODOWSKA-CURIE
C. JĘDRZEJ ŚNIADECKI

17. KOPIEC KOŚCIUSZKI ZNAJDUJE SIĘ

- A. ŁÓDŹ
B. KRAKÓW
C. WARSZAWA

18. CHOPIŃ BYŁ

- A. PISARZEM
B. MALARZEM
C. MUZYKIEM

19. DRUGA WOJNA ŚWIATOWA ZACZĘŁA SIĘ

- A. WESTERPLATTE
B. PEARL HARBOR
C. MONACHIUM

20. POWSTANIE WARSZAWSKIE WYBUCHŁO

- A. 19 LISTOPADA 1830
B. 14 STYCZNIA 1863
C. 1 SIERPNIĄ 1944

21. WŁADYSŁAW SIKORSKI BYŁ

- A. PREZYDENTEM
B. MARSZAŁKIEM
C. PREMIEREM

22. MUZEUM POLSKIE W AMERYCE ZNAJDUJE SIĘ

- A. NOWY JORK
B. CHICAGO
C. DETROIT

23. KTO WSTRZYMAŁ SŁOŃCE, A RUSZYŁ ZIEMIĘ

- A. MIKOŁAJ KOPERNIK
B. GALILEUSZ
C. IZAAK NEWTON

24. KTO STWIERDZIŁ, ŻE POLACY NIE GĘSI, TEŻ SWÓJ JĘZYK MAJĄ

- A. JAN KOCHANOWSKI
B. MIKOŁAJ REJ
C. JAN DŁUGOSZ

25. POLSKA ODZYSKAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ

- A. 18 LISTOPADA 1918
B. 22 LIPCA 1944
C. 3 MAJA 1791

ODPOWIEDZI NALEŻY PRZESYLAĆ NA KARTKACH POCZTOWYCH ZAMIESZCZONYCH W KALEJDOSKOPIE LUB LISTOWNIE DO
DECYDUJE DATA STEMPLA POCZTOWEGO.

LOSOWANIE NAGRÓD 15 STYCZNIA 1990 ROKU.

WYNIKI LOSOWANIA W WYDANIU WEEKENDOWYM „KALEJDOSKOPU” 19 STYCZNIA 1990.